

บทที่ 3

กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในงานของครูพลศึกษา

ดังพุทธคำสอนสุภาสิตที่ว่า กลฺยาณการี กลฺยาณิ ปาปการี จ ปาปกิ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว (สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินทรเทพรัตนสุดา 2517 : 25) เป็นพุทธคำสอนสุภาสิตที่สอนให้คนระลึกถึงการกระทำของตนให้ทำแต่ความดี เพราะถ้าทำกรรมดีย่อมจะได้ผลดีตอบสนอง แต่ถ้าทำกรรมไม่ดีหรือทำชั่วก็ย่อมได้ผลร้ายตอบสนอง

ครูพลศึกษาถ้าทำกรรมดี ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจ เอาใจใส่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเรียบร้อย ก็จะเป็นที่นิยมชมชอบของบุคคลโดยทั่วไป มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน แต่ถ้าครูพลศึกษาไม่เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบ ละทิ้งหน้าที่การงาน ปฏิบัติงานด้วยความประมาทเลินเล่อ ครูพลศึกษาอาจจะได้รับผลร้ายจากการกระทำของตนก็ได้

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ได้ทรงพระนิพนธ์ เป็นพุทธคำสอนสุภาสิตคำโคลงสอดคล้องกับพุทธคำสอนสุภาสิตที่ว่า "ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว" ซึ่งสมควรจะนำมากล่าวไว้ในที่นี้ เพื่อเป็นเครื่องเตือนใจให้คนทำแต่ความดีไว้ดังนี้

กลีกรหวานพืชแล้ว	รอมผล
ปลูกถั่วย่อมได้ผล	ทั่วแท้
หวานข้าวที่นาตน	ข้าวงอก
สักคิตประ เภทแม่	หนึ่งครึ่งถามี
เปรียบบุคคลผู้ซึ้ง	ทำดี
กุศลสั่งบุญทวี	ล่วลดีได้
ทำชวอเวลี	แหล่งรับ รอนขอ
รู้อย่างนี้แล้วไซรั	คิดสร้างแต่กุศล

(สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินทรเทพรัตนราชสุดา 2517 : 25)

จากพระนิพนธ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทำให้เห็นได้ชัดว่าคนที่ทำดี ย่อมได้ดี คนทำชั่วย่อมได้ชั่ว ครูพลศึกษาที่ทำดีก็ย่อมได้ดี ครูพลศึกษาที่ทำชั่วก็ย่อมได้ชั่ว ครูพลศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่การงานผิดกฎหมายก็ควรได้รับผลร้าย คือถูกลงโทษโดยถูกตำหนิคดี ให้รับผิดตามกฎหมายเป็นการตบสำนึกเพื่อความ เป็นธรรมของสังคมโดยส่วนรวม

ดังนั้น ครูพลศึกษาจึงควรจะได้มีความรู้ว่ามีกฎหมายฉบับใด มาตราใดบ้างที่ครูพลศึกษา อาจจะถูกตำหนิคดี โดยเฉพาะในการปฏิบัติงานของตนเอง เมื่อรู้แล้วจะได้มีความระมัดระวัง ไม่กระทำความผิดกฎหมายดังกล่าว และพึงระลึกเสมอว่า "ทำดีย่อมได้ดี ทำชั่วย่อมได้ชั่ว" ตามที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 ว่า กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันมีอยู่มากมายหลายฉบับหลายมาตรา แต่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของครูพลศึกษาโดยตรง และจะนำมาศึกษาในการวิจัย ครั้งนี้ก็คือ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายอาญา กฎหมายจารีตประเพณีที่เกี่ยวข้องกับการเล่นกีฬา ซึ่งจะกล่าวโดยละเอียดในบทที่ ๕ ซึ่งหวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อครูพลศึกษา ในการปฏิบัติงาน นอกจากนั้นจะได้นำเอาพระราชบัญญัติ ระเบียบข้อบังคับที่สำคัญ ๆ รวบรวมไว้ในภาคผนวก เป็นการเพิ่มเติมอีกด้วย

ในส่วนแรกจะได้กล่าวถึงประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก่อน ต่อจากนั้นจะได้กล่าวถึงหลักกฎหมายในการ เล่นหรือแข่งขันกีฬา และประมวลกฎหมายอาญาในลำดับต่อไป

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของครูพลศึกษา โดยตรงคือประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 และมาตรา 430

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. ครูอาจารย์กับความรับผิดชอบทางแพ่งต่ออุบัติเหตุ (กรณีครูพลศึกษาทำหน้าที่ล่อนว้ายหน้าแก่นักเรียนแล้วประมาทเลินเล่อให้เด็กนักเรียนล้มหน้าตาย)

ครู อาจารย์คือ บุชณียะบุคคลที่ควรแก่การเคารพกราบไหว้ ครูอาจารย์คือผู้ที่ได้รับความไว้วางใจจากบิดา มารดาหรือผู้ปกครองนักเรียนให้อบรมสั่งสอนนักเรียนให้เป็นผู้มีความรู้ และมีคุณธรรม ขณะเดียวกันบิดา มารดา หรือผู้ปกครองก็มีความมั่นใจว่า ครู อาจารย์จะดูแลให้ความปลอดภัยแก่บุตรหลานของตนตลอดเวลาที่อยู่ในโรงเรียนด้วยความรักและความห่วงใยและหวังว่า บุตรหลานของตนจะกลับบ้านด้วยความปลอดภัย

ครู อาจารย์ จึงควรตั้งอยู่ในความระมัดระวังดูแลลูกศิษย์ให้ได้รับความปลอดภัยไม่ควรตั้งอยู่บนความประมาท ครู อาจารย์อาจจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุในโรงเรียนได้ เพราะอุบัติเหตุเกิดขึ้นได้เสมอไม่เลือกเวลา ไม่เลือกสถานที่ ครู อาจารย์จึงควรตรวจตราดูแลอาคาร สถานที่ อุปกรณ์การเรียน การล่อนให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยอยู่เสมอไม่ให้อยู่ในสภาพที่เป็นอันตรายแก่นักเรียนได้ ในการเรียนการสอนครู อาจารย์ก็ควรควบคุมดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด ไม่ปล่อยปละละเลยหรือขาดความระมัดระวัง หากเกิดอุบัติเหตุขึ้นกับนักเรียนแล้วปรากฏว่าเกิดจากครูอาจารย์ขาดความระมัดระวัง ประมาทเลินเล่อแล้ว นอกจากจะได้รับการตำหนิจากผู้ปกครอง ผู้บังคับบัญชา หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแล้ว ครูอาจารย์ อาจจะต้องรับผิดชอบตามกฎหมายด้วย ซึ่งจะได้ศึกษาต่อไป

1. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 420

มาตรา 420 ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิด จำต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น" (พ.ศ. ๒๕๐๖ ม.ย.ช.ร. ผู้รวบรวม 2517 : 125)

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการศึกษาประมวลกฎหมายแพ่งมาตรา 420 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของครูพลศึกษา จึงขอยกเอาคำพิพากษาฎีกาซึ่งศาลพิพากษาในคดีที่เกี่ยวกับเด็กว้ายหน้าในสระน้ำซึ่งเปิดบริการให้เข้าแล้วเกิดอุบัติเหตุเด็กผู้นั้นล้มหน้าตาย บิดาของเด็กจึงฟ้องให้รับผิดชอบชดเชยค่าสินไหมทดแทน ซึ่งมีรายละเอียดของคำพิพากษาฎีกา ดังนี้

เคยมีคดีเกี่ยวกับเด็กหัดว่ายน้ำแล้วจมน้ำตาย ปีดาของ เด็กฟ้องให้ผู้ควบคุมดูแล สระว่ายน้ำ และเจ้าของสระว่ายน้ำให้รับผิดชอบตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 ให้ชดเชยค่าสินไหมทดแทน ตามคำพิพากษาฎีกาที่ 2380/2523

คำพิพากษาฎีกาที่ 2380/2523

ระเบียบของสโมสรฯ ซึ่งอยู่ในการดำเนินการของจำเลยระบุว่า ผู้ใช้บริการ ต้องรับผิดชอบอันตรายหรือคอยดูแลความปลอดภัยของผู้ใช้บริการ และโจทก์ก็ไม่ได้นำสืบ ให้เห็นว่า จำเลยทั้งสามมีหน้าที่ต้องระมัดระวังอันตราย หรือจะต้องสอดเจ้าหน้าที่ช่วยชีวิตประจำสระน้ำไว้ เพื่อดูแลความปลอดภัยของผู้ใช้บริการ ด้วยบุตรโจทก์ว่ายน้ำเป็น ไปว่ายน้ำในสระเล็ก แล้วจมน้ำตาย การตายมิได้เกิดจากความชำรุดบกพร่องของสระน้ำ หรือน้ำในสระเป็นพิษ จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้แก่โจทก์

ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้อง โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยข้อกฎหมายว่า "ข้อเท็จจริงซึ่งฟังได้ว่า เด็กหญิงบงอร บุตรโจทก์ ว่ายน้ำเป็น และได้ไปว่ายน้ำในสระน้ำของจำเลยที่ 2 ซึ่งให้จำเลยที่ 3 เข้า แล้วจมน้ำตาย

โจทก์ฎีกาว่า เป็นหน้าที่ของจำเลยที่ 1 ในฐานะผู้ควบคุมดูแลสระว่ายน้ำน่าจะได้ ใช้ความระมัดระวังตามสมควรที่บุคคลทั่วไปจะพึงกระทำ จำเลยที่ 1 ต้องให้ความควบคุมดูแล คุ้มครองความปลอดภัยตามสมควร จำเลยที่ 1 ละเว้นไม่ดูแลเด็กขณะใช้บริการของ จำเลย เมื่อบุตรโจทก์จมน้ำตาย ต้องถือว่าจำเลยที่ 1 ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยประมาท และเป็นการละเมิด จำเลยที่ 1 ต้องรับผิดชอบร่วมกับจำเลยที่ 2 ที่ 3 ซึ่งเป็นเจ้าของ และผู้ดำเนินการกิจการสระว่ายน้ำแห่งนั้น ศาลฎีกาเห็นว่า ตามระเบียบของสโมสรฯ เอกสาร ล.16 ข้อ 14 ระบุว่าผู้ให้บริการต้องรับผิดชอบอันตรายที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง ซึ่งผู้ให้บริการยอมหมายถึง เด็กที่ว่ายน้ำเป็นด้วย จำเลยที่ 1 จึงไม่มีหน้าที่ต้องระมัดระวัง อันตราย หรือคอยดูแลความปลอดภัยของผู้ใช้บริการ และโจทก์ก็ไม่ได้นำสืบให้เห็นว่า จำเลยทั้งสามมีหน้าที่ต้องระมัดระวังอันตราย หรือจะต้องสอดเจ้าหน้าที่ช่วยชีวิตประจำสระน้ำไว้เพื่อดูแลความปลอดภัยของผู้ใช้บริการด้วย กรณีบุตรโจทก์ว่ายน้ำเป็น ตามข้อเท็จจริง ว่ายน้ำในสระใหญ่ครึ่งชั่วโมงจึงไปว่ายน้ำในสระเด็กแล้วจมน้ำตาย การที่ตายมิได้เกิดจาก ความชำรุดบกพร่องของสระว่ายน้ำ หรือในสระเป็น พิษ จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้แก่โจทก์ (มติดี ดิงศ์พิชัย, บรรณาธิการ 2523 : 1288)

ข้อสังเกตจากคำพิพากษาคดีนี้ ศาลเห็นว่าจำเลยที่ 1 ไม่มีหน้าที่ต้องระงับระงับอันตราย หรือจะต้องจัดเจ้าหน้าที่ช่วยชีวิตประจำสำระน้ำไว้เพื่อดูแลความปลอดภัยของผู้ใช้บริการ บุตรโจทก์ว่าว่ายน้ำเป็น และการตายมิได้เกิดจากความชำรุดบกพร่องของสำระน้ำหรือน้ำในสำระ เป็นพิษ จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่โจทก์ แต่ถ้าหากการตายเกิดจากสำระน้ำชำรุดบกพร่องหรือน้ำในสำระ เป็นพิษจำเลยก็ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งก็คือ ครูพลศึกษามักจะมีโอกาสที่จะทำหน้าที่ฝึกสอนว่าว่ายน้ำ และควบคุมดูแลสำระว่ายน้ำมากกว่าบุคคลอื่นเพราะครูพลศึกษาได้รับการฝึกฝนทางด้านนี้มา โดยตรงอยู่แล้ว

ปัญหาที่นำพิเคราะห์ว่าถ้าได้มีข้อตกลงไว้ว่าต้องคอยช่วยชีวิตผู้ที่หัดว่ายน้ำแล้วประมาท เลินเล่อปล่อยให้ผู้ที่หัดว่ายน้ำจมน้ำตาย ผู้ฝึกสอนต้องรับผิดชอบหรือไม่

ไพจิตร บุญพันธ์ (๒๕๒๕ : ๑๓) กล่าวว่า

เมื่อรับจ้างคอยช่วยเหลือผู้ที่หัดว่ายน้ำ ถ้ารู้ล้าฝึกถึงผลเสียหายที่จะเกิดจากการกระทำโดยงดเว้นหรือละเว้น และไม่ช่วยเหลือผู้ที่หัดว่ายน้ำก็ย่อมเป็นการกระทำโดยจงใจ หรือควรจะต้องดูแลอย่างใกล้ชิด ไม่ไปเที่ยวเดินเตร่เล่น คอยดูแลคนอื่น ๆ ว่ายน้ำ อาบน้ำ และเป็นผลให้ผู้หัดว่ายน้ำจมน้ำ ย่อมเป็นการประมาทเลินเล่อได้

วาริ นาสกุล (๒๕๑๔ : ๑๔) ได้กล่าวถึงกรณีนี้ว่า

หน้าที่ตามสัญญา กล่าวคือ ได้มีการตกลงกันว่าจะทำอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว คู่สัญญาไม่กระทำการเช่นนั้นตัวอย่างเช่น นายดำรับจ้างสมาคมว่าว่ายน้ำให้คอบช่วยเหลือผู้ว่ายน้ำ นายดำเห็นนายเขียวกำลังจะจมน้ำตาย นายดำปล่อยให้นายเขียวจมน้ำตายเช่นนี้ นายดำมีความผิดคือ (ก) ผิดสัญญากับสมาคมและ (ข) ทำละเมิดนายเขียว

ปัญหาสำคัญที่ควรพิจารณาต่อไปก็คือ ถ้าครูพลศึกษาที่สอนพลศึกษาในโรงเรียนนำนักเรียนไปหัดว่ายน้ำในช่วงโมงพลศึกษาที่ตนเองรับผิดชอบอยู่ กระทำโดยประมาทไม่ดูแลนักเรียนให้ตีปล่อยให้นักเรียนจมน้ำเสียชีวิต ครูพลศึกษาผู้นั้นจะต้องรับผิดชอบฐานทำละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 420 หรือไม่ ครูพลศึกษาที่ทำหน้าที่สอนพลศึกษาในโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนของรัฐบาลหรือโรงเรียนราษฎร์ ก็ตามต้องมีหน้าที่ระงับดูแลให้ความปลอดภัยแก่นักเรียนในการเรียนการสอนพลศึกษาต้องคอยระวังตรวจตราดูแลสถานที่ อุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย ในกรณีที่ครูพลศึกษาสอนว่ายน้ำเป็น เป็นกิจกรรมพลศึกษาที่เกิดอันตราย

ได้ทุกขณะ ครูพลศึกษาควรเพิ่มความระมัดระวังเพิ่มขึ้น ไม่ควรประมาทเล่น เลื่อนไม่ดูแลนักเรียน หากนักเรียนจมน้ำเสียชีวิต เพราะความประมาทเล่น เลื่อน ครูพลศึกษาก็ควรจะต้องรับผิดชอบทำ ละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในมาตรา 420

ครูพลศึกษาซึ่งสอนพลศึกษาให้แก่นักเรียนก็จำต้องระมัดระวังดูแลเท่าที่จำเป็น ทุกกระยะในความปลอดภัยของนักเรียนที่ฝึกนั้น รวมทั้งสถานที่และเครื่องมือที่ใช้ด้วย การที่จะให้มีผลกำลังก็อาจต้องฝึกพลศึกษา ซึ่งมีความเสี่ยงภัยด้วย ครูไม่ต้องรับผิดชอบ ในการผิดพลาดของนักเรียนเอง นักเรียนกระโดดกระดานกระด้างหกล้มขาหัก เมื่อ พิสูจน์ไม่ได้ว่าครูมิได้ใช้ความระมัดระวังตามควรแล้ว ครูก็ไม่ต้องรับผิดชอบ (วงษ์ วีระพงศ์ 2514 : 230)

จากความเห็นของ วงษ์ วีระพงศ์ จะเห็นได้ว่าในการสอนพลศึกษา ครูพลศึกษา ต้องระมัดระวังดูแลนักเรียนทุกกระยะเพื่อให้เกิดความปลอดภัยเท่าที่จำเป็น และต้องคอย ตรวจดูแลสถานที่อุปกรณ์ ให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย ครูพลศึกษาไม่ต้องรับผิดชอบหากพิสูจน์ไม่ได้ว่า มิได้ใช้ความระมัดระวัง แต่ถ้าพิสูจน์ได้ว่าปราศจากความระมัดระวัง และ เกิดเสียหายแล้ว ครูพลศึกษาก็อาจจะรับผิดชอบ

กัญจน์ นาคามติ (๒๕๒๗ : ๒๔-๒๗) ได้กล่าวถึงเรื่องครู อาจารย์ กับความ รับผิดชอบทางแพ่งต่ออุบัติเหตุ ไว้ในข่าวสารกรมพลศึกษาดังนี้

อุบัติเหตุเกิดขึ้นได้เสมอ ๆ ในสถานศึกษา ครู อาจารย์และเจ้าของ สถานศึกษาย่อมมีความรับผิดชอบทางแพ่งตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ซึ่งอาจแบ่ง กล่าวไว้เฉพาะที่สำคัญรวม 3 ประการคือ

1. ความประมาทเล่น เลื่อนของครู อาจารย์ โดยตรง

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 บัญญัติว่า "ผู้ใดจงใจหรือ ประมาทเล่น เลื่อน ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิด จำต้อง"ใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น" ดังนั้นหากมี อุบัติเหตุเกิดขึ้นเกี่ยวกับสถานศึกษา เช่น นักเรียนตกจากหน้าต่างอาคาร นักเรียนตกบันไดบาดเจ็บ เกิดระเบิดในห้องปฏิบัติการเคมี เล่นกีฬาจนบาดเจ็บ ฯลฯ ครู อาจารย์ อาจารย์ใหญ่ เจ้าของสถานศึกษา ก็อาจจะต้องรับผิดชอบทาง แพ่งต่อบุคคลที่ได้รับความเสียหาย เช่น นักเรียน ผู้ปกครอง หรือบุคคลอื่นใด ทั้งนี้เมื่ออุบัติเหตุที่เกิดขึ้นเกิดจากการจงใจหรือประมาทเล่น เลื่อนของครู อาจารย์ โดยตรง - ...

คำพิพากษาฎีกาที่ 1354/2521 ได้วางบรรทัดฐานว่า เด็กนักเรียนขึ้นไปเล่นกับเพื่อนนักเรียนด้วยกันบนอาคารชั้น 3 แล้วกระโดดขึ้นไปบนขอบหน้าต่างห้องเรียนตกลงไปถึงแก่ความตายเป็นเพียงการดูแลไม่ทั่วถึง ไม่ถึงกับเป็นการทำให้เกิดละเมิดขึ้นโดยตรง ครูใหญ่และเจ้าของโรงเรียนจึงไม่ต้องรับผิดชอบต่อผู้ปกครองของนักเรียนผู้ตาย

มีข้อสงสัยเกิดของคดีนี้ก็คือ คำกล่าวอ้างด้วยว่าฝ่ายโจทก์ (ผู้ปกครอง) ไม่มีพยานมาสนับสนุนให้เห็นว่าครูใหญ่หรือครูซึ่งครูใหญ่มอบหมายให้เป็นผู้ควบคุมดูแลการทำความสะอาดโรงเรียนในวันเกิดเหตุ (5 สิงหาคม 2516) ได้สั่งให้นักเรียนผู้ตายไปทำความสะอาดห้องเรียนบนอาคารชั้น 3 ซึ่งน่าจะเชื่อว่าครูได้สั่งผู้ตายให้ทำหน้าที่ทำความสะอาดล้างนามหน้าโรงเรียนซึ่งเป็นกรดูแลไม่ทั่วถึงเท่านั้น หากครูสั่งให้นักเรียนขึ้นไปทำความสะอาด รูปคดีก็อาจจะเปลี่ยนแปลงไปได้ และหากมีกรณีเกิดซ้ำในทำนองเดียวกันอีก โดยครูอาจารย์สถานศึกษามีได้วางมาตรการป้องกันตามสมควร เช่น ติดลูกกรงเหล็กที่หน้าต่างชั้น 3 แล้ว รูปคดีก็อาจเปลี่ยนแปลงไป เป็นการประมาทเลินเล่อได้เช่นกัน

การกระทำที่เข้าชั้นประมาทเลินเล่อหรือไม่นั้น ย่อมเป็นไปตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 59 วรรคสี่ ซึ่งกล่าวว่า "การกระทำโดยประมาทได้แก่ กระทำความผิดมิใช่โดยเจตนา แต่กระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวัง เช่นว่านั้นได้ แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่"

ดังนั้น การกระทำอย่างไรก็ดี ครู อาจารย์จะต้องรับผิดชอบด้วยหรือไม่ขึ้นอยู่กับพฤติการณ์เป็นเรื่อง ๆ

ครูพลศึกษา ซึ่งสอนพลศึกษาให้แก่นักเรียน จำต้องระมัดระวังดูแลเท่าที่จำเป็นทุกกระยะในความปลอดภัยของนักเรียนที่ฝึกนั้น รวมทั้งสถานที่และเครื่องมือที่ใช้ด้วย การที่จะให้มีผลกำลัง ก็อาจต้องฝึกพลศึกษาซึ่งมีความเสี่ยงภัยด้วย ครูไม่ต้องรับผิดชอบในการผิดพลาดของนักเรียนเอง นักเรียนกระโดดกระดานกระดานตั้งหกหลุมขาหัก เมื่อพิสูจน์ไม่ได้ว่าครูมิได้ใช้ความระมัดระวังตามควรแล้ว ครูก็ไม่ต้องรับผิดชอบ (วงศ์ วีระพงษ์ 2514 : 230)

ข้อสังเกต

ผู้วิจัยขอตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการรับผิดชอบตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 420 ในการปฏิบัติงานของครูพลศึกษา คือถ้าพิสูจน์ได้ว่าครูพลศึกษาประมาทเลินเล่อแล้วเกิดความ

เสียหายขึ้น ครูพลศึกษาก็ต้องรับผิดชอบตามที่ ไร่ โดยเฉพาะแต่กรณีสอนเด็กนักเรียนแล้วปล่อยให้นักเรียนลงน้ำตายเท่านั้น ยังมีกรณีอื่น ๆ อีก เช่น ครูพลศึกษามีหน้าที่สอนนิยามลัดกให้กับนักเรียนแล้วไม่ตรวจสอบอุปกรณ์ให้ดีทั้ง ๆ ที่รู้ว่าอุปกรณ์ชำรุดก็ไม่ซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่ดี ปล่อยให้เด็กนักเรียนคงใช้อุปกรณ์ดังกล่าวเรียนต่อไป เช่น เล่นห่วงแล้วนักเรียนตกลงมาได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตเนื่องจากอุปกรณ์ชำรุดเช่นนี้ ครูพลศึกษาก็ต้องรับผิดชอบตามที่เช่นกัน

ความสำคัญของความผิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 420 เรื่องการกระทำละเมิดนี้ อยู่ที่ว่ามีการกระทำที่จงใจหรือประมาทเลินเล่อหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำที่จงใจหรือประมาทเลินเล่อและก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นก็ต้องรับผิด แต่พิสูจน์ไม่ได้ว่าจงใจหรือประมาทเลินเล่อก็ไม่ต้องรับผิด ในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาซึ่งมีกิจกรรมที่ท้าทายเสี่ยงอันตรายอยู่หลายอย่าง ครูพลศึกษาจึงควรระมัดระวังดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดโดยเฉพาะเด็กนักเรียนเล็ก ๆ และควรหมั่นตรวจสอบอุปกรณ์และพื้นสนามอยู่เสมอ เพื่อที่นักเรียนจะได้รับความปลอดภัยในการเรียนการสอน

บทสัมภาษณ์

เพื่อให้การวิจัยนี้ได้ผลสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงได้ขอความเห็นจากนักกฎหมายผู้เชี่ยวชาญทางด้านกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของครู โดยวิธีการสัมภาษณ์ 2 ท่าน ท่านแรกคือ สุพจน์ สรรพเพชดา อดีตนิติกร ประจำกระทรวงศึกษาธิการ ปัจจุบันเป็นข้าราชการบำนาญ ท่านผู้มีความชำนาญและประสบการณ์ในการสอบสวนการกระทำความผิดของครู และท่านที่สองคือ พิสิทธิ์ สุวรรณกาญจน์ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอัยการประจำกระทรวงมหาดไทย มีความเชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายแพ่งและกฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 420

ตามอุทธรณ์ การที่ครูพลศึกษามีหน้าที่สอนว่ายน้ำแล้วขาดความระมัดระวังไม่ดูแลเด็กนักเรียน ปล่อยให้เด็กเรียนลงน้ำตายดังนี้

สุพจน์ สรรพเพชดา ให้ความเห็นว่าโดยปกติแล้ว ครูพลศึกษามีหน้าที่สอนว่ายน้ำให้กับเด็กนักเรียนควรจะต้องระมัดระวัง ดูแลให้ความปลอดภัยแก่นักเรียน การที่ครูพลศึกษา

ไม่ดูแลให้เด็กกลับไปทำธุระอย่างอื่น จนกระทั่งนักเรียนจมน้ำตายเช่นนี้ ย่อมถือได้ว่า ครูพลศึกษาประมาททำให้ผู้อื่นเสียหาย ต้องรับผิดชอบตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 (สุพรรณิ สรรเพชดา, สัมภาษณ์)

พิสิทธิ์ สุวรรณกาญจน์ ให้ความเห็นว่าหากไม่มีเงื่อนไขอื่นประกอบแล้ว ครูพลศึกษาต้องรับผิดชอบตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 เพราะ ครูพลศึกษาประมาทเลินเล่อเป็นเหตุให้นักเรียนจมน้ำตาย เพราะตัวเองมีหน้าที่ต้องดูแลให้ความปลอดภัยแก่นักเรียนแล้วไม่ทำ (พิสิทธิ์ สุวรรณกาญจน์, สัมภาษณ์)

2. ความรับผิดชอบของครูบาอาจารย์ นายจ้างหรือบุคคลอื่นในการกระทำละเมิดของผู้ไร้ความสามารถ (กรณีครูพลศึกษาสอนพลศึกษาแล้วประมาทเลินเล่อปล่อยให้เด็กเรียนไปก่อความเสียหายให้กับบุคคลอื่น)

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 430

มาตรา 430 บัญญัติว่า "ครูบาอาจารย์ นายจ้าง หรือบุคคลอื่น ซึ่งรับดูแลบุคคล ไร้ความสามารถอยู่เป็นนิตยภัต ชั่วครั้งชั่วคราวก็ดี จำต้องรับผิดชอบร่วมกับผู้ไร้ความสามารถ ในการละเมิด ซึ่งเขาได้กระทำลงในระหว่างที่อยู่ในความดูแลของตน ถ้าหากพิสูจน์ได้ว่าบุคคล นั้น ๆ มิได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควร" (พจนานุกรม คำพิพจน์ 2517 : 127)

ความรับผิดชอบตามมาตรา 430 นี้เป็นความรับผิดชอบในการกระทำของบุคคลอื่น กล่าวคือ ครูบาอาจารย์ที่มีหน้าที่ในการดูแลนักเรียน แล้วนักเรียนในความดูแลของครูบาอาจารย์ไปกระทำ ละเมิด และถ้าพิสูจน์ได้ว่าครู อาจารย์ไม่ได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควร ครู อาจารย์ก็ต้อง รับผิดชอบในการกระทำของนักเรียนนั้นด้วย ดังที่ โฟลิดร พูนญันทร์ (2520 : 94-95) กล่าวว่า

ตามมาตรา 430 กำหนดตัวผู้ที่จะต้องรับผิดชอบร่วมกับผู้ไร้ความสามารถ คือครูบาอาจารย์ นายจ้าง หรือบุคคลอื่นซึ่งรับดูแลผู้ไร้ความสามารถ จะดูแล อยู่เป็นนิตยภัต หรือชั่วคราวก็ต้องรับผิดชอบ ตัวบทกล่าวถึง ครูบาอาจารย์ นายจ้างก่อนบุคคลอื่น อาจเข้าใจได้ว่าครูบาอาจารย์ นายจ้างไม่ต้องดูแลก็ ต้องรับผิดชอบ ซึ่งหาเป็นเช่นนั้นไม่ เพราะถ้าอ่านความโดยตลอดจะเห็นได้ว่า ต้อง เป็นการละเมิดที่ได้กระทำลงในระหว่างที่อยู่ในความดูแลของครูบาอาจารย์ นายจ้างด้วย ฉะนั้นไม่ว่าจะเป็นครูบาอาจารย์ นายจ้างหรือบุคคลอื่น การกระทำ

ละเมิดของผู้ไร้ความสามารถนั้น จะต้องเกิดขึ้นในระหว่างที่อยู่ในความดูแลของบุคคลเหล่านี้ทั้งสิ้น สิ่งนี้ผลทำให้บุคคลเหล่านี้ต้องรับผิดชอบไว้จำกัด เฉพาะอยู่ในความดูแลของบุคคลอื่นเท่านั้น ว่ากันที่จริงจะบัญญัติเฉพาะบุคคลที่รับดูแลเท่านั้น ก็น่าจะเป็นการเพียงพอแล้ว เพราะความสำคัญของความรับผิดชอบตามมาตรานี้ อยู่ในหน้าที่ดูแลซึ่งมีอยู่ระหว่างผู้ไร้ความสามารถกับผู้ที่จะต้องรับผิดชอบเท่านั้น ซึ่ง เกิดขึ้นโดยข้อเท็จจริงที่บุคคลหนึ่งเข้ารับผิดชอบผู้ไร้ความสามารถ ครุ่นพิจารณาขึ้นอาจไม่เป็นผู้รับผิดชอบนักเรียนผู้เยาว์ หน้าที่ดูแลอาจตกอยู่กับครูใหญ่เจ้าของ หรือผู้จัดการโรงเรียนหรือผู้ปกครองแล้วแต่ข้อเท็จจริง

ครูประจำชั้นอาจเป็นเพียงผู้ดูแลแทนหรือผู้ช่วยในการดูแล เป็นเล็วอนลูกมือของครูใหญ่ที่เป็นผู้รับผิดชอบเท่านั้น ฯลฯ ถ้าครูใหญ่ไม่อยู่ไปต่างประเทศ มอบให้ครูประจำชั้นคนใดคนหนึ่งทำการแทน ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง หรือจ้างครูพิเศษไปสอนเด็กที่บ้านที่เด็กอยู่กับบิดามารดา เห็นได้ว่าการดูแลเด็กย่อมอยู่กับบิดามารดา หากได้อยู่กับครูพิเศษนั้นไม่

ความรับผิดชอบของบุคคลที่กล่าว ในมาตรานี้จะต้องฟังให้ได้ความว่า

1. เป็นผู้ดูแลผู้ไร้ความสามารถ
2. ผู้ไร้ความสามารถทำละเมิด
3. ผู้ดูแลมิได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควร

1. เป็นผู้ดูแลผู้ไร้ความสามารถ

กรณีนี้เป็นเรื่องของบุคคลผู้ทำหน้าที่ ซึ่งอาจเกิดจากสัญญา หรือหน้าที่ที่ เกิดจากความผูกพันเป็นพิเศษก็ได้ และอาจจะต้องพิจารณาตามมาตรา 420 ด้วย ผู้ดูแลผู้ไร้ความสามารถนั้น หมายถึง เฉพาะบุคคลผู้ทำหน้าที่จริง มิใช่เป็นเพียงผู้มีความเกี่ยวพัน หรือติดต่อกับผู้ไร้ความสามารถ

อุทาหรณ์ ก. เป็นครูพลະน่านักเรียนชั้นประถมไปฝึกหัดพลศึกษา ปล่อยให้เด็กทำควมเสียหายให้แก่ผู้อื่น ดังนี้ ก. ก็ได้ชื่อว่า เป็นผู้ดูแลผู้ไร้ความสามารถ ตาตามมาตรานี้ แต่ถ้า ก. เป็นครูสอนพิเศษไปสอนพิเศษในโรงเรียน หรือตามบ้าน ดังนี้ ไม่อาจปรับเข้าได้กับคำว่า ผู้ดูแลผู้ไร้ความสามารถตามมาตรานี้ แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงเป็นเรื่อง ๆ ไป

2. ผู้ไร้ความสามารถทำละเมิด

ดังได้กล่าวแล้วว่าผู้ไร้ความสามารถ เพราะเหตุเป็นผู้เยาว์ หรือผู้วิกลจริต ก็ต้องรับผิดชอบในผลละเมิดแห่งตน และการกระทำละเมิดของผู้ไร้ความสามารถนั้นก็คำนึงถึงหลักเกณฑ์ละเมิดตามมาตรา 420 ว่าการกระทำของผู้ไร้ความสามารถเป็นการละเมิดหรือไม่

3. ผู้ดูแลมิได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควร

กรณีที่จะกล่าวว่าคุณดูแลมิได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรนั้น ผู้กล่าวอ้างต้องนำสืบ กล่าวคือ หากผู้เสียหายอ้างว่า ผู้ใดความสามารถทำอะไรละเมิดในระหว่างที่อยู่ในความดูแลของครูบาอาจารย์ นายจ้างหรือบุคคลอื่น ก็จะต้องเป็นฝ่ายพิสูจน์ว่า ครูบาอาจารย์ นายจ้างหรือบุคคลอื่นนั้นมิได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควร ดังนี้ ครูบาอาจารย์ นายจ้าง หรือบุคคลอื่นจึงจะต้องร่วมกับผู้ใดความสามารถนั้น (รังสรรค์ แสงสุข 2520 : 103-105)

ผู้วิสัยมีความเห็นว่า อุทาคฤษฎ์ของผู้ช่วยศาสตราจารย์รังสรรค์ แสงสุข ที่ได้กล่าวถึงครูพลศึกษา กับความรับผิดชอบตามมาตรา 430 นี้ นับว่าเป็นประโยชน์ต่อการทวิสัยนี้เป็นอย่างมาก จึงขอแนะนำให้เอาอุทาคฤษฎ์นั้นมาวิเคราะห์ โดยละเอียดอีกครั้งหนึ่ง อุทาคฤษฎ์ของผู้ช่วยศาสตราจารย์รังสรรค์ แสงสุข ได้กล่าวไว้ดังนี้

อุทาคฤษฎ์ ก. เป็นครูพลศึกษา นำนักเรียนชั้นประถมไปฝึกหัดพลศึกษา ปล่อยให้เด็กทำควมเสียหายให้แก่ผู้อื่น ดังนี้ ก. ก็ได้ชื่อว่าเป็นผู้ดูแลผู้ใดความสามารถตามมาตรานี้ แต่ถ้า ก. เป็นครูสอนพิเศษไปสอนพิเศษในโรงเรียน หรือตามบ้าน ดังนี้ ก็ไม่อาจปรับเข้าได้กับคำว่า ผู้ดูแลผู้ใดความสามารถตามมาตรานี้ แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงเป็นเรื่อง ๆ ไป (รังสรรค์ แสงสุข 2520 : 104)

จากอุทาคฤษฎ์นี้ ผู้วิสัยมีความเห็นว่าครูพลศึกษา ซึ่งทำหน้าที่สอนพลศึกษาในโรงเรียนนั้นย่อมต้องใช้ความระมัดระวังควบคุมดูแลนักเรียน ในขณะที่ทำการสอนวิชาพลศึกษาอย่างใกล้ชิด ไม่ควรปล่อยให้ปล่อยปละละเลยให้เด็กนักเรียนเล่นกันตามลำพัง เพราะหากเด็กนักเรียนไปก่อควมเสียหายแก่ผู้อื่นขึ้น ในระหว่างที่อยู่ในความดูแลของครูพลศึกษา ครูพลศึกษาก็ย่อมต้องรับผิดชอบการกระทำของนักเรียนด้วย ตัวอย่างเช่น ในชั่วโมงพลศึกษา ครูพลศึกษานำอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนพลศึกษา เช่น ลูกตุ้มน้ำหนัก แหวน ลูกฟุตบอล ลูกบาสเกตบอล หรือลูกซอฟบอล มาให้นักเรียนได้เล่นและปล่อยให้เด็กนักเรียนเล่นกันโดยไม่ควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด ตัวครูพลศึกษาเองกลับป้อนิ่งเล่นหมากรุก อ่านหนังสือพิมพ์ ฯลฯ นักเรียนอาจจะเอาอุปกรณ์เหล่านั้นไปเล่นในสถานที่อื่น ซึ่งไม่ใช่สนามสำหรับฝึกกีฬานั้น เช่น นำไปเล่นในห้องเรียน อาคารเรียน หรือสถานที่อื่น ๆ ที่ไม่ใช่สถานที่ฝึก และเกิดความเสียหายขึ้น เช่น ลูกตุ้มน้ำหนักไปถูกผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ หรือพุ่งแหวนไปถูกผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ หรือเตะลูกฟุตบอลไปถูกสิ่งของผู้อื่นเสียหายเมื่อเกิดเหตุการณ์เหล่านี้ขึ้น และผู้เสียหายพิสูจน์ได้ว่าเหตุเกิดในระหว่างความดูแลของครู

พลศึกษาไม่ได้ใช้ความระมัดระวังดูแลนักเรียนแล้ว ครูพลศึกษาก็จะต้องร่วมรับผิดชอบใช้ค่า
สินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะว่า ในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา
ซึ่งกิจกรรมบางอย่างเกิดอันตรายได้ง่ายนั้น ครูพลศึกษาควรที่จะต้องใช้ความระมัดระวังควบคุม
ดูแลการเรียนการสอนอย่างใกล้ชิด มิให้นักเรียนไปก่อความเสียหายแก่ผู้อื่น มิฉะนั้นแล้วครู
พลศึกษาที่ไม่สนใจดูแลปล่อยปละละเลยเด็กนักเรียนอาจจะต้องร่วมกับนักเรียนชดใช้ค่าเสียหาย
เมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้น และในปัจจุบันความรู้ทางด้านประชาสัมพันธ์ทางด้านกฎหมายได้พัฒนา
ไปอย่างรวดเร็ว บุคคลเหล่านั้นย่อมปกป้องสิทธิของเขาอย่างเต็มที่ เมื่อเขาได้รับความ
เสียหาย ครูพลศึกษาอาจจะถูกฟ้องร้องดำเนินคดีให้ต้องรับผิดชอบได้ ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าครู
พลศึกษาควรที่จะได้ศึกษาหลักกฎหมายในประมวลแพ่งและพาณิชย์มาตรา 430 นี้เพื่อเป็นประโยชน์
ในการปฏิบัติงาน หรืออย่างน้อยก็ควรต้องใช้ความระมัดระวังตามสมควรในการสอนวิชาพลศึกษา
เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายต่อตนเองและผู้อื่น

บทสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ สุพจน์ สรรพเพชดา เกี่ยวกับความผิดตามประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์ มาตรา 430

สุพจน์ สรรพเพชดา ได้ให้ความเห็นว่า

ครูอาจจะต้องรับผิด โดยเฉพาะในช่วงเวลาเด็กนักเรียนให้ตี ปล่อยให้เด็กเรียนเอา
ก่อนกินมา โยนเล่น แล้ววางก้อนหินออกไปนอกรั้วไปถูกศีรษะคนที่เดินอยู่นอกรั้ว
แตก ดังนี้ ครูพลศึกษาก็ต้องรับผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 430 ด้วย
(สุพจน์ สรรพเพชดา, สัมภาษณ์)

3. หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเล่นหรือการแข่งขันกีฬา (กรณีเล่นหรือแข่งขันกีฬาแล้ว เกิดมี
ผู้บาดเจ็บ เสียชีวิตในการเล่นหรือแข่งขันกีฬา)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2521 ที่ประกาศใช้อยู่ในปัจจุบันได้บัญญัติถึงหน้าที่ของชนชาวไทยไว้ในมาตรา 49 ว่า "บุคคลที่มีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย" ดังนั้น การจะปฏิบัติตามกฎหมายได้ถูกต้องจำเป็นต้องรู้จักกฎหมาย การจะอ้างความไม่รู้จักกฎหมายเป็นข้อแก้ตัว เพื่อให้พ้นผิดนั้นย่อมไม่ได้ ยิ่งบุคคลใดมีภาระหน้าที่การงานมากก็ยิ่งต้องมีความรอบรู้ความเข้าใจ เรื่องกฎหมาย ระเอียด ข้อบังคับมากยิ่งขึ้น

ครู อาจารย์มีหน้าที่รับผิดชอบ อบรม สั่งสอนนักเรียน และมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎที่ต้องตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ ก็ยิ่งมีความจำเป็นที่จะต้องรู้จักกฎหมายมากยิ่งขึ้นกว่าบุคคลธรรมดา เพราะต้องมีความรอบรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ รอบตัว เพื่อเตรียมการสอนและพึงยึดถือเป็นหลักปฏิบัติในหน้าที่ราชการ

ในบรรดาครู อาจารย์ทั้งหลายนั้น ครูพลศึกษานับว่าเป็นบุคคลหนึ่งที่มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบไม่เพียงแต่การเรียนการสอนเท่านั้น แต่ยังต้องรับผิดชอบชีวิตและร่างกายของนักเรียนค่อนข้างสูงกว่าธรรมดา เพราะการเรียนการสอนวิชาพลศึกษานั้นมักจะสอนและฝึกหัดกีฬาควบคู่ไปด้วยอยู่เสมอ ดังจะเห็นได้จากหลักสูตรวิชาพลศึกษาที่ใช้อยู่ในปัจจุบันได้บรรจุกิจกรรมกีฬาประเภทต่าง ๆ ไว้เป็นจำนวนมาก กีฬาบางประเภทจำเป็นต้องมีการใช้กำลังปะทะกัน ผู้เล่นอาจจะได้รับบาดเจ็บ หรือเสียชีวิตได้ จึงควรศึกษาการเล่นกีฬาในแง่มุมต่าง ๆ

การเล่นกีฬานั้นทำคุณประโยชน์ให้กับมนุษย์นับประการดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้กล่าวไว้หลายท่าน อาทิ เช่น

เกรฟ (Grave 1960 : 877-893) ให้ความหมายของคำว่า "กีฬา" คือ กิจกรรมที่ทำให้เกิดความสนุกสนาน ไม่ใช่งานหรือภาระที่ทำให้เกิดความเหนื่อยหน่าย"

วรศักดิ์ เพียรชอบ (2525 : 1) ได้กล่าวว่า "กีฬา คือ กิจกรรมที่เป็นส่วนหนึ่งของชีวิต เล่นเพื่อความสนุกสนาน และเพื่อแสดงออกซึ่งความสามารถและความสวยงามด้วยการเคลื่อนไหวของร่างกาย ในเวลาว่างและให้เป็นไปตามกฎและระเบียบที่วางไว้ ทั้งนี้โดยไม่หวังผลตอบแทนอย่างอื่น นอกจากผลที่เกิดจากกิจกรรมในตัวของมันเองเท่านั้น"

สลัสเชอร์ (Slusher 1967 : 8) ได้กล่าวว่า "กีฬา เป็นส่วนหนึ่งของชีวิต
ที่จะทำให้มนุษย์ทั้งความสนุกสนานและความเศร้า"

พาฟลิช (Pavlich 1966 : 9-10) ได้กล่าวว่า "กีฬา คือ สิ่งที่ต้องการความส่วย
และความสง่างามออกมาจากมนุษย์ในรูปของการเคลื่อนไหว"

จากความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จะเห็นได้ว่ากีฬานั้นให้ผลประโยชน์แก่มนุษย์และสังคม
เป็นเอกประการ แต่เป็นความจริงว่าสิ่งทั้งหลายเมื่อมีคุณก็ย่อมมีโทษได้ถ้าหากนำสิ่งนั้นไปใช้
ไม่ถูกต้องดังที่รองศาสตราจารย์วัชรศักดิ์ เพ็ชรชอบ (2525 : 5) ได้กล่าวถึงการแข่งขัน
กีฬาในโรงเรียนไม่ถูกต้อง ก็ย่อมเกิดโทษได้ โดยท่านได้กล่าวเป็นคติพจน์ว่า "สิ่งทั้งหลายเมื่อ
มีคุณอันดีก็ย่อมจะมีโทษอันดีเช่นเดียวกัน"

ลุ่มคิด ฮิตประสงค์ (2521 : 121) ได้กล่าวว่า

ทุกท่านคงยอมรับความจริงที่ว่ากีฬาเป็นยาวิเศษ แต่ยื่นชื่อว่ายาแล้วถึง
วิเศษอย่างไรถ้าใช้ผิดวิธี หรือผิดความประสงค์ก็อาจเป็นอันตรายแก่ผู้ใช้ได้
ฉันใดก็ฉันนั้น กีฬาอาจทำให้ผู้เล่นได้รับความเจ็บป่วยได้ทั้งในขณะที่เล่นหรือ
อาจเกิดขึ้นภายหลัง ซึ่งบางครั้งเป็นความเจ็บป่วยที่รุนแรงถึงชีวิตก็มี

ลุ่มคิด ฮิตประสงค์ (2521 : 123) ยังกล่าวต่อไปในเรื่องสวัสดิศึกษา

ในกิจกรรมพลศึกษาว่า "กิจกรรมพลศึกษามีหลายชนิดที่เดียว ที่เสี่ยงอันตรายและทำให้เกิด
อุบัติเหตุขึ้นได้ง่ายที่สุดเป็นต้นว่ากีฬาประเภทต่าง ๆ เช่น รักบี้ ฟุตบอล บาสเกตบอล กระบี่-
กระบอง ดาบสากล มวย วัยน้ำ กระโดดน้ำ แข่งเรือ อีกรู้ บิงโก จักรยาน ฯลฯ"

รัชต์ ขวัญบุญสัน (2526 : 15) ได้กล่าวถึงอุบัติเหตุทางกีฬาไว้ว่า
ไว้ว่า

"ในการเล่นกีฬา อุบัติเหตุสามารถเกิดขึ้นได้เสมอ โดยไม่เลือกเวลาสถานที่
และโอกาส การให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นมีความจำเป็นมาก เพราะจะช่วยให้อาการ
ของผู้ได้รับบาดเจ็บนั้นไม่รุนแรงมากขึ้น และจะช่วยเหลืออันต่อไปได้ผลดี
และหายเร็วขึ้น แต่การช่วยเหลือนั้น จะต้องกระทำอย่างถูกต้องจึงจะได้ผล
บางครั้งการช่วยเหลือนั้นไม่ถูกต้อง และอาจก่อให้เกิดความพิการหรือเสียชีวิตได้
นักกีฬาทุกคนควรมีความรู้ ในเรื่องการช่วยเหลือผู้ที่เกิดอุบัติเหตุในขณะที่เล่นกีฬา
ซึ่งนอกจากจะเป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ด้วย

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดจะเห็นได้ว่า กีฬาชั้นปีประโยชน์มากรายหลายประการ แต่ในขณะเดียวกัน ในการเล่น หรือการแข่งขันกีฬา ก็อาจเกิดอุบัติเหตุทำให้ผู้เล่นหรือผู้แข่งขันได้รับบาดเจ็บ หรือเสียชีวิตได้ ปัญหาสำคัญอยู่ที่ว่า เมื่อเกิดการบาดเจ็บหรือเสียชีวิตในการเล่น หรือการแข่งขันกีฬาแล้ว จะมีหลักกฎหมายที่นำมาใช้กับกรณีนี้อย่างไร ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า ครุพลศึกษาในฐานะที่จะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกีฬาอยู่เสมอควรที่จะได้ทราบ หลักกฎหมาย และความเห็นรวมทั้งเหตุผลของนักกฎหมาย ที่เกี่ยวกับการเล่นหรือการแข่งขันกีฬา เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานในความรับผิดชอบและช่วยแนะนำผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อไป

เมื่อเกิดการบาดเจ็บหรือเสียชีวิตในการเล่นหรือแข่งขันกีฬาแล้ว ปัญหาสำคัญอยู่ที่ว่า ผู้ที่กระทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิต จะต้องรับผิดชอบตามกฎหมายหรือไม่เพียงใด ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ในเรื่องนี้ครุพลศึกษาควรให้ความสนใจเป็นพิเศษ เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับครุพลศึกษา โดยตรงซึ่งครุพลศึกษาอาจจะประสบปัญหานี้ในการปฏิบัติงานได้ เช่น ในการสอนพลศึกษา เช่น ล່อนมวย หรือกิจกรรมอื่น ๆ แล้วเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้น ครุพลศึกษาก็จะสามารถแก้ปัญหาได้ และสามารถให้คำตอบตามหลักกฎหมายแก่นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ถูกต้อง เพราะในปัจจุบันการให้คำตอบในปัญหานี้ยังค่อนข้างเลื่อนลอยขาดเหตุผลทางวิชาการ เช่น ตอบว่านักมวยชกกันบาดเจ็บหรือเสียชีวิตไม่ต้องรับผิดชอบเพราะเป็นการเล่นกีฬา ซึ่งเป็นการตอบที่ยังไม่ถูกต้อง

ในปัจจุบันความเห็นของศาลฎีกาและของนักกฎหมายที่เกี่ยวกับการเล่นหรือการแข่งขันกีฬา เมื่อเกิดการบาดเจ็บหรือเสียชีวิต ผู้กระทำไม่ต้องรับผิดชอบ โดยแยกออกเป็น 3 ความเห็น คือ

1. ความเห็นที่หนึ่ง ศาลฎีกาได้เคยพิพากษาคดีเกี่ยวกับการชกมวยกันแล้วเกิดฝ่ายหนึ่งเสียชีวิต ตามคำพิพากษาฎีกาที่ 1083/2510 โดยศาลฎีกาได้ให้ความเห็นว่า "การที่ผู้ตายกับศาลมวยชกกันนั้น จะถือว่าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้เสียหายตามกฎหมายหาได้ไม่ เพราะเป็นเรื่องที่ทั้งสองฝ่ายก็สมัครใจเข้าชกมวยซึ่งกันและกัน เมื่อผู้ตายไม่ใช่ผู้เสียหายตามกฎหมายแล้ว โจทก์ฎีกาขึ้นมาจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย" (ประพนธ์ คำตะมาน, บรรณาธิการ 2510 : 2247) สำหรับความเห็นของศาลฎีกาตามคำพิพากษาฎีกาที่ 1033/2510 นี้ ผู้วิจัยจะได้กล่าวโดยละเอียดในโอกาสต่อไป ข้อสังเกตสำหรับคำพิพากษาฎีกาฉบับนี้ก็คือ ศาลฎีกาให้ความเห็นว่า

เมื่อสมัครใจจะเวรกันก็ไม่ถือว่าผู้ตายเป็นผู้เสียหายตามกฎหมาย เมื่อผู้ตายไม่ใช่ผู้เสียหาย โจรกั (บิดาของผู้ตาย) ฎีกาขึ้นมาศาลก็ไม่ว่าเป็นต้องวินิจฉัย เพราะตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาต้องเป็นผู้เสียหายตามกฎหมายจึงจะมีสิทธิ์ฟ้องร้องได้

2. ความเห็นที่ล่อง ลิตติ ดิงคัมภีร์ (2521 : 688-690) ได้กล่าวถึงในเรื่องนี้ว่า

เหตุผลในเรื่องนี้ก็คงเช่นเดียวกับกฎหมายอังกฤษ คือ ความยินยอมของผู้เข้าเล่นกีฬาอันชอบด้วยมติมหาชนตามประเพณีนิยม ย่อมเป็นความยินยอมที่ไม่ขัดต่อศีลธรรม และเป็นความยินยอมที่ยกเว้นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาได้ภายในขอบเขตที่ไม่ขัดต่อศีลธรรม ตามประเพณีนิยมนั้น เมื่อเป็นข้อยกเว้นบทแห่งประมวลกฎหมายอาญาได้แล้ว ก็คงอ้างว่าเป็นประเพณีที่ขัดต่อกฎหมายอาญาไม่ได้ หลักและข้อยกเว้นย่อมเป็นกฎหมายที่ใช้ไปด้วยกัน มิใช่หักล้างกัน หลักในเรื่องนี้ก็คือ ผู้เล่นจะต้องเล่นด้วยความมุ่งหมายในทางกีฬา มิใช่เอาฆาตถ้าเอาฆาตไม่ใช่เพราะกีฬาแล้ว แม้จะลวมนวมชกกันบนเวทีก็ไม่เป็นข้อแก้ตัว อนึ่งผู้เล่นต้องไม่เล็งเห็นว่าจะเกิดอันตรายสาหัส แม้จะเล็งเห็นว่าจะเกิดอันตรายอย่างธรรมดา ก็ยังเป็นความยินยอมที่ไม่ขัดต่อศีลธรรม เพราะเป็นผลที่อาจเกิดขึ้นได้เป็นธรรมดาในการเล่นเช่นนั้น ถ้าไม่เจตนา หรือเล็งเห็นว่าจะเกิดอันตรายอย่างธรรมดา ก็ยังเป็นความยินยอมที่ไม่ขัดต่อศีลธรรม เพราะเป็นผลที่อาจเกิดขึ้นได้เป็นธรรมดาในการเล่นเช่นนั้น ถ้าไม่เจตนา หรือเล็งเห็นว่าจะเกิดอันตรายสาหัสหรือตายแล้ว แม้จะเกิดอันตรายถึงขนาดนั้นก็ไม่เป็นความผิดอีกประการหนึ่ง การเล่นถูกตามกติกา เป็นเพียงแต่พฤติกรรมที่อาจช่วยแสดงว่าผู้เล่นไม่มีเจตนาให้เกิดอันตราย เพราะกติกาข้อมทำไว้เพื่อไม่ให้เกิดผลเป็นอันตรายเช่นนั้น แต่ถ้าเล็งเห็นอันตรายสาหัสอยู่แล้วยังยื่นกระทำให้ไป แม้จะถูกกติกาก็เป็นความผิด กติกาไม่ใช่กฎหมายที่จะยกเว้นความผิดได้ แต่อย่างไรก็ดี แม้จะเล่นผิดกติกาที่ไม่เป็นเหตุให้ถือว่าผู้เล่นเจตนาให้เกิดอันตราย เพราะการกระทำผิดกติกาไม่ว่าเป็นต้องเจตนาให้เกิดอันตรายเล้มอไป และกติกาไม่ใช่กฎหมายที่จะมีผลให้ผู้ฝ่าฝืนกลายเป็นผู้กระทำความผิดไปได้

จึงสรุปความเห็นของ ลิตติ ดิงคัมภีร์ ได้ว่า เป็นเพราะ "ความยินยอม" ของผู้เข้าเล่นกีฬาเมื่อเกิดการบาดเจ็บหรือเสียชีวิต ผู้กระทำจึงไม่ต้องรับผิดชอบ

ตามความเห็นที่ล่องนี้ยังมีนักกฎหมายอีกหลายท่านที่เห็นด้วยกับความเห็นของ ลิตติ ดิงคัมภีร์ ซึ่งผู้วิจัยจะได้กล่าวในรายละเอียดต่อไป

3. ความเห็นที่สาม นายหยุด แสงอุทัย ได้กล่าวถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการชกมวยไว้ดังนี้คือ

การชกมวยบนเวทีราชดำเนินถ้ำนรกมวยชกมวยภายใต้กติกาชกมวย แม้จะทำให้ผู้ต่อสู้ฝ่ายหนึ่งถึงแก่ความตาย ก็ไม่มีใครรู้สึกว่าคุณมวยมีความผิดฐานฆ่าคนตาย ฯลฯ และไม่มีทางอธิบายได้เป็นอย่างอื่นนอกจากว่าการที่กระทำเช่นนั้นเป็นความผิดอาญา เพราะมีกฎหมายจารีตประเพณีอนุญาตให้ทำได้ (2518 : 55 อ้างถึงใน ยินหัตถ์ โฉมสมุทร 2525 : 130-131) ซึ่งสรุปความของนายหยุด แสงอุทัยได้ว่า เพราะกฎหมายจารีตประเพณีสิ่งทำให้นักมวยซึ่งต่อกันถึงแก่เสียชีวิตก็ไม่ต้องรับผิด นอกจากนายหยุด แสงอุทัยแล้วยังมีนักกฎหมายอีกเป็นจำนวนมากที่เห็นด้วยกับความเห็นของนายหยุด แสงอุทัย อาทิเช่น ปรีดี เกษมทรัพย์ (2525 : 22-13) ได้กล่าวไว้ว่า จารีตประเพณีบางอย่างมิได้บัญญัติหรือเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษรโดยชัดแจ้งอย่างมาตรา 368 หรือมาตรา 1354 แห่ง ป.พ.พ. แต่มีผลทางกฎหมาย เช่น กระทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บในการเล่นฟุตบอลตามกติกาหรือชกมวยตามกติกา หรือกรณีนายแพทย์ฆ่าตัดคนไข้ เพื่อรักษาคนไข้ การกระทำเหล่านี้เข้าองค์ประกอบความผิดฐานทำร้ายร่างกายตามประมวลกฎหมายอาญา แต่ไม่มีความผิด เพราะมีประเพณีเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป ให้ทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย (Soziologie Adaquanz) ประเพณีที่มีผลใช้บังคับตามกฎหมายย่อมเรียกได้ว่าเป็นกฎหมายประเพณี กฎหมายประเพณีเช่นนี้ขึ้นอยู่กับอยู่เคียงคู่กฎหมายลายลักษณ์อักษรไม่ใช่เป็นเพียงบทสำรองเท่านั้น

ความเห็นที่สามนี้ เห็นว่าผู้ที่กระทำให้อีกฝ่ายบาดเจ็บหรือเสียชีวิตในการเล่นหรือแข่งขันกีฬา ไม่ต้องรับผิดตามกฎหมายเพราะกฎหมายจารีตประเพณี ให้ทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ยังมีนักกฎหมายอีกเป็นจำนวนมากที่เห็นด้วยกับความเห็นนี้ ซึ่งผู้วิจัยจะได้กล่าวโดยละเอียดในโอกาสต่อไป

จากข้อมูลทั้งหมดพอสรุปได้ว่าความเห็นในเรื่องการเล่นหรือการแข่งขันกีฬาแล้วเกิดการบาดเจ็บหรือเสียชีวิต ผู้กระทำไม่ต้องรับผิด โดยมีความเห็นแยกออกเป็น 3 ความเห็น คือ

1. ผู้ตายไม่ใช่ผู้เสียหายตามกฎหมาย
2. ความยินยอมของผู้เข้าเล่นหรือแข่งขันกีฬา
3. กฎหมายจารีตประเพณี

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องนี้ได้ชัดเจนขึ้น ผู้วิจัยใคร่ขอกล่าวถึงความเห็น ทั้งสามโดยกล่าวเรียงลำดับไปโดยละเอียดอีกครั้งหนึ่งดังนี้

1. ความเห็นที่หนึ่ง คำลฎีกาได้เคยพิพากษาตัดสินคดีเกี่ยวกับการชกมวยกันแล้ว เกิดเสียชีวิตขึ้น ตามคำพิพากษาลฎีกาที่ 1083/2510 ซึ่งคำลฎีกามีความเห็นว่าคุณตายกับจำเลย สม่ครใจชกมวยกัน จะถือว่าฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเป็นผู้เสียหายไม่ได้ เมื่อผู้ตายถึงแก่ความตายเพราะ การชกมวย ผู้ตายก็ไม่ใช่ผู้เสียหายตามกฎหมาย ดังนั้น บิดาของผู้ตายย่อมไม่มีอำนาจฟ้องคดีแทน ผู้ตาย

คำพิพากษาลฎีกาที่ 1083/2510

วิธีพิจารณาคดีความอาญา ผู้เสียหาย อำนาจฟ้อง

ผู้ตายกับจำเลยสม่ครใจชกมวยกัน เอาเงินกันโดยมิได้รับอนุญาตจะถือว่าฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่งเป็นผู้เสียหายตามกฎหมายไม่ได้ เมื่อผู้ตายถึงแก่ความตายเพราะการชกมวย นั้น ผู้ตายก็ไม่ใช่ผู้เสียหายตามกฎหมาย บิดาของผู้ตายย่อมไม่มีอำนาจฟ้องคดีแทน ผู้ตายได้

โจทก์ฟ้องและเพิ่มเติมฟ้องว่า เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2508 เวลากลางวัน จำเลยที่ 1 ได้ชกมวยกับเด็กชายปราโมช หีบแก้ว อายุ 13 ปี บุตรของโจทก์ โดยการสนับสนุนร่วมมือของจำเลยที่ 2 ถึงที่ 7 เพื่อพนันเอาเงินกัน และมิได้รับ อนุญาตจากทางราชการเป็นเหตุให้เด็กชายปราโมช หีบแก้ว ถึงแก่ความตาย เหตุเกิด ที่ตำบลยางตลาต อำเภอยางตลาต จังหวัดกาฬสินธุ์ ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา 290, 83, 86

ศาลชั้นต้นได้ส่วนมูลฟ้องแล้วสั่งประทับฟ้อง

จำเลยทั้ง 7 ให้การว่า ผู้ตายกับจำเลยที่ 1 ชกมวยไทยกันโดยมีการลงเดิมพัน จำเลยที่ 2 ไม่ได้สนับสนุนให้มีการกระทำความผิด จำเลยที่ 3 ถึงที่ 7 เป็นกรรมการ ที่เลี้ยง ผลของการชกเสมอกัน ผู้ตายเป็นลม ระหว่างนำผู้ตายส่งโรงพยาบาลกาฬสินธุ์ รถยนต์ตัดคลื่นผู้ตายตกจากเปลศีรษะกระแทกพื้นรถทำให้อาการทรุด เป็นเหตุให้ตาย โจทก์มิใช่ผู้เสียหาย ขอให้ยกฟ้อง

ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วฟังข้อเท็จจริงว่า จำเลยที่ 1 กับผู้ตายเป็นเพื่อนกัน ไม่มีสาเหตุโกรธเคืองกัน ได้ตกลงชกมีการลงเดิมพัน และกำหนดชกกัน 5 ยก โดยชก 3 นาที พัก 2 นาที มีการลงเดิมพันฝ่ายละ 30 บาท จำเลยที่ 3 เป็น

กรรมการห้าม จำเลยที่ 4 เป็นกรรมการสืบเวลา เมื่อชกกันครบ 5 ยก เสมอกัน ต่อมาวันที่ 3 กันยายน 2508 ผู้ตายได้ถึงแก่ความตาย แพทย์ได้ทำการชันสูตรศพ แล้วปรากฏว่า ที่ศีรษะค่อนไปทางซ้ายด้านขวาซ้ายวม สันนิษฐานว่าตายเพราะล้มอง ได้รับความกระทบกระเทือนอย่างแรง ศาลชั้นต้นเห็นว่าจำเลยที่ 1 กับผู้ตาย มีเจตนาแข่งขันกีฬามวยไทยกันเป็นสำคัญ โดยต่างคนต่างชกต่อยกัน และต่างคนต่าง ไม่มีความรู้ความคิดพอกันจะไล่ใจรับราชการแข่งขันนั้น ถ้ามีเดิมพันด้วย จะต้องได้รับ อนุญาตจากทางราชการหรือไม่ การกระทำของจำเลยที่ 1 ไม่เป็นความผิดตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 290 ส่วนจำเลยที่ 2 ถึงที่ 7 โจทก์สืบไม่ได้ว่า จำเลยที่ 1 มีเจตนากระทำผิดตามกฎหมายที่โจทก์ฟ้อง และจำเลยที่ 2 ถึงที่ 7 ได้ ร่วมกระทำหรือสนับสนุนในการกระทำความผิดของจำเลยที่ 1 แต่อย่างไรก็ตาม จำเลย ซึ่งไม่ใช่ตัวการหรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิด ไม่มีความผิดตามฟ้อง

นอกจากนี้ ศาลชั้นต้นยังวินิจฉัยต่อไปว่า จำเลยที่ 1 กับผู้ตายต่างสมัครใจ ชกต่อยต่อสู้กันตามแบบฉบับของมวยไทย แม้จะเป็นเหตุให้ผู้ตายถึงแก่ความตาย ผู้ตายก็มีไม่ใช่ผู้เสียหายตามความหมายของกฎหมาย โจทก์ซึ่งเป็นบิดาของผู้ตาย ไม่มีสิทธิจะฟ้องแทนผู้ตายได้

พิพากษายกฟ้อง

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า การที่ผู้ตายถึงแก่ความตาย เหตุเกิดจากชกมวยกัน เป็น การกีฬาต่างฝ่ายต่างไม่มีเจตนาจะละเมิดกฎหมาย จำเลยทั้งหมดจึงไม่มีความผิด ตามฟ้องพิพากษายืน

โจทก์ฎีกาว่า การตายของเด็กชายปราโมช เนื่องมาจากถูกจำเลยที่ 1 ชกต่อย ในการแข่งขันมวย จำเลยที่ 1 ต้องมีความผิดฐานฆ่าคนโดยไม่มีเจตนา จำเลยนอกนั้น ย่อมมีความผิดฐานล้มคอบกับจำเลยที่ 1 ด้วย

ศาลฎีกาได้ตรวจสอบสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว เห็นว่าการที่ผู้ตายกับจำเลยชกมวย กันนั้น จะถือว่าฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเป็นผู้เสียหายตามกฎหมายหาได้ไม่ เพราะเป็นเรื่อง ที่ทั้งสองฝ่ายก็สมัครใจเข้าชกมวยซึ่งกันและกัน เมื่อผู้ตายไม่ใช่ผู้เสียหายตามกฎหมาย แล้ว โจทก์ฎีกาขึ้นมาจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย

พิพากษายืน ให้ยกฎีกาโจทก์ (ประพนธ์ คำตะมาน 2518 : 2247)

คำพิพากษาฎีกาที่ 1083/2510 นี้ เป็นบรรทัดฐานที่เกี่ยวกับการเล่นหรือการแข่งขันกีฬา เมื่อคำพิพากษาลบคดีตัดสินเป็นบรรทัดฐานแล้วเมื่อเกิดคดีทำนองนี้ขึ้นอีกในภายหลัง ผู้พิพากษามักจะตัดสินตามแนวคำพิพากษาที่ได้ตัดสินเป็นบรรทัดฐานไว้แล้ว แต่อย่างไรก็ตามคำพิพากษาฎีกาไม่ใช่กฎหมาย ผู้พิพากษาในคดีต่อมาอาจจะไม่ตัดสินตามคำพิพากษาที่อันก็ได้ อาจตัดสินเปลี่ยนแปลงหลักกฎหมายในเรื่องนี้ได้ ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าควรที่จะศึกษาแนวคิดของนักกฎหมายที่มีความเห็นแตกต่างไปจากคำพิพากษาฎีกาลบคดีนี้ เพื่อเป็นการศึกษาหาเหตุผลทางกฎหมายในด้านต่าง ๆ ได้กว้างไกลยิ่งขึ้นจะทำให้สามารถวินิจฉัยปัญหาและเกิดความเข้าใจที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

2. ความเห็นที่ 2 ความยินยอมของผู้เข้าเล่นหรือแข่งขันกีฬา นักกฎหมายกลุ่มนี้มีความเห็นว่าเป็นเพราะความยินยอมของผู้เข้าเล่นหรือแข่งขันกีฬาความยินยอมเช่นนี้ไม่ขัดต่อสำนึกศีลธรรมอันดี เพราะการเล่นกีฬามีมูลเหตุฉุนเฉียวเพื่อส่งเสริมพละการบวช หรือก่อให้เกิดความสามัคคีระหว่างหมู่คณะ สำหรับความเห็นที่สองนี้ ควรพลศึกษาควรให้ความสนใจเป็นพิเศษ เพราะเป็นความเห็นที่สละสลวย เป็นความเห็นที่ดีและมีเนื้อหาสาระมาก นักกฎหมายกลุ่มนี้ให้เหตุผลที่เกี่ยวกับการกีฬา ดังนี้

ไพจิตร บุญญพันธ์ (2516 : 50) ได้อธิบายในการปะทะกันในขอบข่ายของการกีฬาไว้ดังนี้

โดยปกติ ถ้าไม่เล่นกีฬากัน ถ้านายเขียวเอาลูกฟุตบอลไปขว้างนายขาว ย่อมเป็นการทำร้ายนายขาวอย่างไม่มีปัญหา คือ เป็นการทำร้ายบาดเจ็บตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 391 ในทำนองเดียวกัน ถ้านายเขียวกับนายขาว หรือบุคคลอื่นมาเล่นกีฬาบอลเกิดบอลกัน หรือนายเขียวกับนายขาวมาเล่นกีฬาชกมวยกันซึ่งอาจเป็นการตกลองใจ หรือล้มครืนใจเล่นกันก็แล้วแต่เรื่อง ดังนี้ย่อมเห็นได้ว่านายเขียวหรือนายขาวได้ยินยอมให้ถูกทำร้าย เพราะในการเล่นนั้น เป็นที่เห็นได้ชัดว่า ลูกบอลล้ออาจมาถูกตัวนายเขียวหรือนายขาวได้ ซึ่งเป็นการทำร้ายอย่างหนึ่ง ดังได้กล่าวมาแล้ว หรือในกรณีชกมวย นายเขียวหรือนายขาวอาจจะถูกต่อยเอาได้ไม่ใช่จะทำให้ลูกบอลล้อไปถูกผู้เล่นอื่นหรือชกต่อยเอาได้ข้างเดียว

เพราะเป็นการเล่นกีฬากัน ความยินยอมเช่นนี้หาขัดต่อความสำนึกในศีลธรรมอันดีไม่ เพราะการเล่นกีฬามีมูลเหตุฉุนเฉียว เพื่อที่จะส่งเสริมพละการบวช

หรือก่อให้เกิดความล้ามีคิระหว่างหมู่คณะ จะเน้นการที่ลูกบอลล้ไปถูกตัวผู้เล่น หรือการชกต่อยกันในการชกมวย แม้จะเป็นการทำร้าย ก็ไม่มีความผิดฐาน ทำร้ายร่างกาย และกรณีนี้ไม่ใช่เรื่องยกเว้นไม่ต้องรับโทษ แต่เป็นเรื่องไม่มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา

จากคำอธิบายของคำสดรจารย์ไพจิตร บุญญพันธ์ จะเห็นได้ว่า ในการเล่นกีฬา เช่น ชกมวย หรือบาสเกตบอล ถึงแม้จะมีกาบาดเจ็บเกิดขึ้น ผู้เล่นก็ไม่มีมีความผิดฐานทำร้ายร่างกาย เพราะเป็นความยินยอมของนักกีฬาที่สมัครใจเข้าเล่นกีฬาเอง และความยินยอมเช่นนี้ไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดี การเล่นกีฬาเพื่อที่จะส่งเสริมสุขภาพหรือก่อให้เกิดล้ามีคิระหว่างหมู่คณะ

คดี ดิงคักยี่ (2521 : 688-690) ได้อธิบายหลักกฎหมายในกรณีการเล่นกีฬาว่า กรณีการเล่นกีฬา

เหตุผลในเรื่องนี้ก็คงเช่นเดียวกับกฎหมายอังกฤษ คือ ความยินยอมของผู้เข้าเล่นกีฬาอันชอบด้วยมติมหาชนตามประเพณีนิยม ย่อมเป็นความยินยอมที่ไม่ขัดต่อศีลธรรม และเป็นความยินยอมที่ยกเว้นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาได้ภายในขอบเขตที่ไม่ขัดต่อศีลธรรม ตามประเพณีนิยมนั้น เมื่อเป็นข้อยกเว้นบทแห่งประมวลกฎหมายอาญาได้แล้ว ก็จะอ้างว่าเป็นประเพณีที่ขัดต่อกฎหมายอาญาไม่ได้ หลักและข้อยกเว้นย่อมเป็นกฎหมายที่ใช้ไปด้วยกัน มิใช่หักล้างกัน หลักในเรื่องนี้ก็คือ ผู้เล่นจะต้องเล่นด้วยความมุ่งหมายในทางกีฬา มิใช่เอาฆาตถ์เอาฆาตมิใช่เพราะกีฬาแล้ว แม้จะล้ามีคิระหว่างกันบนเวทีก็มิใช่เป็นข้อแก้ตัว อนึ่งผู้เล่นต้องไม่เล็งเห็นว่าจะเกิดอันตรายล้ามีคิระหว่างหมู่คณะ แม้จะเล็งเห็นว่าจะเกิดอันตรายอย่างธรรมดา ก็ยังเป็นความยินยอมที่ไม่ขัดต่อศีลธรรม เพราะเป็นผลที่อาจเกิดขึ้นได้เป็นธรรมดาในการเล่นเช่นนั้น ถ้าไม่เจตนาหรือเล็งเห็นว่าจะเกิดอันตรายล้ามีคิระหว่างหมู่คณะ แม้จะเล็งเห็นว่าจะเกิดอันตรายอย่างธรรมดา ก็ยังเป็นความยินยอมที่ไม่ขัดต่อศีลธรรม เพราะเป็นผลที่อาจเกิดขึ้นได้เป็นธรรมดาในการเล่นเช่นนั้นถ้าไม่เจตนา หรือเล็งเห็นว่าจะเกิดอันตรายล้ามีคิระหว่างหมู่คณะแล้ว แม้จะเกิดอันตรายถึงขนาดนั้นก็ยังไม่เป็นความผิดอีกประการหนึ่ง การเล่นถูกตามกติกาเป็นเพียงแต่พฤติการณ์ที่อาจช่วยแล้ดงว่าผู้เล่นไม่เจตนาให้เกิดอันตราย เพราะกติกาย่อระทำให้เพื่อไม่ให้เกิดผลเป็นอันตรายเช่นนั้น แต่ถ้าเล็งเห็นอันตรายล้ามีคิระหว่างหมู่คณะอยู่แล้วยังยืนกระทำไป แม้จะถูกกติกาก็เป็นความผิด กติกาไม่ใช่กฎหมายที่จะยกเว้นความผิดได้ แต่อย่างไรก็ดี แม้จะเล่นผิดกติกา ก็ไม่เป็เหตุให้ถือว่าผู้เล่นเจตนาให้เกิดอันตราย เพราะการกระทำผิดกติกาไร้ล้ามีคิระหว่างหมู่คณะจำเป็นต้องเจตนาให้เกิดอันตรายเล้มอไป และกติกาก็ไม่ใช่กฎหมายที่จะมีผลให้ผู้เล่นกลายเป็นผู้กระทำผิดวร้ายไปได้

วงษ์ ทรัพย์วงศ์ (2514 : 54) - ได้อธิบายหลักกฎหมายที่เกี่ยวกับการเล่น หรือการแข่งขันกีฬาไว้ดังนี้

ในการเล่นกีฬา เช่น เทนนิส แบดมินตัน ฟุตบอล หรือต้อยมนวยทำให้ อีกฝ่ายหนึ่งบาดเจ็บ ถ้าไม่ได้เล่นกันด้วยความโกรธ หรือเจตนาที่จะทำร้ายให้ บาดเจ็บหรือใช้กำลัง เกินควร ก็ไม่เป็นละเมิดและได้ยกตัวอย่าง คำเลยกับ ผู้ตายต้อยมนวยที่เมือง Seattle เป็นเหตุให้ผู้ตายถึงแก่ความตาย ในการต้อย ไม้ปรากฏว่าได้ต้อยกันด้วยความโกรธ ด้วยเจตนาที่จะให้บาดเจ็บสาหัส หรือ ใช้กำลัง เกินควร คำเลยไม่ต้องรับผิด

การเล่นหรือการแข่งขันกีฬานั้น ย่อมถือว่าผู้เล่นได้ให้ความยินยอมโดยปริยายว่า ลังครที่จะยอมให้ร่างกายจะต้องถูกกระทบกระแทกกันในการเล่น หรือการแข่งขันกีฬาดังที่ พลัน บุษปาคม (2524 : 57) ได้อธิบายว่า

ข้อสันนิษฐานในการเล่นกีฬา ย่อมแสดงว่าลังครใจที่ ร่างกายจะต้องกระทบกระแทกกัน หรือจำกัดเสรีภาพไปตามกฎหรือประเพณี ของกีฬานั้น ๆ การเล่นกีฬานี้ไม่แสดงว่ายินยอมในการกระทบกระทั่ง ซึ่งผิดกฎหรือประเพณีของกีฬานั้น ๆ ถ้ากฎหรือประเพณีเหล่านี้ได้กำหนดไว้ เพื่อป้องกัน ผู้เล่นไม่ใช่แต่เพียงกำหนดเพื่อให้การเล่นดีขึ้น

อุทาหรณ์

1. แสดงผู้เล่นรักบี้หนึ่งในทีม ได้คว่ำและแย่งลูกจากตัวผู้เล่นอีกฝ่ายหนึ่ง การกระทำของแดงได้กระทำไปตามกติกาของกีฬาแดงไม่ต้องรับผิดต่อดำ
2. เขียวคว่ำแย่งลูกจากเหลือง ทำให้เขาบาดเจ็บโดยจงใจ เขียว ต้องรับผิดชอต่อเหลือง แม้การคว่ำและแย่งลูกไม่ผิดกติกาของประเพณีรักบี้
3. เขียวผู้เล่นรักบี้คนหนึ่งได้คว่ำและแย่งลูกจากเหลือง ผู้เล่นฝ่าย ตรงข้ามขณะเขียวอยู่ออฟไซด์ การคว่ำและแย่งลูกไม่ได้กระทำการรุนแรงไป กว่าที่อนุญาตตามกติกาแม้เขาจะทำผิดกติกา也不需要รับผิดต่อเหลือง

การเล่น หรือการแข่งขันกีฬาเมื่อเกิดการบาดเจ็บ หรือเสียชีวิตขึ้น ผู้เล่นที่กระทำ ให้ผู้เล่นอื่นได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตในการเล่นหรือการแข่งขันกีฬานั้น ไม่ต้องรับผิดตาม กฎหมาย เพราะถือว่าเป็นความยินยอมของผู้นั้นลังครใจเข้าเล่นหรือแข่งขันกีฬาเอง แต่การ กระทำนั้นจะต้องมีความมุ่งหมายทางการกีฬา มิใช่เล่นหรือแข่งขันด้วยความอาฆาตและไม่เล็ง เห็นว่าจะเกิดอันตรายสาหัส แม้จะเกิดอันตรายขึ้นขนาดนั้นก็ไม่ต้องรับผิดชอเพราะเป็นความ ยินยอมที่ไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดี และกติกาที่ไม่ใช่กฎหมายที่จะอ้างว่าเล่นตามกติกาแล้วจะทำให้

พันผิดไปได้ ความยินยอมตามความเข้าใจทั่วไปอาจหมายความว่า การลงใจปล่อยให้เหตุการณ์
 อย่างหนึ่งเกิดขึ้น โดยไม่ขัดขวางทั้ง ๆ ที่สามารถจะขัดขวางได้ แต่ความหมายเช่นนี้ยังไขว่
 จะถือเป็นความยินยอมตามความของกฎหมาย ซึ่งจะต้องเป็นการแสดงความประสงค์ที่จะให้
 เหตุการณ์เช่นนั้นขึ้น "โดยแสดงออกด้วยการกระทำอย่างหนึ่งโดยตนเองหรือโดยผู้อื่นกระทำ
 แทนตน อันเป็นการแสดงความประสงค์นั้นต่อผู้กระทำ เหตุการณ์นั้นให้เข้าใจว่าตนอนุญาตให้กระทำ
 ได้ทีเดียว ยกเว้นแต่ในกรณีพิเศษอย่างใดเท่านั้น การนิ่งไม่ขัดขวางอาจถือได้ว่าเป็นความ
 ยินยอม"(จิตติ ดิงคัมภีร์ 2521 : 669) "ความยินยอมคือการแสดงออกด้วยการกระทำ
 อย่างหนึ่งอย่างใดโดยตนเอง หรือโดยผู้อื่นกระทำแทนตน อันเป็นการแสดงความประสงค์นั้น
 ต่ออีกฝ่ายหนึ่งให้เข้าใจว่าตนอนุญาตให้กระทำได้" (เกียรติขจร วัลนะลัวัลดี 2524 : 235)

ตามคำอธิบายกฎหมายลักษณะละเมิดของ เนติบัณฑิตสภาอเมริกันได้อธิบายหลักเกณฑ์
 ของความยินยอมและได้ความหมายของความยินยอมไว้ว่า

คำว่า "ยินยอม" แสดงถึงความสมัครใจที่จะได้รับการประทุษร้ายอย่างหนึ่ง ความ
 ยินยอมนี้อาจแสดงโดยตรงหรือปริยาย แต่ต้องประกอบด้วย

1. ยินยอมต่อการประทุษร้ายนั้น
2. โดยบุคคลผู้มีความสามารถให้ความยินยอม และมีได้ให้ความยินยอม เพราะ
 ถูกข่มขู่ หรือความเข้าใจผิดเพราะเป็นการกระทำของเจ้าพนักงานผู้กระทำตามการ
 ตามหน้าที่ (เกียรติขจร วัลนะลัวัลดี, 2524 : 236) การเล่นเกมกีฬาจะต้องเล่น
 ด้วยความมุ่งหมายในทางกีฬา มิใช่เพราะความอาฆาต ถ้าอาฆาต แม้จะล่วมนมชก
 กันบนเวทีที่มีความผิดเกี่ยวกับการแพทย์ แม้คนไข้จะยินยอม แต่ถ้าแพทย์ไม่ได้มุ่งที่จะ
 รักษา แต่ทำไปเพื่อเป็นการลองยาหรือทดลองฝีมือแพทย์ก็มีความผิด เกียรติขจร
 (2524 : 236) ได้ตั้งข้อสังเกตไว้ดังนี้คือ

ข้อสังเกตเกี่ยวกับการเล่นเกมกีฬาและการแพทย์

1. ในเรื่องการเล่นเกมกีฬานั้น จะต้องเล่นด้วยความมุ่งหมายในทางกีฬา มิใช่
 เพราะความอาฆาต ถ้าอาฆาต แม้จะล่วมนมชกกันบนเวที ก็มีความผิดได้

การเล่นกีฬา ผู้เล่นต้องไม่เล็งเห็นว่าจะเกิดอันตรายถึงลำห้หากเล็งเห็นว่า จะเกิดอันตรายลำห้ และความจริงก็เกิดอันตรายลำห้ขึ้นก็มีความผิดได้ แม้ว่าจะ เป็นการ เล่นตามกติกาก็ตาม

หากการเล่นกีฬานั้น ไม่ใช่เป็นการอาฆาต และไม่เล็งเห็นว่าจะเกิดอันตราย ลำห้ แม้จะเล็งเห็นว่าจะเกิดอันตรายอย่างธรรมดาก็ตาม หากความจริงเกิดผลถึง ตายหรืออันตรายลำห้ ผู้กระทำก็ไม่มีผิด เพราะการเล็งเห็นว่าจะเกิด ันตรายอย่างธรรมดานั้น เป็นผลที่อาจเกิดขึ้นได้ เป็นธรรมดาในการเล่น เช่นนั้น ถือว่าความยินยอมที่จะก่อให้ เกิดอันตรายแก่กายอย่างธรรมดานั้น เป็นความยินยอม ที่ไม่ขัดศีลธรรม

2. ในส่วนที่เกี่ยวกับการแพทย์นั้น แม้คนไข้จะยินยอมโดยแจ้งชัด หากการ กระทำของแพทย์ไม่ได้มุ่งที่จะรักษาผู้ป่วย แต่การกระทำไปเพื่อทดลองยา หรือทดลอง ฝีมือแล้ว แพทย์ก็มีความผิด

การผ่าตัดผู้ป่วยที่หมดสติไม่อาจให้ความยินยอมได้ เช่นกรณีชนหมดสติ ขาหัก มาที่โรงพยาบาล แพทย์ต้องตัดขาออก อาจถือว่าคนไข้ให้ความยินยอมโดยปริยาย ก็ได้ แต่ก็มีผู้เห็นว่าควรอ้างจำเป็นตามมาตรา 67 (2) เพื่อยกเว้นโทษมากกว่า ที่คนไข้หมดสตินั้นให้ความยินยอมโดยปริยาย

จากข้อสังเกตเกี่ยวกับการเล่นกีฬา และการแพทย์นั้น จะเห็นได้ว่าการ เล่นกีฬาและ การกระทำของแพทย์ที่รักษาคนไข้ เป็นความยินยอมที่ไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดี จึงทำให้ทั้งกีฬาและ แพทย์ซึ่งผ่าตัดคนไข้ไม่ต้องรับผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่นก็เพราะหลักที่ว่า ความยินยอมทำให้ ไม่เป็นความผิด

ประมวลกฎหมายอาญาของไทยนั้น ไม่ได้บัญญัติ เรื่องความยินยอมไว้แต่ศาลฎีกาได้ เคยวางหลัก เรื่องความยินยอมไว้

ในความผิดที่กระทำต่อร่างกาย หากผู้เสียหายยินยอม ความยินยอมนั้น ยกเว้นความผิดได้ดุจเดียวกับเรื่องป้องกัน ถ้าเป็นความยินยอมที่เข้าตาม เจื่อนไขบางประการ

ประมวลกฎหมายอาญาของไทย มิได้บัญญัติเกี่ยวกับความยินยอมไว้ใน ประมวลดัง เช่น เรื่องป้องกัน แต่ศาลฎีกาเคยวางหลักไว้ในฎีกาที่ 1403 / 2508-2089 ว่า

มีหลักทั่วไปเป็นเหตุยกเว้นความผิดอาญาอยู่ว่า ความยินยอมอันบริสุทธิ์ของผู้เสียหายให้ผู้ใดกระทำการที่กฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิดนั้น ถ้าความยินยอมนั้นไม่ขัดต่อความสำนึกในศีลธรรมอันดีและมีอยู่จนถึงขณะกระทำการอันกฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิดนั้นแล้ว ความยินยอมนั้นเป็นข้อยกเว้นมิให้การกระทำนั้นเป็นความผิดขึ้นได้

กฎหมายอาญาบางประเทศ ได้นำหลักซึ่งคล้ายคลึงจากฎีกาข้างต้นบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาเลยก็เตียว เช่น ประมวลกฎหมายอาญาเยอรมันมาตรา 226 ได้กล่าวไว้ว่า "ผู้ก่อให้เกิดอันตรายแก่กายด้วยความยินยอมของผู้เสียหาย เป็นผู้กระทำความผิดหากการก่อให้เกิดอันตรายแก่กายนั้น เป็นการฝ่าฝืนศีลธรรมขั้นพื้นฐาน" (เกียรติขจร วัจนะส่วลลดี 2524 : 234-235) หลักเรื่องความยินยอมนี้ควรบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาของไทย เพราะเนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร จึงควรบัญญัติไว้ให้ชัดเจนมิฉะนั้นจะมีปัญหาในการใช้กฎหมายได้

ความยินยอมนั้นมิใช่จะทำให้ความยินยอมได้เสมอไป ความยินยอมที่ขัดต่อศีลธรรมอันดี กฎหมายก็ไม่อนุญาตให้ความยินยอมได้เสมอไป ความยินยอมที่ขัดต่อศีลธรรมอันดี กฎหมายก็ไม่อนุญาตให้ความยินยอมกันได้ เช่น ละยินยอมให้ยิง ฟันแทงกัน ซึ่งถ้ายอมให้ทำเช่นนั้นได้สังคมจะเต็มไปด้วยความสับสนวุ่นวายก่อให้เกิดความไม่สงบ เรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

แต่ความยินยอมให้มีผลกระทบกระเทาะกันได้ในการเล่นหรือการแข่งขันกีฬาถึงแม้บางครั้งจะได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตเกิดขึ้นก็ตาม การยินยอมเช่นนี้ไม่เป็นการขัดต่อศีลธรรมอันดี นักนิติศาสตร์ได้อธิบายถึงหลักเกณฑ์ของความยินยอมซึ่งถือว่ายกเว้นความรับผิดชอบที่กระทำต่อร่างกาย เกียรติขจร วัจนะส่วลลดี (2524 : 234-235) ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์ของความยินยอมไว้ดังนี้

หลักเกณฑ์ในเรื่องความยินยอม ซึ่งถือว่ายกเว้นความผิดที่กระทำต่อร่างกายมีดังนี้

- ก. เป็นความยินยอมอันบริสุทธิ์ กล่าวคือ เป็นความยินยอมโดยเสรีจริงใจ ปราศจากการข่มขู่ หลอกลวง หรือสำคัญผิดด้วยประการใด ๆ
- ข. เป็นความยินยอมที่ไม่ขัดต่อความสำนึกในศีลธรรมอันดี อย่างไรก็ตามเป็นการขัดต่อ

ความสำคัญในศีลธรรมอันดีหรือไม่นั้น ต้องพิจารณาตามความรู้สึกของบุคคลทั่วไป ในท้องที่และเวลาที่เกิดการกระทำนั้น การที่คนไข้อยินยอมให้แพทย์ตัดขาเพื่อรักษาโรค การที่นักมวยยอมชกกันตามกติกาบนเวที การยินยอมเล่นกีฬา เช่นฟุตบอลรักบี้ ถือว่าเป็นความยินยอมที่ไม่ขัดต่อความสำคัญในศีลธรรมอันดี เพราะบุคคลทั่วไปยอมรับการกระทำดังกล่าวแต่ถ้ายินยอมให้มีการยิง ฟันแทง หรือโดยเชื่อว่าอยู่ยงคงกระพัน ความยินยอมดังกล่าวนี้ถือว่าขัดต่อความสำคัญในศีลธรรมอันดี เพราะไม่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป

ค. เป็นความยินยอมที่มีอยู่จนถึงขณะกระทำการอันกฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิดนั้น กล่าวคือ จะต้องให้ความยินยอมก่อนกระทำขณะกระทำและตลอดไปจนกว่าความผิดจะสำเร็จสิ้นลงมิได้มีการบอกเลิกเสียก่อน จะต้องเข้าใจ ความยินยอมนี้จะบอกเลิกเสียเมื่อใดก็ได้ ก่อนที่ความผิดนั้นจะสิ้นสุดลง

ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในการปฏิบัติงานของครูพลศึกษา เช่น ครูพลศึกษาเป็นกรรมการตัดสินมวย : ในระหว่างที่นักมวยชกกันเกิดชกพลาดมาถูกกรรมการได้รับบาดเจ็บเช่นนี้ นักมวยจะมีความผิดตามกฎหมายหรือไม่ เก็บยติขจร (2524 : 236) ได้กล่าวถึงในเรื่องนี้ไว้ดังนี้

การกระทำโดยพลาด

การกระทำโดยความยินยอม ซึ่งไม่ขัดต่อสำคัญในศีลธรรมนั้น หากมีการกระทำโดยพลาด ผู้ที่กระทำโดยพลาดย่อมได้รับผลดีด้วย กล่าวคือหากการกระทำนั้นไม่พลาดผู้กระทำไม่มีความผิด แม้เกิดการพลาดขึ้น ผู้กระทำย่อมไม่มีความผิดเช่นเดียวกัน ตัวอย่าง เช่น ก และ ข ตกลงชกมวยกันบนเวที ก จะต่อย ข แต่พลาดไปถูก ค ซึ่งเป็นกรรมการ เช่นนี้ ก ย่อมไม่มีความผิด โดยถือเสมือนหนึ่งว่าผู้ที่ถูกต่อยคือ ข นั่นเอง แต่จะต้องเข้าใจว่า ก จะได้รับยกเว้นความผิดก็ต่อเมื่อมิได้เจตนา หรือประมาทในการที่ก่อให้เกิดผลแก่ ค หากปรากฏว่า ก เจตนา ไม่ว่าจะประสงค์ต่อผล หรือสิ่งเห็นผล หรือไม่มีเจตนา แต่ประมาทในการก่อให้เกิดผลแก่ ค ก ก็จะต้องรับผิดชอบ

3. ความเห็นที่สาม นักกฎหมายกลุ่มนี้มีความเห็นว่า เมื่อเกิดการบาดเจ็บหรือเสียชีวิตในการเล่นหรือแข่งขันกีฬา เช่น ชกมวยแล้วเกิดเสียชีวิต ผู้กระทำไม่ต้องรับผิดชอบเพราะกฎหมายจารีตประเพณีให้การกระทำได้ตั้งที่ ยินยอม ใจสมุทร (2525 : 130-131) ได้กล่าวไว้ว่า

การเล่นกีฬาหลายชนิด เช่น การแข่งขันฟันดาบ กระบี่กระบอง ฟุตบอล บาสเกตบอล รักบี้ฟุตบอล เป็นต้น มักจะเกิดการปะทะกันระหว่างนักกีฬา เป็นเหตุให้เกิดการบาดเจ็บหรือถึงแก่ชีวิตอยู่เนือง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแข่งขันยกมวย ซึ่งจะต้องทำร้ายคู่ต่อสู้ให้บาดเจ็บมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ปัญหาว่าผู้กระทำให้อื่นได้รับบาดเจ็บหรือถึงแก่ชีวิต จะต้องรับผิดชอบในทางอาญาหรือไม่ ปัญหานี้ก็มักจะโต้แย้งกันตลอด กล่าวคือ ถ้าเป็นการเล่นกีฬาตามกติกาแล้ว แม้จะก่อให้เกิดการบาดเจ็บหรือถึงแก่ชีวิต ผู้กระทำก็ไม่ต้องรับผิดชอบ แต่ที่ตอบเช่นนี้มักจะหาเหตุผลมาสนับสนุนไม่ค่อยได้ ผู้เขียนเห็นว่าเหตุที่ผู้กระทำไม่มีความผิดนั้น ก็เพราะมีอำนาจที่จะกระทำเช่นนั้น โดยฉะฉานประเพณีให้อำนาจกระทำได้จริงอยู่จารีตประเพณีเช่นนี้อาจไม่แน่ชัด แต่ ถ้าหากมีการโต้สวนสลับอาวุธเท็จจริงแล้ว ก็จะปรากฏว่าการ เล่นกีฬาของไทยมาตั้งแต่โบราณ เช่น การแข่งขันยกมวย ฟันดาบ กระบี่กระบอง เป็นต้น ถ้าทำร้ายคู่ต่อสู้ถึงบาดเจ็บหรือถึงแก่ชีวิตตามกติกาแล้ว ผู้นั้นย่อมไม่มีความผิด จารีตประเพณีดังกล่าวภายหลังย่อมขยายขอบเขตมาใช้บังคับถึงกีฬาประเภทอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นใหม่หรือเพิ่มจะแพร่หลายด้วย อย่างไรก็ตาม ถ้าเป็นการเล่นนอกกติกา โดยเป็นโต้ขัดว่ามีเจตนาทำร้ายร่างกายหรือถึงกับมีเจตนาฆ่าคู่ต่อสู้แล้ว ผู้กระทำก็ย่อมไม่อาจได้รับความคุ้มครองจากจารีตประเพณีได้ จึงต้องมีความผิดจากการกระทำของตน

หยุด แสงอุทัย อธิบายว่า " ฯลฯ การยกมวยบนเวทีราคาต่ำเกิน ถ้านักมวยยกมวยภายใต้กติกาชกมวย แม้จะทำให้คู่ต่อสู้ฝ่ายหนึ่งถึงแก่ความตายก็ไม่มีใครรู้สึกว่าผู้ชกมวยมีความผิดฐานฆ่าคนตาย ฯลฯ และไม่มีทางอธิบายได้เป็นอย่างอื่นนอกจากว่าการที่กระทำเช่นนั้นไม่เป็นความผิดอาญา เพราะมีกฎหมายจารีตประเพณีอนุญาตให้ทำได้ (2518 . 55 อ้างถึงใน ยินหยัด ใจสมุทร 2525 : 130-131)

นักกฎหมายในกลุ่มนี้ยังให้เหตุผลว่าจารีตประเพณีในเรื่องของการแข่งขันยกมวยยังใช้ได้อยู่ เมื่อมีการชกมวยกันแล้วบาดเจ็บหรือเสียชีวิต ผู้กระทำไม่ต้องรับผิดชอบ เพราะจารีตประเพณียินยอม ใจสมุทร (2525 : 130-131) ได้กล่าวว่า

กฎหมายลักษณะเบ็ดเสร็จลักษณะพจน์ 2 ประการ มาตรา 1บัญญัติว่า "ชนทั้งสองเป็นเอกจิตร์ เอกฉันท์ ตีมวยด้วยกันก็ดี แลปล้ำกันก็ดี และผู้หนึ่งต้องเลอบวดก็ดี โชนหักถึงแก่ภรรยาพิดี ทำนว่าหาโทษมิได้ อนึ่งมีผู้ยุยงก็ดี ผู้ตกรางวัลก็ดี ให้ปล้ำตีนั้นผู้หาโทษมิได้ เพราะเหตุยุยงนั้นจะได้มีจิตร์ เจตนาที่จะใคร่ให้ฉันท์ชกมิได้ แต่ใคร่

จะดูเล่นเป็นฉากภาพ เป็นกรรมแก่ผู้ถึงมรณภาพเองแล" แม้กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 และ ปอ. ซึ่งประกาศใช้ในภายหลังตามลำดับจะมีได้มีบทบัญญัติดังกล่าวแล้ว บัญญัติไว้ก็ตาม แต่การยอมรับปฏิบัติกันมาในกรณีดังกล่าวก็หาได้เลิกปฏิบัติไม่ เช่นนี้ก็ต้องถือว่าได้มีจารีตประเพณีในเรื่องการแข่งขันชกมวยสืบทอดต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบันว่า การทำร้ายกันในการชกมวยนั้น แม้จะได้รับบาดเจ็บถึงสาหัสหรือถึงแก่ชีวิต ผู้กระทำก็ไม่มีผิดแต่อย่างใด

ธีระ ศิริธรรมรักษ์ (2527 : 24) ได้กล่าวถึงกฎหมายจารีตประเพณีไว้ดังนี้

เหตุที่ทำให้กฎหมายจารีตประเพณีใช้บังคับได้นั้น ได้มีความเห็นอธิบายไว้แตกต่างกันในที่นี้จะขอกล่าวเฉพาะความเห็นที่สำคัญ ๆ ซึ่งมีดังต่อไปนี้คือ

1. จะต้องเป็นประเพณีซึ่งมีและปฏิบัติกันมาเป็นเวลายาวนานแล้ว คือเรียกได้ว่าเกิน 20 ปีขึ้นไป เช่นการชกมวย ถ้าหากว่าคู่ชกหรือนักมวยชกมวยกันภายใต้กติกาชกมวยแล้ว ถึงแม้ว่าจะชกคู่ต่อสู้อีกฝ่ายหนึ่งจนถึงแก่ความตายก็มิมีความผิดฐานฆ่าคนตายตามกฎหมาย ซึ่งความจริงแล้วไม่มีกฎหมายของชาติใดที่อนุญาตให้ทำเช่นนั้นได้ แต่กฎหมายจารีตประเพณีให้ทำเช่นนั้นได้ เพราะปฏิบัติกันมาช้านานแล้ว เป็นต้น
2. ต้องเป็นประเพณีอันสมควร มีเหตุผลและไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชนโดยทั่ว ๆ ไป ซึ่งศาลจะเป็นผู้พิพากษาว่าประเพณีใดสมควรหรือไม่ เช่นประเพณีที่ยอมให้มีการปิดกั้นทางน้ำเป็นการตัดสิทธิมหาชนคนอื่น ๆ ที่จะได้เดินเรือ เช่นนี้จะเป็นประเพณีที่สมควรไปไม่ได้

จารีตประเพณีบางอย่างมิได้บัญญัติหรือเขียนไว้ เป็นลายลักษณ์อักษรโดยชัดแจ้งอย่างมาตรา 368 หรือมาตรา 1354 แห่ง ป.พ.พ. แต่มีผลในทางกฎหมาย เช่น การทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บในการเล่นฟุตบอลตามกติกา หรือชกมวยตามกติกาหรือกรณีนายแพทย์ผ่าตัดคนไข้ เพื่อรักษาคนไข้ การกระทำเหล่านี้เข้าองค์ประกอบความผิดฐานทำร้ายร่างกายตามประมวลกฎหมายอาญาแต่ไม่มีความผิด เพราะมีประเพณีที่ยอมรับกันทั่วไป ให้ทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย (Soziale Adaquanz) ประเพณีที่มีผลบังคับตามกฎหมายย่อมเรียกได้ว่า เป็นกฎหมายประเพณี กฎหมายประเพณีเช่นนี้ขึ้นอยู่กับกฎหมายลายลักษณ์อักษร ไม่ใช่เป็นเพียงบทส้ารองเท่านั้น (ปรีดี เกษมทรัพย์ 2525 : 22-23)

จากข้อมูลทั้งหมดจึงสรุปได้ว่าตามความเห็นที่สำนักกฎหมายกลุ่มนี้มีความเห็นว่าการเล่นหรือแข่งขันกีฬา เช่น การชกมวยเมื่อเกิดการบาดเจ็บหรือเสียชีวิต ฝ่ายที่กระทำไม่ต้องรับผิดชอบเพราะกฎหมายจารีตประเพณี ซึ่งแตกต่างกับความเห็นที่สองที่เห็นว่าเป็นเพราะความยินยอมของผู้เข้าเล่นหรือแข่งขันกีฬา ซึ่งถือว่าเป็นความยินยอมที่ไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดี ผู้ที่กระทำให้อีกฝ่ายบาดเจ็บหรือเสียชีวิตในการเล่นหรือแข่งขันกีฬาที่ไม่มีการเอาผิดอีกฝ่ายหนึ่งไม่ต้องรับผิด ดังที่ จิตติ ตงคัมภีร์ อธิบายว่า "การที่สองคนต่อมวยกัน ในการกีฬาไม่มีความผิดเพราะยินยอมสมัครใจด้วยกันโดยไม่ขัดต่อศีลธรรม" (2521 : 685 อ้างถึงใน ยินหัต ใจสมุทร 2525 : 130-131) แต่ หยุต แล่งอุทัย อธิบายว่า

การชกมวยบนเวทีราชดำเนินถ้านักมวยชกมวยภายใต้กติกาชกมวย แม้จะทำให้คู่ต่อสู้ฝ่ายหนึ่งถึงแก่ความตาย ก็ไม่มีใครรู้สึกว่าเป็นความผิดฐานฆ่าคนตาย ฯลฯ และไม่มีทางอธิบายได้เป็นอย่างอื่น นอกจากว่าการที่กระทำเช่นนั้นไม่มีความผิดอาญา เพราะมีกฎหมายจารีตประเพณี อนุญาตให้ทำได้ (2518 : 55 อ้างถึงใน ยินหัต ใจสมุทร 2525 : 130-131)

จึงสรุปได้ว่าในเรื่องการแข่งขันกีฬายังมีความเห็นแตกต่างกันอยู่ดังที่ ยินหัต ใจสมุทร (2525 : 130) ได้กล่าวไว้ว่า "ในเรื่องการแข่งขันกีฬาจึงยังไม่เป็นการยุติว่าการทำร้ายกันในการเล่นกีฬาไม่มีความผิด เพราะมีจารีตประเพณีให้อำนาจ หรือเพราะผู้เสียหายยินยอม นักศึกษาจึงควรศึกษาให้แตกฉานทั้งสองแนวคิดดังกล่าวนี้" นอกจากนี้สองแนวคิดดังกล่าวแล้ว ยังมีความเห็นของศาลฎีกาอีกความเห็นหนึ่งซึ่งเห็นว่าเมื่อสมัครใจเข้าชกมวยกันจึงถือว่าฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเป็นผู้เสียหายตามกฎหมายไม่ได้จึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีแทนกัน จึงเป็นเรื่องที่ครูพลศึกษาจะได้ติดตามศึกษาค้นคว้าต่อไปว่าความเห็นใดควรจะเป็นความเห็นที่ถูกต้อง เป็นที่ยอมรับและชอบด้วยเหตุผล หากมีผู้ตั้งคำถามสำหรับกรณีนี้ที่ครูพลศึกษาจะได้อธิบายความเห็นทั้งสองอย่างให้แก่นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบต่อไป

บทสัมภาษณ์

กรณีนักกีฬา เล่นกีฬาได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิต เช่น นักมวยชกกัน แล้วอีกฝ่ายหนึ่งเสียชีวิต ผู้ที่กระทำให้อีกฝ่ายหนึ่งบาดเจ็บหรือเสียชีวิต จะต้องรับผิดชอบตามกฎหมายหรือไม่

สุพลัน สรรเพชุตตา ได้ให้ความเห็นว่า

เรื่องนี้ผู้กระทำทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตในการเล่นกีฬาไม่ต้องรับผิดตามกฎหมายเพราะ เป็นจารีตประเพณีตั้งแต่โบราณ เคยมีนักมวยชกกันตายมาแล้ว ก็ไม่ต้องรับผิดถึงปัจจุบันก็ไม่ถือว่าเป็นความผิดเพราะ เป็นจารีตประเพณีตกทอดกันมา (สุพรรณ สรรเพชดา, สัมภาษณ์)

นายฟิลิธี สุวรรณกาญจน์ ได้ให้ความเห็นว่า

นักมวยต่อยกันเสียชีวิต คนต่อยไม่ต้องรับผิด เพราะจารีตประเพณีถือว่าเป็นการเล่นกีฬาที่เสี่ยงอันตราย แต่ต้องต่อยกันตามกติกา ถ้าไม่ต่อยกันตามกติกา ก็อาจจะถือเป็นความผิดได้ เช่น ตกลงกันต่อยมวยล่ากล แต่อีกฝ่ายหนึ่งกลับเตะอีกฝ่ายหนึ่งเสียชีวิตอย่างนี้เห็นว่า ต้องรับผิด (ฟิลิธี สุวรรณกาญจน์ สัมภาษณ์)

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประมวลกฎหมายอาญา

ประเทศไทยประกาศใช้ประมวลกฎหมายอาญาตั้งแต่พุทธศักราช 2499 โดยให้ประมวลกฎหมายอาญามีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2500 ดังที่ข้อความปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญาพุทธศักราช 2499

ประมวลกฎหมายอาญา กับพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญาพุทธศักราช 2499 เป็นกฎหมายคนละฉบับ กล่าวคือ พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญาเป็นกฎหมายที่ออกมาเพื่ออนุญาตให้ประมวลกฎหมายอาญาใช้บังคับได้ ส่วนประมวลกฎหมายอาญาเป็นเนื้อหาของกฎหมายที่บังคับใช้อยู่จนถึงปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 3 ภาคมี 398 มาตรา โดยแบ่งดังนี้

1. ภาค 1 บทบัญญัติทั่วไป ตั้งแต่มาตรา 1 - 106
2. ภาค 2 ภาคความผิด ตั้งแต่มาตรา 107 - 366
3. ภาค 3 สหโทษ ตั้งแต่มาตรา 367 - 398

ในการปฏิบัติงานของครูพลศึกษามีส่วนสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับประมวลกฎหมายอาญาที่ควรนำมาศึกษาในกรณีดังต่อไปนี้คือ

1. ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 265 (กรณีปลอมแปลงเอกสารเกี่ยวกับนักศึกษา)
2. ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 157 (กรณีเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่ฉ้อบ ครุในหมวดพลานามัยฟ้องร้องดำเนินคดีกับหัวหน้าหมวดพลานามัยและบุคคลอื่น)
3. ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 215 (กรณีนักเรียนหรือกองเชียร์ยกพวกตีกัน)
4. ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 216 (กรณีเจ้าพนักงานสั่งให้เลิกมวยล้มแล้วไม่เลิก)
5. ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 391 (กรณีที่นักกีฬาทำร้ายร่างกายกันหรือทำร้ายร่างกายกรรมการผู้ตัดสินไม่ถึงกับได้รับบาดเจ็บ)
6. ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 295 (กรณีที่นักกีฬาทำร้ายร่างกายกันหรือทำร้ายร่างกายกรรมการผู้ตัดสินจนได้รับบาดเจ็บ)
7. ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 297 (กรณีที่นักกีฬาทำร้ายร่างกายกันหรือทำร้ายร่างกายกรรมการผู้ตัดสินจนได้รับบาดเจ็บสาหัส)

8. ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 (กรณีคนดูหรือกองเชียร์ตำว่ากรรมการผู้ตัดสินด้วยถ้อยคำที่หยาบคายหรือแสดงอาการดูหมิ่นกรรมการผู้ตัดสิน)

ในการอธิบายการกระทำผิดตามประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของครูพลศึกษาทั้ง 8 กรณี ผู้วิจัยจะได้อธิบายแต่ละกรณีเรียงลำดับไป และในแต่ละกรณีผู้วิจัยจะอธิบายเป็นหัวข้อเป็นลำดับขั้นตอนเพื่อสะดวกแก่การทำความเข้าใจดังนี้

1. ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง เพื่อชี้ให้เห็นความสำคัญของปัญหา
2. ผู้วิจัยจะอ้างอิงบทกฎหมายในประมวลกฎหมายอาญา มาตราที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา
3. ผู้วิจัยจะยกอุทาหรณ์ตัวอย่างที่เข้ากับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและตัวบทกฎหมายในมาตรานั้น เพื่อเป็นการกระชับความเข้าใจและมองปัญหาได้ง่ายขึ้น
4. ผู้วิจัยจะนำทศมภ์ภพนักกฎหมายเพื่อชี้ให้เห็นเหตุผลทางกฎหมายเพื่อหาข้อยุติของปัญหา
5. ผู้วิจัยเอาคำอธิบายของนักกฎหมายซึ่งอธิบายกฎหมายแต่ละมาตรานั้นโดยละเอียด เพื่อให้เข้าใจกฎเกณฑ์ของกฎหมายในแต่ละกรณี
6. ผู้วิจัยจะสรุปเหตุการณ์และข้อกฎหมายและจะชี้จุดสำคัญของปัญหาพร้อมทั้งข้อเสนอนะ

1. ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 265 (กรณีปลอมแปลงเอกสาร เกี่ยวกับนักกีฬา)
การกระทำความผิดฐานปลอมแปลงเอกสารตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 265 นี้ ในการแข่งขันกีฬา มักจะพบบ่อยทั้งในระดับโรงเรียนหรือในการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ผู้กระทำ กระทำเพื่อมุ่งหวังชัยชนะโดยไม่คำนึงถึงความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับวงการกีฬาเป็นการกระทำที่ไม่มีความเป็นนักกีฬาสัมควรที่จะได้รับการตำหนิและลงโทษ แม้ทุกฝ่ายพยายามจะแก้ปัญหานี้ให้หมดไป แต่ก็ไม่สามารถขจัดปัญหาให้หมดไปได้ บางขณะเพิ่มมากขึ้น ดังจะเห็นได้จาก การแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติครั้งที่ 1 ที่จังหวัดนครราชสีมา

"นายสมบูรณ์ ไทยวีรามาค์ เผยว่าปัญหาเรื่องโกงอายุจนฉาวโฉ่ในการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติครั้งที่หนึ่ง เนื่องจากว่ามีข้อบกพร่องไม่รัดกุมเท่าที่ควร เนื่องจากเวลาสั้นและที่โกงอายุไปแล้วทาง อสภท. ก็ตัดสินทิ้งโทษไปแล้ว เพื่อมิให้เป็นเยี่ยงอย่าง"

(เล่มปัด ฎีกาญฉน์ บรรณาธิการ 2528 : 9) นอกจากนั้น สำเนียง เหมะรัต (2528 : 5) ได้กล่าวถึงเรื่องโกงอายุว่า

ในกระบวนการช้โกงด้วยกันแล้ว ไม่มีสัตว์โลกชนิดไหนจะช้โกง เกินไป
กว่ามนุษย์ได้ เพราะเจ้าปัญญากว่าเพื่อน

โกงคนอื่น โกงรัฐบาลแล้วยังไม่พอ มีการโกงตนเองเสียอีกด้วย

โกงอะไรหรือครับ

ก็โกงอายุนั่นปะไร

ที่ยกเอา เรื่องนี้ขึ้นมา ก็เพราะ เรื่องจาว โฉในวงการศึกษาเมืองโคราช
นั่นแหละ

ผมว่าทุกวันนี้ะครับ ให้คุณเอาเพลงกราวกีฬาของท่านเจ้าพระยา
ธรรมศักดิ์มาเปิดให้รู้หูแตก นักกีฬาช้โกงหรือผู้จัดการกีฬาช้โกงมันก็ไม่
สำนึกกันหรอก

สำนึกอยู่อย่างเตียว ฎจะตองเอาชนะให้ได้

ชนะอย่างช้โกง ๆ ก็เอาละวะ หน้าด้านเสียอย่าง โดยถือคิดว่าด้านได้

อายอด

ปัญหาเรื่องการโกงอายุในการแข่งขันกีฬาเยาวชนครั้งที่ 1 นี้ นับว่าได้รับความ
สนใจจากบุคคลหลายฝ่าย ที่เป็นห่วงต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ถึงขนาดพลเอกเปรม ติณสูลานนท์
ได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า

ได้ให้ความสนใจและติดตามข่าวความเคลื่อนไหวในการจัดแข่งขันกีฬาเยาวชน
แห่งชาติครั้งที่ 1, นี้มาโดยตลอด ก็ยังรู้สึกเป็นห่วงอยู่เรื่องหนึ่ง คือเรื่องการโกง
อายุของนักกีฬาเยาวชนฯ ซึ่งไม่อยากจะให้เกิดขึ้น เพราะจะทำให้เป็นการเพาะ
นิสัยไม่ดี ในการเอาardtเอาเปรียบผู้อื่นตั้งแต่ยังเป็นเยาวชน และที่สำคัญจะเป็นการ
ปิดกั้นเยาวชนที่มีความสามารถในเชิงกีฬาทำให้เกิดได้ยาก แต่ในเรื่องนี้ทาง
พลเอกเปรม ได้แจ้งถึงความห่วงใยในการโกงอายุของนักกีฬาเยาวชนฯ ให้ทาง
รมต.ไชยศิริ เรื่องกาญจนเศรษฐ์ ได้กวัดขันเป็นพิเศษทั้งทางด้านผู้ปลอมแปลงเอกสาร
และตัวนักกีฬาเองด้วยแล้ว (เล่มปัด ฎีกาญฉน์ บรรณาธิการ 2528 : 8) นับว่า
พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรีให้ความสนใจและเป็นห่วงปัญหาปลอมแปลง
เอกสารในการแข่งขันกีฬาเป็นอย่างมาก และการกีฬาแห่งประเทศไทยหรือ (อ.ส.ท.)
เดิมก็ได้ให้ความสนใจปัญหานี้เป็นอย่างมาก โดยจัดให้มีการประชุมเพื่อแก้ปัญหา
ดังกล่าว

ที่ประชุมได้กำชับถึงระเบียบการในการแข่งขัน โดยเฉพาะหนังสือ เอกสาร หลักฐานที่สำคัญต่าง ๆ นั้น ถ้าหากเกิดการปลอมแปลงขึ้นก็จะลงโทษตามกฎหมาย ของบ้านเมืองต่อผู้กระทำผิดอย่างเสียขาด ดังนั้น เอกสารทุกแผ่นจึงจะต้อง มีลายเซ็นรับรองของนายอำเภอ นายทะเบียน หัวหน้าเขตกำกับไว้ทุกครั้งด้วย (เล่มปติ ฎีกาญจน์ บรรณาธิการ 2528 : 8)

จากข้อมูลทั้งหมดจะเห็นได้ว่าการปลอมแปลงเกี่ยวกับนักกีฬานั้นมีจริงและทุกฝ่าย กำลังช่วยกันแก้ไข้ปัญหา แต่วิธีการแก้ปัญหานั้นยังใช้มาตราการที่ไม่ถูกต้องเท่าที่ควร เช่น เพียงแต่ตัดสิทธิ์ออกจากการแข่งขัน แต่ไม่ดำเนินการตามกฎหมายให้เป็นเยี่ยงอย่าง ทำให้ ผู้กระทำผิดไม่เกรงกลัวดังที่ปรากฏว่ามีการโกงอายุ แต่ลงโทษเพียงตัดสิทธิ์ไม่ให้แข่งขัน เท่านั้น "อสังท.ตรวจพบนักวอลเลย์สาวเขต 7 โกงอายุเลยตัดสิทธิ์ที่มวอลเลย์หญิงเขต 7 ทั้ง ทีมไป เรียบร้อยอีกราย (เล่มปติ ฎีกาญจน์ บรรณาธิการ 2528 : 9)

วิธีทางในการแก้ปัญหา เรื่องการปลอมแปลงเอกสารของนักกีฬานั้น ควรที่จะดำเนินการโดยดำเนินการคดีกับผู้กระทำผิดตามกฎหมายอย่างจริงจัง เพื่อให้ผู้กระทำผิดได้รับความผิดได้รับ โทษตามกฎหมายกับทั้ง เป็นการป้องปรามไม่ให้บุคคลอื่นกระทำตาม เมื่อดำเนินการดังกล่าว แล้วปัญหาเรื่องการปลอมแปลงเอกสารจะได้ลดน้อยลงหรือหมดไปในที่สุด วงการกีฬาของ ประเทศไทยจะได้เจริญก้าวหน้าและจะเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชนรุ่นหลังต่อไปในอนาคต

ครูพลศึกษาเองมักจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับวงการกีฬาอยู่เสมอ อาจอยู่ในฐานะ ผู้ฝึกสอน คณะกรรมการการคัดการแข่งขัน กรรมการตัดสินหรืออาจจะเป็นผู้เล่นกีฬาเองก็ได้ ครูพลศึกษาเมื่อประสบปัญหาดังกล่าว ก็ควรจะช่วยเหลือหรืออย่างน้อยก็ไม่ควรทำความผิด เสียเอง เพราะหากกระทำแล้วอาจจะต้องรับโทษตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 265

ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 265

มาตรา 265 ผู้ใดปลอมเอกสารสิทธิหรือเอกสารราชการต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งพันถึงหนึ่งหมื่นบาท (ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ ผู้รวบรวม 2521 : 85)

อุทาหรณ์

ตัวอย่างเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นและเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของครูพลศึกษา เช่น นาย ก เป็นครูพลศึกษาทำหน้าที่ส่งใบสมัครและเอกสารเกี่ยวกับเด็กชาย ข เพื่อสมัครเข้าแข่งขันกีฬาว่ายน้ำของกรมพลศึกษาในนามของโรงเรียน ซึ่งกรมพลศึกษากำหนดให้ส่งสำเนาทะเบียนมาพร้อมกับใบสมัครด้วย นาย ก. ได้แก้วน เดือน ปีเกิดของเด็กชาย ข. เมื่อหน้าวัน เดือน ปีเกิดตามทะเบียนบ้านแล้ว เด็กชาย ข ต้องอายุ 13 ปี แต่นาย ก ครูพลศึกษา แก้วปี พ.ศ. ที่เด็กชาย ข เกิดใหม่เมื่อนับอายุตามที่แก้วใหม่ เด็กชาย ข อายุ 11 ปี แล้วส่งหลักฐานดังกล่าวให้กรมพลศึกษา ดังนั้นถือว่านาย ก ครูพลศึกษาทำผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 265 แล้ว

บทสัมภาษณ์

ครูพลศึกษาแก้วน เดือน ปีเกิด ในทะเบียนบ้านของนักเรียนให้ผิดจากความจริง เพื่อส่งเข้าสมัครแข่งขันกีฬาแล้วส่งให้กรมพลศึกษา

สุพจน์ สรรเพชดา ให้ความเห็นสำหรับกรณีนี้ว่า

"ครูพลศึกษาแก้วน เดือน ปีเกิด ของนักเรียนแล้วส่งให้กรมพลศึกษาเพื่อสมัครแข่งขันกีฬาเช่นนี้ มีความผิดฐานปลอมแปลงเอกสาร ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 265 และเป็นกรณีผิดวินัยของข้าราชการอีกด้วย หากครูพลศึกษาคคนนั้นรับราชการ" (สุพจน์ สรรเพชดา สัมภาษณ์)

พิสิทธิ์ สุวรรณกาญจน์ ให้ความเห็นว่า

"มาตรา 265 เป็นความผิดฐานปลอมแปลงเอกสาร ครูพลศึกษาไปแก้วน เดือน ปีเกิด ของนักเรียน แล้วส่งให้กรมพลศึกษา เป็นการกระทำที่ผิดมาตรานี้ (พิสิทธิ์ สุวรรณกาญจน์, สัมภาษณ์)

การอธิบายกฎหมายอาญานั้น นักกฎหมายจะอธิบายความผิดมาตราใดมักจะอธิบายเป็นขั้นตอน เช่น ผู้กระทำความผิดหมายถึงใคร การกระทำอย่างไรจึงจะถือว่าเป็นความผิดกรรมของการกระทำ ผลของการกระทำ และความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล ซึ่งสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวนักกฎหมายเรียกว่า "องค์ประกอบภายนอก"

นอกจากองค์ประกอบภายนอกแล้ว นักกฎหมายก็จะอธิบายถึงองค์ประกอบภายใน คือ เจตนาของผู้กระทำและองค์ประกอบภายในอื่น เช่น มูลเหตุขกจิตใจ

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรเข้าใจความหมายของ "องค์ประกอบ" โดยสังเขปเสียก่อน จึงจะศึกษาในรายละเอียดต่อไป ดร.คณิต ฒ นคร ได้อธิบายเรื่ององค์ประกอบไว้ดังนี้

องค์ประกอบคือการบรรยายถึง ลักษณะของฐานความผิดตามลักษณะของความไม่ชอบธรรม และความชั่วที่กำหนดไว้ในกฎหมาย การกระทำที่ครบองค์ประกอบ คือ ลักษณะของการกระทำที่ต้องตามที่กฎหมายบัญญัติ

องค์ประกอบโดยทั่วไปแบ่งออกได้เป็น องค์ประกอบภายนอก และ องค์ประกอบภายใน

องค์ประกอบภายนอก ประกอบด้วยผู้กระทำ การกระทำ กรรมของการกระทำ ผลของการกระทำ และความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำ และผล

องค์ประกอบภายในประกอบด้วยเจตนา และองค์ประกอบภายในอื่น เช่น มูลเหตุชกูงใจ (คณิต ฒ นคร 2524 : 1)

เมื่อได้ทำความเข้าใจในเรื่ององค์ประกอบแล้ว ต่อไปจะได้นำความเห็นของนักกฎหมาย ซึ่งอธิบายถึงความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 265 มาศึกษา โดยละเอียดต่อไป

คำอธิบาย

ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 265 นี้ ดร.คณิต ฒ นคร ได้อธิบายไว้โดยละเอียดดังนี้

ความผิดฐานนี้ คือการปลอมเอกสารสิทธิ หรือเอกสารราชการ โดยเฉพาะ (มาตรา 265)

องค์ประกอบภายนอก

องค์ประกอบภายนอกของความผิดฐานนี้ คือการปลอมเอกสารสิทธิหรือเอกสารราชการ ผู้กระทำของความผิดฐานนี้กฎหมายไม่จำกัดว่าเป็นใคร

การกระทำ คือการปลอมเอกสารสิทธิ หรือเอกสารราชการ

"การปลอม" ในที่นี้มีความหมายแน่นอนเกี่ยวกับการกระทำตามมาตรา 264 กล่าวคือ เป็นการกระทำเอกสารสิทธิหรือเอกสารราชการที่ไม่แท้จริงขึ้น หรือการทำให้เอกสารสิทธิหรือเอกสารราชการนั้นผิดไปจากเดิม

"เอกสารสิทธิ" หมายความว่า เอกสารที่เป็นหลักฐานแห่งการก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวนหรือระงับซึ่งสิทธิ (ดูมาตรา 1(9))

หลักฐานแห่งการก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวนหรือระงับซึ่งสิทธิ คำว่า "สิทธิ" ในที่นี้ตามแนวของคำสัญญาหมายถึงสิทธิทางแพ่ง ไม่ใช่สิทธิตามกฎหมายมหาชน

"เอกสารราชการ" หมายความว่า เอกสารซึ่งเจ้าพนักงานได้ทำขึ้นหรือรับรอง ในหน้าที่และให้ความหมายรวมถึงสำเนาเอกสารนั้น ๆ ที่เจ้าพนักงานได้รับรอง ในหน้าที่ด้วย (ดู มาตรา 1 (8))

การใช้ป้ายทะเบียนรถยนต์ คำสัญญาว่าหลักว่าการใช้ป้ายทะเบียนแท้จริงที่ทางราชการทำขึ้นและอนุญาตให้ใช้กับรถยนต์คันหนึ่งไปติดรถยนต์อีกคันหนึ่ง ไม่เป็นการปลอมเอกสารราชการ แต่ถ้าเป็นแผ่นป้ายที่ทำขึ้นเอง (ซึ่งในทางปฏิบัติหากทางการยังไม่พิมพ์แผ่นป้ายทะเบียนให้ก็อนุโลมให้ถือว่าเป็นแผ่นป้ายทะเบียนโดยชอบ) ไปติดรถยนต์อีกคันหนึ่ง เป็นการปลอมแปลงเอกสารราชการ

องค์ประกอบภายใน

องค์ประกอบภายในของความผิดฐานนี้คือ เจตนา (คดีต ณ นคร 2524 : 181-182)

บทสรุป

ตามความเป็นจริงแล้ว ในการแข่งขันกีฬา นักเรียนของกรมพลศึกษาหรือการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ปรากฏว่าเคยพบปัญหาเรื่องปลอมแปลงเอกสารอยู่เหมือนกัน ถึงขนาดกรมพลศึกษาหรือการกีฬาแห่งประเทศไทยได้เคยประกาศและพิมพ์ลงในระเบียบการรับสมัครว่า หากพบว่ามีการปลอมแปลงเอกสารจะดำเนินการตามกฎหมาย ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ครูพลศึกษาควรที่จะได้ศึกษา ความผิดเรื่องการปลอมแปลงเอกสารตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 265 ให้เข้าใจโดยละเอียด และควรจะได้แนะนำผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานในความรับผิดชอบของครูพลศึกษาต่อไป เพราะครูพลศึกษาไม่ทราบหรือกระทำไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ อาจจะต้องได้รับโทษตามกฎหมายก็ได้

2. ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 (กรณีเจ้าพนักงานประพฤตินิยมชอบ ครูในหมวดพลานามัยฟ้องร้องดำเนินคดีกับหัวหน้าหมวดพลานามัยและบุคคลอื่น)

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นกรณีที่ครูในหมวดพลานามัยและเข้าทดลองปฏิบัติราชการ ต่อมา มีรายงานว่าการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการของครูผู้ที่ยังไม่เข้าเกณฑ์พอที่จะรับรองผลเพื่อประกอบการพิจารณาขอบรรจุแต่งตั้ง เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญได้ ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงมีคำสั่งให้ออกจากราชการ ครูในหมวดพลานามัยผู้นี้ฟ้องร้องหัวหน้าหมวดพลานามัยและผู้อื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

"คดีมีจำเลยหลายคน

จำเลยที่ 1-5	เป็นข้าราชการครูในหมวดพลานามัย
จำเลยที่ 6	เป็นหัวหน้าหมวดพลานามัย
จำเลยที่ 7	เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน
จำเลยที่ 8-10	เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ
จำเลยที่ 11	เป็นเจ้าหน้าที่การเงิน

โจทก์ลอบคัดเลือกรับราชการตำแหน่งอาจารย์หมวดพลานามัย เพื่อทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ ผลการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการตามที่รายงานว่าไม่เข้าเกณฑ์และแต่งตั้งเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญได้ เมื่อรายงานถึงผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้มีอำนาจหน้าที่บรรจุแต่งตั้งจึงมีคำสั่งให้โจทก์ออกจากราชการ โจทก์จึงฟ้องจำเลยถึงกล่าวเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกฟ้องจำเลยที่ 1-6 ซึ่งศาลชั้นต้นประทับฟ้อง แต่ส่วนที่ 2 ที่ฟ้องจำเลยที่ 7-11 ไม่มีมูลให้ยกฟ้อง" (ลินลี หะวานนท์ 2524 : 150-151)

และเพื่อการศึกษา ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 จะได้มีการเข้าใจที่ชัดเจน และละเอียดยิ่งขึ้นโดยเฉพาะอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 12, 13/2523 นี้มีความสำคัญมากเพราะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูพลศึกษาโดยตรง ผู้วิจัยใคร่เล่นคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 12, 13/2523 โดยละเอียดอีกครั้งหนึ่ง ดังที่ ลิตติ ดิงคัมภีร์ เป็นบรรณาธิการเอกสารคำพิพากษาศาลฎีกาประจำพุทธศักราช 2523 ตอนที่ 1 ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ 12, 13/2523

(นายเชิดชัย บุญล้ำ โฉกั นายอนันต์ ลู่ยกัปปี้ กับพวก จำเลย)

อาญา เจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ (ม. 157)

พระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518

การที่ผู้อำนวยการโรงเรียนเชื้อรายงานและความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนที่ตนตั้งขึ้นเพื่อสอบสวนข้อเท็จจริงว่าผลการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการของโจทก์ยังไม่เข้าเกณฑ์ที่จะรับการพิจารณาแต่งตั้งเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญหรือไม่ โดยละเว้นการตรวจดูหลักฐานต่าง ๆ ด้วยตนเองก็ดี ไม่เลาะหาความจริงจากผู้อื่นก็ดี ไม่ทักท้วงการสอบสวนที่มีแต่รายงานชี้แจงแทนบันทึกการสอบสวนก็ดี จะฟังว่าผู้อำนวยการโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยไม่สุจริตและกลั่นแกล้งให้โจทก์ได้รับความเสียหายหาได้ไม่

เมื่อกรณีของโจทก์ไม่ใช่เรื่องกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง การที่คณะกรรมการสอบสวนไม่ได้แจ้งข้อกล่าวหาให้โจทก์ทราบ และไม่ได้ให้โจทก์นำพยานหลักฐานเข้าสืบแก้ข้อกล่าวหาด้วย จึงหาใช่เป็นการปฏิบัติโดยมิชอบด้วยกฎหมายไม่

จำเลยที่ 1 ถึงที่ 5 รับราชการเป็นครูในหมวดพลานามัย จำเลยที่ 5 เป็นหัวหน้าหมวดวิชาพลานามัย จำเลยที่ 7 เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน จำเลยที่ 8 ถึงที่ 10 เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ จำเลยที่ 11 เป็นเจ้าหน้าที่การเงิน

โจทก์สอบคัดเลือกบรรจุเป็นข้าราชการตำแหน่งอาจารย์ในหมวดวิชาพลานามัย และเข้าทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ ต่อมามีการรายงานว่าการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการของโจทก์ยังไม่เข้าเกณฑ์ที่จะรับรองผลเพื่อประกอบการพิจารณาขอบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญได้ ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงคำสั่งให้โจทก์ออกจากราชการ โจทก์จึงฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสองจำนวนตาม พ.อ.ม. 137, 157 ศาลชั้นต้นได้ลงนามลงแล้วคำสั่งประทับฟ้องเฉพาะคดีสำหรับจำเลยที่ 1 ถึงที่ 6 คดีจำเลยที่ 7 ถึงที่ 11 : ไม่มีมูล คำลจตุรธรณ์พิพากษายืนโจทก์ฎีกา

คำลจตุรธรณ์วินิจฉัยยกฎหมายว่า "ปัญหาว่ามีคดีสำหรับจำเลยที่ 7 ถึงที่ 11 มีมูลความผิดตามฟ้องหรือไม่

โจทก์ฎีกาในข้อเท็จจริงเกี่ยวกับจำเลยที่ 7 คือ

1. การที่จำเลยที่ 7 เชื้อตามรายงานของจำเลยที่ 1 ถึงที่ 6 ว่าโจทก์ไม่ทำบันทึกการระล่อน โดยไม่เรียกเอาสมุดบันทึกมาตรวจให้รู้แน่ชัดว่าโจทก์ไม่ทำบันทึกการระล่อนตามที่ได้รับรายงานหรือไม่ การละเว้นการกระทำของจำเลยที่ 7 เช่นนี้เป็นเครื่องชี้เจตนาว่าไม่สุจริต

2. การที่จำเลยที่ 7 เชื้อตามรายงานของจำเลยที่ 1 ถึงที่ 6 ว่า โจทก์ลาหยุด

ราชการบอ่ย โดยไม่ตรวจดูหลักฐานใบลาของโจทก์ว่าเป็นความจริงตามที่ได้รับรายงานหรือไม่ การละเว้นการกระทำของจำเลยที่ 7 เป็นเครื่องชี้เจตนาว่าไม่สุจริต

3. การที่จำเลยที่ 7 เชื่อตามรายงานของจำเลยที่ 1 ถึงที่ 6 ว่า โจทก์บังคับให้พนักงานเขียนชื่อตาดบลงมือ สร้างความแตกแยกระหว่างครูภายในหมวด ทั้งชั่วโมงการสอนขาดประชุมบอ่ย ออกนอกบริเวณโรงเรียนวันละหลายครั้ง และบังคับให้พนักงานใส่เสื้อยัมรม กระเป๋าระบอง โดยไม่เลาะหาความจริงจากบุคคลหรืออาจารย์อื่น การละเว้นการกระทำของจำเลยที่ 7 เป็นเครื่องชี้เจตนาว่าไม่สุจริต

4. การที่จำเลยที่ 7 แต่งตั้งจำเลยที่ 8 ถึงที่ 11 เป็นกรรมการลอบส่วนนั้น จำเลยที่ 7 เห็นข้อพิรุณในการลอบส่วนแล้ว เพราะกรรมการลอบส่วนเขียนเป็นรายงานชี้แจงแทนบันทึกการลอบส่วน จำเลยที่ 7 ก็ไม่ทักท้วง การละเว้นไม่ทักท้วงเป็นเครื่องชี้เจตนาว่าไม่สุจริต

ศาลฎีกาเห็นว่า เมื่อจำเลยที่ 7 ได้รับรายงานและความเห็นจากจำเลยที่ 6 ซึ่งมีความเห็นอย่างเดียวกับจำเลยที่ 1 ถึงที่ 5 ว่าผลการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการของโจทก์ยังไม่เข้าเกณฑ์ที่จะรับพิจารณาแต่งตั้งเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ จำเลยที่ 7 ก็ได้รายงานเรื่องผลการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการของโจทก์เล่นอหั้นที่ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ หากแต่ยังได้แต่งตั้งกรรมการขึ้นอีกเพื่อลอบส่วนข้อเท็จจริง คณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งมีจำเลยที่ 8 ถึงที่ 11 เมื่อคณะกรรมการดังกล่าวลอบส่วนจำเลยที่ 1 ถึงที่ 5 ซึ่งทุกคนทำหน้าที่สอนวิชาพลาณามัยมีโอกาสน้อยอยู่ใกล้ชิดและคลุกคลีกับการปฏิบัติงานหน้าที่ของโจทก์แล้ว จำเลยที่ 1 ถึงที่ 5 ให้การและชี้แจงว่าการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการของโจทก์ ไม่เข้าเกณฑ์ที่จะรับรองเพื่อขอบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการสามัญ เมื่อจำเลยที่ 7 ได้รับรายงานและความเห็นดังกล่าวจากคณะกรรมการแล้ว จึงรายงานและมีความเห็นเช่นเดียวกับคณะกรรมการ เล่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี ถ้าจำเลยที่ 7 ไม่เชื่อฟังความคิดเห็นของคณะกรรมการแล้วจะให้เชื่อฟังความคิดเห็นของผู้ใด ฉะนั้น การที่จำเลยที่ 7 ละเว้นการตรวจดูหลักฐานต่าง ๆ ด้วยตนเองก็ดี ไม่เลาะหาความจริงจากผู้อื่นก็ดี ไม่ทักท้วงการลอบส่วน ที่มีแต่รายงานชี้แจงแทนบันทึกการลอบส่วนก็ดี เหล่านี้จะฟังว่า จำเลยที่ 7 ปฏิบัติหน้าที่ราชการไม่สุจริต และกลั่นแกล้งให้โจทก์ได้รับความเสียหายหาได้ไม่

โจทก์ฎีกาในข้อเท็จจริงเกี่ยวกับจำเลยที่ 8 ถึงที่ 11 ว่า จำเลยที่ 8 ถึงที่ 11 ทำการลอบส่วนเพื่อช่วยเหลือจำเลยที่ 1 ถึงที่ 6 เพราะน่าจะเรียกผู้อื่นซึ่งมิใช่จำเลยที่ 1 ถึงที่ 5 มาลอบปากคำ แต่ก็ไม่เรียก และยังเอาบันทึกรายงานของจำเลยที่ 1 ถึงที่ 5 เป็นคำลอบส่วนอีก ด้วย การกระทำของจำเลยที่ 1 ถึงที่ 8 จึงไม่สุจริต ศาลฎีกาเห็นว่า แม้จำเลยที่ 8 ถึงที่ 11 จะได้กระทำการดังกล่าว แต่ตามที่โจทก์สืบนั้นไม่ได้ความเลยว่จำเลยที่ 8 ถึงที่ 11 กระทำเพื่อช่วยเหลือจำเลยที่ 1 ถึงที่ 6

สำหรับข้อกฎหมายที่โจทก์ฎีกาว่า การลอบส่วนของจำเลยที่ 8 ถึงที่ 11 ซึ่งเป็นกรรมการลอบส่วน เป็นการปฏิบัติโดยมิชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพราะไม่มีการแจ้งข้อกล่าวหาให้โจทก์ทราบ และไม่ได้ให้โจทก์นำพยาน เข้าสืบแก้ข้อกล่าวหา

คำลัญจิกา เห็นว่าการลอบล่วนที่จะต้องปฏิบัติตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้น หมายถึงการลอบล่วนของพนักงานลอบล่วนซึ่งได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ ส่วนกรณีของโจทก์เป็นเรื่องว่าเลขที่ 8 ถึงที่ 11 เป็นกรรมการลอบล่วนตามคำสั่งที่จำเลยที่ 7 แต่งตั้งเพื่อทราบผลการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการของโจทก์ว่าควรให้รับราชการต่อไปได้หรือควรให้ออกจากราชการ กรรมการลอบล่วนมิใช่พนักงานลอบล่วน และโจทก์ก็มิได้ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ได้กระทำความผิดแต่อย่างใด ทั้งกรณีของโจทก์มิใช่เรื่องกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งคณะกรรมการลอบล่วนจะต้องแจ้งข้อกล่าวหาให้โจทก์ทราบ และให้โอกาสโจทก์ชี้แจงและนำพยานหลักฐานเข้าสืบแก้ข้อกล่าวหา ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 86 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ฉะนั้นการที่จำเลยที่ 8 ถึงที่ 11 ไม่ได้แจ้งข้อกล่าวหาให้โจทก์ทราบ และไม่ได้ให้โจทก์นำพยานหลักฐานเข้าสืบแก้ข้อกล่าวหาด้วย จึงหาใช่เป็นการปฏิบัติโดยมิชอบด้วยกฎหมายดังที่โจทก์ฎีกาไม่คัดค้านสำหรับจำเลยที่ 7 ถึงที่ 11 ไม่มีมูลความผิดตามฟ้อง"

พิพากษาใน (คดี ดึงคัมภีร์ บรรณาธิการ 2523)

(ไฉ่พิชัย ศังคะเกตุ - พิศุฎี เทคะบารุง - สินดา บุญศิริ)

ศูนย์บริการสุขภาพ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อสั่ง งดจากคำพิพากษาฎีกาลบนี้ มีข้อนำส่ง งดที่เกี่ยวกับการทดลองปฏิบัติราชการของครุในหมวดพลานามัยในโรงเรียนแห่งหนึ่ง เป็นกรณีที่อยู่ในระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ และผลการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการไม่ เข้า เกณฑ์ที่จะบรรจุและแต่งตั้ง เป็นข้าราชการได้ ดังนั้น นิสิตนักศึกษาที่ศึกษาวิชาพลศึกษาที่สอบบรรจุเข้ารับราชการและอยู่ในขั้นระหว่างทดลองปฏิบัติราชการจึงควรปฏิบัติงานด้วยความขยันหมั่น เพียรตั้งใจปฏิบัติหน้าที่และควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน มิฉะนั้นอาจจะถูกให้ออกจากการดังตัวอย่างที่เห็นในคำพิพากษาฎีกาที่ 12,13/2523 ได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 215 (กรณีักเรียนหรือกองเชียร์กีฬาพวกตีกัน) การแข่งขันกีฬา ถ้านักกีฬาและกองเชียร์รู้จักแพ้รู้จักชนะ ก็จะทำให้กีฬาเป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน ตื่นเต้น น่าดู น่าสัมผัส มิตรภาพและความสามัคคีก็จะเกิดขึ้น สำนามกีฬา ก็คงจะเป็นดินแดนแห่งสันติภาพ เป็นที่สร้างมิตรใหม่แม้จะต่างชาติ ต่างภาษา ต่างสถาบันก็ตาม สำนามกีฬา ก็จะเป็นที่เพาะร่างกาย จิตใจ ให้เจริญงอกงาม

ในทางตรงกันข้าม ถ้านักกีฬาและกองเชียร์ไม่รู้จักแพ้รู้จักชนะ มีแต่การเอาวัดเอาเปรียบชิงกันและกัน กระทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้ชัยชนะมาสู่ตนเองและหมู่คณะ คิดว่าคู่แข่งเป็นศัตรูคู่อาฆาต ใช้ความป่าเถื่อนเข้าทำร้ายกันโดยไม่คำนึงถึงวิถีทางของการกีฬา สำนามกีฬา ก็คงไม่ผิดกับสำนวนรบที่ต่างฝ่ายยกกำลังเข้าต่อสู้กันเพื่อสนองตัณหาของตนเอง ความหายนะย่อมเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ บ่อยครั้งที่เหตุจลาจลวุ่นวาย เกิดขึ้นในสำนามกีฬา ดังตัวอย่างที่เห็นได้ทั้งในและนอกประเทศ มีการทำร้ายร่างกายซึ่งกันใช้อาวุธเข้าประหัดประหารกันอย่างไร้เยื่อใย เป็นเอาตาย หลายชีวิตต้องจบลงในสำนามกีฬาอย่างน่าเสียดาย ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดได้แก่ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่กรุงบรัสเซลส์ ประเทศเบลเยียม

สำนักข่าวเอพี รายงานข่าวจากกรุงบรัสเซลส์ ประเทศเบลเยียม เมื่อวานนี้ว่า ได้เกิดโศกนาฏกรรมครั้งใหญ่ขึ้นที่สนามฟุตบอลเฮย์เซลในกรุงบรัสเซลส์ เมื่อแฟนบอลชาวอังกฤษกับชาวอิตาลีชนกันได้ก่อความวุ่นวายยกพวกเข้าตะลุมบอนกันอย่างบ้าเลือด ผลก็คือทั้งสองฝ่ายต้องสังเวยชีวิตไปแล้ว 41 ศพ ซึ่งในจำนวนนี้ก็น้อยน้อย 25 ศพ เป็นชาวอิตาลีชนกับผู้ที่ได้รับบาดเจ็บอีกนับร้อย ๆ คน ซึ่งยังนับจำนวนที่แน่นอนไม่ได้

เหตุการณ์จลาจลได้เกิดขึ้นก่อนการแข่งขันฟุตบอลชิงแชมป์สโมสรแห่งชาติยุโรป หรือ "ยูโรเปียนคัพ" รอบชิงชนะเลิศระหว่างทีมสโมสรลิเวอร์พูล ของอังกฤษกับทีมสโมสรเวสต์แฮมของอิตาลี ซึ่งทำให้เกมการแข่งขันของคู่นี้ต้องเลื่อนออกไป 2 ชั่วโมง ตามหมายกำหนดการ และในที่สุดเกมการแข่งขันก็ลงเอยด้วยการที่ทีมลิเวอร์พูล ชนะ 1-0 จากฝีเท้าของดาวเตะชาวฝรั่งเศส "มิเชล พลาตินี่" (สมบัติ ภูกาญจน์, บรรณาธิการ 2528 : 9)

ในประเทศอื่น เดียวก็เคยเกิดเหตุการณ์ทำนองนี้ เช่นกันที่สนามฟุตบอลเมืองกัลกัตตา แต่เป็นการกระทำของคนต่างชาติ ตามข่าวรายงานว่า

ที่สนามฟุตบอลเมืองกัลกัตตา อินเดีย เมื่อวันที่อาทิตย์ ภายหลังจากฟาดแข้ง "ฟุตบอลโลกโซนเอเชียรอบคัดเลือก" ซึ่งปรากฏว่าอิรักชนะกาตาร์หวดหวัด 2-1 นั้น นักเตะผล่มกองเชียร์ฝ่ายหลังเกิดความโมโหสุดขีด จึงใช้กำไลและเศษไม้เท้าที่หาได้ถล่มเข้าใส่ฝ่ายที่ชนะในเกมส์กีฬา ทำเอาตำรวจอินเดียต้องไข่ม็อบระบองหวดคนเล็ดตร้อนคนละดับสองดับ เรื่องเศร้า ๆ สิ่งส่งบลง (เล่มปติ ฎีกาญจน์, บรรณาธิการ 2528 : 9)

นอกจากเหตุการณ์ที่ได้กล่าวมาแล้ว แม้แต่ในประเทศจีนซึ่ง เป็นประเทศที่รักความสงบก็ยังมี เกิดเหตุการณ์ทำนองเดียวกันนี้เช่นกันที่สนามฟุตบอลในกรุงปักกิ่งข่าวรายงานว่า

ซินต้า เฉินคดีแฟนบอลผู้ก่อเหตุจลาจล

ตั้งข้อหาสร้างควมวุ่นวายขึ้นในสังคม

เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย จัดการสังแฟนบอลเล็ดตร้อนผู้ก่อเหตุ 7 คนดำเนินคดีตามกฎหมายที่ศาลในกรุงปักกิ่งแล้ว โดยตั้งข้อหาว่าเป็นผู้สร้างควมวุ่นวายเกิดขึ้นในสังคม

สำนักข่าวซินหัวทางการของจีนในกรุงปักกิ่งได้เปิดเผยว่า ทางหน่วยรักษาความปลอดภัยแห่งกรุงปักกิ่ง ได้เข้าทำการจับกุมผู้ต้องสงสัยในวันเกิดเหตุการณ์นองเลือดขึ้น เมื่อวันที่ 19 พ.ค. ที่สนามฟุตบอลในกรุงปักกิ่ง หลังจากทีมฟุตบอลจีนพ่ายพลิกลือคต่อทีมฮ่องกง หวดหวัด 1-2 มีผลทำให้สันตกรอบฟุตบอลโลกรอบคัดเลือกโซนเอเชียทันที จนเป็นเหตุให้แฟนบอลชาวจีนสร้างควมอภัยด้วยการปาขวด อิฐหิน เข้าใส่ นักฟุตบอลฮ่องกง กองเชียร์ชาวฮ่องกง ผู้สื่อข่าวต่างชาติที่เข้าไปทำข่าว ทูบั้งรถยนต์บริเวณสนามและเข้าทำร้ายตำรวจที่รักษาการณ์อยู่ (เล่มปติ ฎีกาญจน์, บรรณาธิการ 2528 : 19)

สำหรับประเทศไทยเป็นประเทศที่ประชาชนให้ความสนใจกับการกีฬา เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งกีฬาฟุตบอล รัฐบาลและเอกชนได้ให้การสนับสนุนทางด้านภารกิจกีฬาเป็น อย่างดีมีการสร้างสนามกีฬาเพิ่มขึ้นหลายแห่งภายในประเทศ มีการจัดการแข่งขันกีฬามากมายหลายรายการ และรายการที่เกิดเหตุการณ์รุนแรงขึ้นได้แก่รายการแข่งขันฟุตบอลโคคัพเมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2528 ข่าวรายงานว่า

ฟุตบอลโคคัพตีกันนิ้ว ถูกตร.จับยกพวกขอตัวคืน ฟุตบอลโคคัพนัดชิงชนะเลิศหวัดกลายเป็นการจลาจล ต่อหน้ารองนายกรัฐมนตรี เพราะกองเชียร์ ทั้งสองฝ่ายโถมกำไลเข้าประชันบานกันเนื่องจากฟุตบอลแพ้ คนไม่แพ้ เจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าระงับเหตุจับกุมนักศึกษาก่อเหตุไว้ได้ แต่เอาตัวเกือบ

ไม่รอด เพราะถูกกองเชียร์พากันไปล้อมแน่นโรงพัก ผอ.ช.น. ต้องใช้อำนาจปล่อยตัวไปชั่วคราว ให้อาจารย์ของนักศึกษาตัวก่อเหตุมารับไป เหตุการณ์สิ่งส่งบรรดาพวกชอบกฎหมายอยู่เหนือกฎหมายสลายตัวไปด้วยความดีใจ

การกีฬาซึ่งกลายเป็นการจลาจลครั้งนี้ เกิดขึ้นในการแข่งขันฟุตบอลสมัครเล่นชนะเลิศโคกคัพครั้งที่ 3 ที่สนามกีฬาศูนย์เยาวชนไทย-ญี่ปุ่น (ดินแดง) เมื่อวันที่ 21 ก.พ. นี้ เป็นการดวลแข้งชิงชนะเลิศระหว่างทีมยุวชน จ.พิชิตร์ กับยุวชน จ.สงขลา โดยมี พล.อ.ประจวบ ลุนทรางกูร รองนายกฯ เป็นประธาน เกมการแข่งขันดุเดือดระหว่างคู่ชิง ซึ่งมีศักดิ์ศรีของจังหวัดเป็นเดิมพัน คนดูซึ่งเป็นชาวพิชิตร์ และจังหวัดสงขลา ต่างเข้าไปเชียร์ทีมของตนอย่างหนาแน่น ซึ่งส่วนมากเป็นนักศึกษาและเยาวชน การแข่งขันเป็นไปอย่างดุเดือดโดยฝ่าย จ.พิชิตร์ ยิงนำไปก่อน 3 ประตูต่อ 1 เมื่อเหลือเวลาอีกประมาณ 20 นาที เหตุการณ์รุนแรงก็เริ่มขึ้นโดยกองเชียร์ของฝ่ายสงขลา ซึ่งเป็นรองอยู่ได้ส่งเสียงเชียร์เพื่อนร่วมทีมพร้อมทั้งด่าทอฝ่ายตรงข้าม เท่านั้นยังไม่พอกลับใช้ขวดน้ำอัดลมและขวดเหล้าขว้างใส่กองเชียร์ทีม จ.พิชิตร์ จนต้องหลบกันหลุมหลบหญ้า เจ้าหน้าที่สนามเกรงเกิดเหตุการณ์รุนแรงจึงโทรศัพท์ขอกำลังจากเจ้าหน้าที่ตำรวจไปรักษาความสงบโดยด่วน

เมื่อรับแจ้งเหตุร้าย ร.ต.อ.ไตรรงค์ ชิตบัณฑิต หน.ล่าบตรวจ ส่น. ดินแดง จึงนำกำลังประมาณ 20 นายเข้าไปยังสนามแข่งขันฟุตบอล กระจายกำลังกันรักษาความสงบ และเมื่อหมดเวลาการแข่งขันเหตุการณ์ร้ายก็เกิดขึ้นต่อหน้า พล.อ.ประจวบ ลุนทรางกูร ประธานในพิธี กองเชียร์ของ จ.สงขลา ทัศนเห็นความพ่ายแพ้ของทีมตนเองไม่ไหวกอปรกับหนการขู่ขูจากคู่แข่งไม่ได้ ลุกขึ้นกรูกันขว้างขว้างเหล็กเข้าไปใส่ตะลุมบอนกันทั้งสองฝ่าย (ประชา เหตุระถูกล, บรรณาธิการ 2528 : 19)

ครูพลศึกษาในฐานะที่จะต้องปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการกีฬา อาจจะต้องประสบเหตุการณ์จลาจลวุ่นวายในสนามกีฬา จึงควรให้ความสนใจศึกษาแนวทางปฏิบัติในการแก้ปัญหา และหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 215 และมาตรา 216

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 215

มาตรา 215 ผู้ใดมีวสุมกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ให้กำลังประทุษร้าย อยู่เอิญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำอย่างใดให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมืองต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้กระทำความผิดคนหนึ่งคนใดมีอาวระ บรรดาผู้ที่กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นหัวหน้า หรือเป็นผู้มีหน้าที่สั่งการในการกระทำความผิดนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(ทวิเกียรติ มินะภณิชฐ์, ผู้รวบรวม 2521 : 73)

อุทาหรณ์

ตัวอย่างเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นและเกี่ยวข้องกับกรปฏิบัติงานของครูพลศึกษา เช่น ในการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนสองโรงเรียน ระหว่างการแข่งขัน หรือหลังการแข่งขัน กีฬาส์ริจลันลง กองเชียร์ทั้งสองโรงเรียนเกิดทะเลาะวิวาทยกพวกเข้าทำร้ายกันและมีผู้เข้าร่วมตั้งแต่สิบคนขึ้นไป กฎหมายถือว่าเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 215

การที่นักเรียนยกพวกตีกันนับว่าเป็นปัญหาในการจัดการแข่งขันกีฬานักเรียนอย่างมาก รองอธิบดีกรมพลศึกษาได้เคยให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ไทยรัฐฉบับ วันที่ 26 มีนาคม 2526 ดังมีข้อความดังนี้

นายปรีดา รอดโพธิ์ทอง รองอธิบดีกรมพลศึกษาให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับ เรื่องการแก้ปัญหาให้นักเรียนตีกันในสนามกีฬาซึ่งเกิดขึ้นอยู่ขุมในระยะนี้ว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องของทางโรงเรียนคือครูอาจารย์และทางบ้าน เมืองคือ ฝ่ายเจ้าหน้าที่ตำรวจ จะต้องเป็นผู้จัดการกับนักเรียนซึ่งก่อเหตุวิวาทกันในสนามกีฬา ไม่ใช่หน้าที่ของกรมพลศึกษาที่จะไปลงโทษนักเรียนพวกนี้ ส่วนการแก้ปัญหาด้วยวิธีการตัดสิทธิ์ไม่ให้โรงเรียนที่ก่อเหตุ เข้าร่วมแข่งขันกีฬานั้น รองอธิบดีกรมพลศึกษาชี้แจงว่า คงจะทำได้ เพราะผู้ที่ก่อเหตุวิวาทกันนั้น มักจะเป็นพวกกองเชียร์ ไม่ใช่ให้นักกีฬาที่เข้าแข่งขัน สิ่งไม่สมควรที่จะให้นักกีฬาเป็นแพะรับบาป เว้นแต่ว่า เป็นเหตุรุนแรงใหญ่โต กรมพลศึกษา ก็อาจจะต้องนำมาตรการนี้มาใช้บ้าง เพื่อปรามไม่ให้แต่ละโรงเรียนก่อความวุ่นวาย

ขึ้นในการแข่งขันกีฬา อย่างไรก็ตาม ทางกรมพลศึกษาจะได้มีหนังสือกำกับไปยังสถานศึกษาต่าง ๆ ให้ทบทวนกองเชียร์ของตนให้อยู่ในระเบียบและตรวจสอบตราไม้ให้มัก เรียงหน้าอาวูร เข้าไปในสนามกีฬาต่อไป (ไพฑูริย์ สุ่มทรงบรรณารักษ์ 2526 : 19)

บทสัมภาษณ์

การที่นักเรียนดูกีฬาแล้วยกพวกตีกัน ตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป นายสุพจน์ สรรเพชดา ให้ความเห็นว่า "ตามกฎหมายแล้วถือว่า นักเรียนที่ยกพวกตีกันเกินกว่า 10 คนนั้น มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 215 เพราะทำให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง แต่ทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่มักจะห้ามปรามตักเตือนมากกว่า" (สุพจน์ สรรเพชดา, สัมภาษณ์)

พิสิทธิ์ สุวรรณกาญจน์ ให้ความเห็นว่า "ไม่ว่าจะมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 215 เพราะไม่มีเจตนาฆ่าแต่แรก แต่ถ้าได้มีการเตรียมตัวมาก่อน มีเจตนาจะยกพวกตีกันมาก่อนก็ต้องถือว่ามีความผิด" (พิสิทธิ์ สุวรรณกาญจน์, สัมภาษณ์)

คำอธิบาย

คดี ณ นคร ได้อธิบายความผิดตามประมวลกฎหมายมาตรา 215 ว่า "ความผิดตามมาตรานี้เกิดในการแข่งขันกีฬาย่อย" (คดี ณ นคร, บรรยาย) และได้กล่าวไว้ในหนังสือคำบรรยายกฎหมายอาญาภาคความผิดว่า

ความผิดฐานมั่วสุมกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไป

ความผิดฐานนี้ คือ การมั่วสุมกันตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป ใช้กำลังประทุษร้ายอยู่เชื่อว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือการทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง โดยเจตนา (มาตรา 215)

องค์ประกอบภายนอก

องค์ประกอบภายนอกของความผิดฐานนี้ คือ การมั่วสุมกันตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป ใช้กำลังประทุษร้ายอยู่เชื่อว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายหรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง

"มั่วสุม" หมายความว่า ชุมนุมกันซึ่งอาจอยู่กับที่ก็ได้ หรืออาจมีการเคลื่อนไหวก็ได้ เช่น การเดินขบวน เป็นต้น

"ใช้กำลังประทุษร้าย" ตามมาตรา 1 (6)

"กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง" หมายถึง การให้เกิดความไม่สงบขึ้น

องค์ประกอบภายใน

องค์ประกอบภายในของความผิดฐานนี้ คือ เจตนา กล่าวคือ ผู้กระทำ ต้องรู้ว่ามีส่วนรวมคน 10 คนขึ้นไป และผู้กระทำต้องการใช้กำลังประทุษร้าย อยู่เชียวว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือทำการให้เกิดความไม่สงบขึ้น

การรับโทษ

ถ้าผู้กระทำความผิดคนหนึ่งคนใดมีอาวุธ บรรดาผู้ที่กระทำความผิดต้อง ระวางโทษหนักขึ้น

ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นหัวหน้าหรือเป็นผู้มีหน้าที่สั่งการในการกระทำความผิดนั้นต้องระวางโทษหนักขึ้นไปอีก (คดีต ณ นคร 2524 : 191)

ข้อสังเกต

ผู้วิสัยขอตั้งข้อสังเกตในการศึกษาประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 215 เพื่อประโยชน์ในการ ศึกษา ดังนี้

1. ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 215 นี้ อาจเกิดขึ้นในการแข่งขัน กีฬา ซึ่งครูพลศึกษามักจะมีส่วนร่วมและรับผิดชอบด้วย
2. ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 215 นี้ ลงโทษผู้มีอาวุธ หรือถ้า ผู้กระทำความผิดเป็นหัวหน้า หรือเป็นผู้มีหน้าที่สั่งการในการกระทำความผิดนั้น ต้องระวาง โทษหนักขึ้นไปอีก ฉะนั้นครูพลศึกษาจึงไม่ควรกระทำความผิด หรือเป็นหัวหน้า หรือเป็นผู้สั่งการ ในการกระทำความผิด เพราะจะทำให้ต้องได้รับโทษตามกฎหมาย ในทางตรงกันข้ามควรที่จะ ห้ามปรามมิให้เกิดการกระทำความผิดตามมาตรา นี้ขึ้น

เพื่อให้การศึกษาในความผิดประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 215 ซึ่งเกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติงานของครูพลศึกษา ได้มีความเข้าใจที่ดีและกว้างขวางยิ่งขึ้น ผู้วิสัยขอเสนอ ความเห็นของคำสดตราจารย์จิตติ ดิงค์ภักย์ (2510 : 1252) ซึ่งได้กล่าวไว้ในคำอธิบาย ประมวลกฎหมายอาญาว่า

มาตรานี้มีข้อความที่ตนเองเดียวกับ มาตรา 183 แห่งกฎหมายลักษณะอาญา เดิม ซึ่งเคยเรียกเป็นความผิดฐานหนึ่งว่า ความผิดฐานก่อการจลาจล แต่กฎหมายใหม่ไม่แยกเป็นความผิดอีกฐานหนึ่งต่างหากโดยเฉพาะ

องค์ประกอบความผิดในส่วนการกระทำ คือ มีผู้ร่วมกันตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป มีผู้ร่วม คือ เข้ามารวมกัน การเข้าร่วมกันตั้งแต่ 10 คนนี้ไม่จำเป็นต้องนัดหมายกันมาก่อน (ฎีกาที่ 772/2482 23 รล.1125) อาจมาทีละคนสองคนเข้ามาเองแต่ลำพัง จนถึง 10 คน ก็ได้ นอกจากการมีผู้ร่วมแล้วต้องมีการกระทำต่อไปอีกอันหนึ่ง คือใช้กำลังประทุษร้าย อยู่เสียว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายหรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง ถึงแม้การมีผู้ร่วมจะไม่ต้องนัดหมายร่วมกันมาก่อน แต่การกระทำตอนใช้กำลัง อยู่เสียหรือก่อความวุ่นวายนี้ต้อง เป็นการกระทำด้วยความประสงค์ร่วมกันของผู้ที่มีผู้ร่วมกว่า 10 คน ที่ว่าเป็นความประสงค์ร่วมกันนั้นก็ไม่ว่าต้องคบคิดนัดหมายกันมาก่อน อาจเกิดความประสงค์ขึ้นในขณะที่มีผู้ร่วมหรือลงมือกระทำการวุ่นวายนั้นเองก็ได้ การที่คนจำนวนมากเกิดวิวาทกันขุ่ลุมกันโดยปัจจุบัน แม้จะเป็นการวุ่นวาย ใช้กำลังประทุษร้ายแต่ก็เป็นการทำที่ต่างคนต่างทำ มิใช่ความประสงค์กระทำร่วมกันไม่เป็นความผิดฐานนี้ เพราะมิได้ตกลงหรือพร้อมใจกระทำร่วมกัน (ฎีกาที่ 593/2462 3 รล. 373, ที่ 698/2462 3 รล. 464, ที่ 772/2482 23 รล.1 1125) อย่างไรก็ตามเป็นการใช้กำลังประทุษร้ายตามมาตรา 1 (6) หรืออยู่เสีย ให้ดูหัวข้อที่ 509 และให้ดูต่อไปใน มาตรา 337 กระทำให้เกิดความวุ่นวายในบ้านเมือง เป็นคำที่ใช้ในมาตรา 183 แห่งกฎหมายลักษณะอาญา เดิม แปลมาจากคำว่า breach of the peace, contre l'ordre public คือทำให้เสียความสงบของประชาชนมิได้หมายเฉพาะในหมู่บ้านหรือในตัวเมืองอาจเป็นที่ชุมนุมชนนอกเมือง เช่นในงานวัดกลางนาก็ได้ การวุ่นวายนี้มิใช่ว่าคนอื่นต้องวุ่นวาย การกระทำของคนที่ผู้ร่วมกว่า 10 คนนั้นเองเป็นการวุ่นวาย ถ้าทำให้คนธรรมดาทั่วไปเห็นว่าเป็นการไม่สงบสุข นำกลัวอันตรายแก่ประชาชน แต่ไม่ถึงตามความรู้สึกของคนที่ดีตลกใจง่าย การชุมนุมกันเดินขบวน แสดงความประสงค์หรือคัดค้านบางประการไม่เป็นการวุ่นวาย ถ้าไม่มีการกระทำที่จะใช้กำลังหรือกระทำอันตรายผิดกฎหมายประการใด ถ้าขว้างปาฟุ้งประทุ เฆนรถยนต์ด้วย เป็นความผิดฐานนี้ แม้เป็นความคิดเกิดขึ้นในปัจจุบัน และเพียงบางคนลงมือกระทำหากว่าเป็นความประสงค์ร่วมกันที่กระทำเช่นนั้น

องค์ประกอบความผิดทางจิตใจ คือ เจตนาตามมาตรา 59 ซึ่งมีความประสงค์กระทำร่วมกันดังกล่าวมาแล้ว

ความในวรรค 2 เป็นข้อเท็จจริงที่ทำให้ต้องรับโทษหนักขึ้น โดยผู้กระทำความผิดคนหนึ่งคนใดมีอาวุธ ซึ่งผู้รู้ข้อเท็จจริงนั้น สิ่งจะต้องรับผิดชอบ

ตามมาตรา 62 วรรคท้าย อาวุธมีขีปนาวุธใน มาตรา 1 (5)

ความในวรรค 3 เป็นเหตุล้นตัวบุคคลให้รับโทษหนักขึ้น คือเป็น
หัวหน้า หรือผู้มีหน้าที่สั่งการในการกระทำความผิดตามมาตรา 61
(ฉัตติ ดิงค์ภักย์ 2510 : 1252)

จากการที่ได้ศึกษาจากตัวอย่าง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นดังกล่าวข้างต้นจะ เห็นได้ว่า
ปัญหา เรื่องนัก เรียนยกพวกตีกัน ในสนามกีฬา นั้นเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งเป็นหน้าที่ของครูอาจารย์
เจ้าหน้าที่ตำรวจ และผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องช่วยกันจัดการแก้อันนี้ เพื่อให้ไม่ให้เป็นอุปสรรคในการ
ดำเนินการจัดการแข่งขันกีฬา และการที่นัก เรียนยกพวกตีกัน เช่นนี้ เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย
ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 215 ด้วย ซึ่งผู้วิจัยได้อธิบายถึงองค์ประกอบของความผิด
ตามมาตรา 215 ในรายละเอียด โดยการรวบรวมความคิดเห็นของนักกฎหมายผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้ง
สัมภาษณ์นักกฎหมายผู้มีชื่อเสียง

การที่ครูพลศึกษามีความรู้ความเข้าใจ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 215 นี้ จะ
เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของครูพลศึกษาอย่างมาก ครูพลศึกษาสามารถที่จะนำความรู้นี้
ไปถ่ายทอดให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง และนำไปอบรมสั่งสอนนักเรียนให้ทราบถึงบทบัญญัติของกฎหมาย
และผลเสียที่เกิดขึ้น หากฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย เช่น มีโทษปรับหรือโทษจำคุก ผู้วิจัย
เชื่อว่าหากครูพลศึกษาผู้เกี่ยวข้อง และนักเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา 215 นี้แล้ว ปัญหาการยกพวกตีกันในการแข่งขันกีฬาจะลดน้อยลง เนื่องจาก
เกรงกลัวต่อกฎหมายบ้านเมือง หรือมีความรับผิดชอบปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมืองดียิ่งขึ้น หรือ
เมื่อครูพลศึกษารู้แล้วจะได้ไม่กระทำความผิดเสียเอง หรือเป็นผู้แนะนำให้กระทำอันจะทำให้การจัดการ
แข่งขันกีฬาดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย ก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านการศึกษาของประเทศชาติ
ต่อไป

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 216

มาตรา 216 เมื่อเจ้าพนักงานสั่งผู้ที่มีอายุไม่ถึง 18 ปี เพื่อกระทำความผิดตามมาตรา 215 ให้
เลิกไป ผู้ใดไม่เลิก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำ
ทั้งปรับ" (ตรีเกียรติ มีนะกนิษฐ, ผู้รวบรวม 2521 : 74)

นายสุพจน์ สรรเพชดา ให้ความเห็นว่า "ถ้าเจ้าพนักงานสั่งให้เลิกมั่วสุมแล้วไม่เลิก ก็มีความผิดและต้องรับโทษหนักกว่ามาตรา 215" (สุพจน์ สรรเพชดา, สัมภาษณ์)

พิสิทธิ์ สุวรรณกาญจน์ ให้ความเห็นว่า "ก็เช่นเดียวกันถ้ามีเจตนากระทำความผิดตามมาตรา 215 แล้ว เจ้าพนักงานสั่งให้เลิกมั่วสุมแล้วไม่เลิกก็ต้องรับผิดตามมาตรา 216" (พิสิทธิ์ สุวรรณกาญจน์, สัมภาษณ์)

บทสรุป

จากการที่ได้ศึกษาประมวลกฎหมายอาญามาตรา 215 และมาตรา 216 จะทำให้ครูพลศึกษาได้มีความเข้าใจสถานการณ์ ที่อาจเกิดขึ้นได้ในระหว่างการแข่งขันกีฬา ตามหลักกฎหมายได้ดียิ่งขึ้น และครูพลศึกษาจะได้อบรมแนะนำให้นักเรียน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องให้ได้ทราบถึงเหตุผลของกฎหมาย ในกรณีที่มีการยกพวกตีกัน เกิดขึ้นดังกล่าว รวมทั้งจะได้หาทางป้องกันไม่ให้เหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นได้ หรือครูพลศึกษาเองก็ไม่ควรมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดนั้นด้วย หรือหากมีเหตุการณ์เกิดขึ้น ครูพลศึกษาจะได้ห้ามปรามหรือแก้ไขสถานการณ์ให้ดีขึ้นได้

ในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 215 นั้นจะลงโทษผู้กระทำความผิดที่มั่วสุมตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ซึ่งได้ใช้กำลังประทุษร้าย ชูเชียวว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายหรือกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดความวุ่นวายในบ้านเมือง เช่น กองเชียร์กีฬาตั้งแต่ 10 คนขึ้นไปยกพวกตีกัน สำหรับประมวลกฎหมายอาญามาตรา 216 จะลงโทษผู้มั่วสุมเพื่อกระทำความผิดตามมาตรา 215 แต่ยังไม่มีการกระทำให้เป็นการชูเชียว หรือทำให้เกิดความวุ่นวายเมื่อเจ้าพนักงานสั่งให้เลิกมั่วสุมแล้วไม่เลิก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการแข่งขันกีฬาที่อาจจะมีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นได้เพราะผู้ชมหรือกองเชียร์กีฬามีจำนวนมากอาจจะเป็นการยั่วยุและมีการใช้กำลังปะทะกันทำให้เกิดการบาดเจ็บหรือเสียชีวิตได้

ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 391

มาตรา 391 ผู้ใดใช้กำลังทำร้ายผู้อื่นโดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ" (ทวีเกียรติ มินะกนิษฐ์ ผู้รวบรวม 2521 : 127)

อุทธรณ์ที่ 1

ตัวอย่างเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นและเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของครูพลศึกษา เช่น ในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลระหว่างโรงเรียน ปรากฏว่านักฟุตบอลของทีมหนึ่ง ในระหว่างการแข่งขันเกิดบาดเจ็บล้มต้อยนักฟุตบอลอีกทีมหนึ่ง แต่ไม่ถึงกับได้รับบาดเจ็บ กรณีนี้ตามกฎหมายถือว่าผู้กระทำได้กระทำผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 391 แล้ว แต่ในทางปฏิบัติผู้เสียหายคือ ผู้ถูกกระทำมักจะไม่ว่าเรื่อง เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย แต่ก็เป็นที่ของครูพลศึกษาที่มีหน้าที่ควบคุมกีฬา ควรจะได้อบรมมารยาทในการเล่นกีฬาและข้อกฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 391 นี้ให้นักกีฬาได้ทราบ เพราะหากผู้เสียหายเอาเรื่องก็สามารถแจ้งความดำเนินคดีได้ ซึ่งจะทำให้หน้าที่รับผิดชอบของครูพลศึกษาต้องเสื่อมเสีย อาจถูกตำหนิจากผู้บังคับบัญชา หรือบุคคลทั่วไปได้

อุทธรณ์ที่ 2

ตัวอย่างเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นและเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของครูพลศึกษา เช่น ในการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน นักกีฬาหรือผู้ควบคุมทีมซึ่งเป็นครูพลศึกษาไม่พอใจในการตัดสินของกรรมการ สั่งทำร้ายกรรมการ เช่น ตะ ต่อย หรือใช้สิ่งของขว้างปากรรมการ ซึ่งอาจจะเห็นได้ในการแข่งขันกีฬา ถ้ากรรมการไม่ถึงกับบาดเจ็บ กรณีนี้ตามกฎหมายถือว่าผู้กระทำมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 391 แล้ว กฎหมายไม่ยกเว้นแม้เหตุการณ์จะเกิดขึ้นในสนามกีฬาก็ตาม สิ่งเป็นหน้าที่ที่ครูพลศึกษาพึงระวังคอยควบคุมดูแลนักกีฬาในความดูแลของตนไม่ให้ทำร้ายร่างกายผู้ตัดสินหรือบุคคลอื่นใด มิฉะนั้นอาจจะถูกดำเนินคดีตามกฎหมายได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูพลศึกษาเองก็ไม่สมควรกระทำเสียเอง เพราะครูพลศึกษาอาจจะถูกดำเนินคดี แล้วยังเป็นเยี่ยงอย่างที่ไม่ดีแก่ทีมโรงเรียนอีกด้วย ในทางกลับกันครูพลศึกษาอาจจะมีหน้าที่เป็นกรรมการผู้ตัดสิน และถูกผู้อื่นทำร้ายร่างกายครูพลศึกษาผู้นั้นก็มีสิทธิที่จะดำเนินคดีกับผู้กระทำได้ตามกฎหมาย

บทสัมภาษณ์

กรณีนักกีฬาคนหนึ่งชกต่อยทำร้ายร่างกายนักกีฬาคนอื่น หรือชกต่อยทำร้ายร่างกายผู้ตัดสินในสนามกีฬา

นายสุพจน์ สรรเพชุตตา ให้ความเห็นว่า

ตามกฎหมายแล้วจะเป็นใครก็ตาม ที่ทำร้ายผู้อื่นก็ต้องมีความผิดตามกฎหมายและแม้กระทำในส่นามกีฬากฎหมายก็ไม่ยกเว้นให้ถือว่ามีความผิด ปัญหาอยู่ที่ว่าเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นในส่นามกีฬาบ่อย แต่ไม่ค่อยมีใครเอาเรื่องกันเท่านั้น ถ้าไม่ถึงกับได้รับอันตรายแก่ร่างกาย หรือจิตใจ ผู้กระทำก็รับผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 391 แต่ถ้าได้รับอันตราย เช่น มีบาดแผล ก็ต้องรับผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 295 หรือบาดเจ็บสาหัสก็ต้องรับผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 297 (สุพจน์ สรรเพชุตตา, สัมภาษณ์)

พิสิทธิ์ สุวรรณกาญจน์ ให้ความเห็นว่า "การกระทำเช่นนี้ไม่ควรกระทำในส่นามกีฬาเพราะเป็นการกระทำที่ป่าเถื่อน เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 391" (พิสิทธิ์ สุวรรณกาญจน์, สัมภาษณ์)

คำอธิบาย

ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 391 นี้ ดร. สัมศักดิ์ สิงห์พันธุ์ (2515 : 789) ได้อธิบายความผิดตามมาตรานี้ไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา 391 ผู้ใดใช้กำลังทำร้ายผู้อื่น โดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กาย หรือจิตใจ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ความผิดฐานใช้กำลังทำร้ายผู้อื่นไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กาย หรือจิตใจตามมาตรานี้ อาจแยกลักษณะของการกระทำที่เป็นความผิดได้ดังนี้
องค์ประกอบภายนอก

1. ใช้กำลังทำร้ายผู้อื่น
2. โดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กาย หรือจิตใจ

องค์ประกอบภายใน

โดยเจตนา

1. ใช้กำลังทำร้ายผู้อื่น หมายความว่าลักษณะของการกระทำที่เป็นความผิดตามมาตรานี้ คือ ใช้กำลังทำร้ายผู้อื่น ซึ่งได้แก่ใช้แรงกายภาพทำอันตรายผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นการกระทำต่อ เนื้อตัว ร่างกาย หรือกระทำต่อจิตใจของเขาก็ตาม เช่น ใช้กำลังร่างกายชกต่อย ตะหรือถีบเขา หรือใช้

เครื่องมืออย่างอื่นที่ไม่มีความรับผิดชอบทางอาญา ทำร้ายเขาด้วยแรงกายภาพของตนเอง เช่น ไข่มดตี หรือไข้อย่างแข็งหรือของเหลวข้างปาเขา เป็นต้น ความหมายของคำว่า ไข้ก้ำลังทำร้าย แตกต่างกับความหมายของคำว่า ไข้ก้ำลังประทุร้ายตามบทนิยามในมาตรา 1 (6) เพราะคำว่า ไข้ก้ำลังทำร้าย ไม่มีความหมายรวมไปถึงการกระทำด้วยวิธีอื่นใด นอกจากทำโดยใช้แรงกายภาพ และไม่มีความหมายรวมไปถึงการกระทำใด ๆ ซึ่งเป็นเหตุให้บุคคลหนึ่งบุคคลใด อยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือการกระทำโดยวิธีอื่นอันคล้ายคลึงกันด้วย เช่น เอายาเบื่อเมาให้เขากิน เป็นต้น ไม่ใช่เป็นการใช้ก้ำลังทำร้ายผู้อื่น แต่เป็นการใช้ก้ำลังประทุร้ายผู้อื่น

ขอให้สังเกตว่า ตามความเห็นของนักนิติศาสตร์เป็นจำนวนมาก ที่เห็นว่าบุคคลซึ่งก้ำลังเดินไปข้างหน้าหยุดอย่างกะทันหัน โดยเจตนาจะทำร้ายคนที่เดินตามมา ด้วยวิธีให้เดินชนตนเองนั้น ไม่ใช่การทำร้าย เพราะไม่ใช่ act of violence แต่ผู้เขียนไม่เห็นด้วย แต่เห็นด้วยกับความเห็นของนักนิติศาสตร์ที่ให้ความอธิบายว่า การกระทำเช่นนั้นก็เป็นการใช้ก้ำลังทำร้าย เช่นเดียวกัน เป็นต้นว่า เดินไปข้างหน้า พอเห็นคนที่เดินตามมาเฉลหรือเดินเข้ามาใกล้คิดว่าจะหยุดไม่ทัน ก็หยุดเสียกะทันหัน ด้วยเจตนาจะทำร้ายเขา โดยให้เดินชนกับส่วนที่แข็งแรงแห่งร่างกายของตน หรือให้หญิงสาวเดินชนตน เป็นต้น การกระทำเช่นนี้แม้จะไม่ใช่ action แต่ก็เป็น reaction อย่างหนึ่ง การที่บุคคลหยุดเดินโดยกะทันหัน ก็ต้องใช้ก้ำลังต้นตัวไว้ไม่ให้ไปข้างหน้า ถ้าไม่ใช่ก้ำลังหยุดตัวแล้ว คนนั้นก็คงจะไปข้างหน้า ฉะนั้นถ้าใช้ก้ำลังหยุดตัวโดยกะทันหันเพื่อจะทำร้ายคนที่เดินตามมาข้างหลัง ก็ย่อมเป็นการใช้ก้ำลังทำร้ายเขาเช่นเดียวกัน

2. โดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กาย หรือจิตใจ หมายความว่า การทำร้ายไม่เป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กาย หรือจิตใจ ของผู้ที่ถูกทำร้าย เช่น ชกต่อยหรือขว้างปา แต่เขาไม่ได้รับอันตรายแก่กาย หรือแกล้งขบรถเสี้ยวเข้าไปใกล้ ๆ เขาคลาย ๆ จะชนเพื่อไม่ให้เขาตกใจ แต่เขาไม่ได้รับอันตรายต่อจิตใจ เป็นต้น ขอให้สังเกตว่า การใช้ก้ำลังกายภาพทำร้ายผู้อื่นตามมาตรานี้ แม้จะไม่ถูกต้องตัวบุคคลเลย เช่น ขว้างปา หรือเตะต่อยเขา แต่ไม่ถูก ก็เป็นการใช้ก้ำลังทำร้ายผู้อื่นไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กาย หรือจิตใจ อันเป็นความผิดตามมาตรานี้เช่นเดียวกัน การถ่ายปล้ส้าวะรดผู้อื่น หรือเอาของโสโครกขว้างปาผู้อื่น เป็นการทำร้ายผู้อื่นเช่นเดียวกัน แต่การกระทำเช่นนี้เป็นกระทำด้วยประการใด ๆ หนึ่งของโสโครกเประอะเปื้อนหรือน่าจะเประอะเปื้อนตัวบุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น อันเป็นการกระทำที่เป็นความผิดตามมาตรา 389 ซึ่งเป็นกรณีกฎหมายแยกไปลงโทษ โดยถือเป็นการผิดโดยเฉพาะตามมาตรา 389 แล้ว ก็ต้องลงโทษตามมาตรา 389 นั้น

อุทากรณี ลำเลยใช้เท้าเตะ และใช้มือตบผู้เสียหาย ผู้เสียหายเพียงแต่ พกซ์ำ รักษาตัวเพียง 5 วันก็หาย ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า การกระทำของลำเลย ไม่รุนแรงถึงขนาด ยังก่อไม่ได้ว่าเป็นอันตรายแก่กาย หรือจิตใจ ตามมาตรา 295 ลำเลยมีความผิดตามมาตรา 391 (ฎีกา 703/2506)

โดยเจตนา หมายความว่าความผิดตามมาตรานี้ ผู้กระทำต้องมีเจตนา ตามมาตรา 59 ในการใช้กำลังทำร้ายผู้อื่น กล่าวคือ มีเจตนาที่จะใช้ แรงกายภาพทำอันตรายแก่กายผู้อื่น

บทสรุป

จากการที่ได้ศึกษาประมวลกฎหมายอาญามาตรา 391 จะทำให้ครูพลศึกษาได้มีความ เข้าใจสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้ในระหว่างการแข่งขันกีฬา ในกรณีที่มีการทำร้ายร่างกาย ซึ่งกันและกัน หรือมีการทำร้ายร่างกายกรรมการผู้ตัดสิน ครูพลศึกษาจะได้เข้าใจว่าการกระทำ นั้นเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย และจะได้หาทางป้องกันหรือช่วยแนะนำผู้ที่เกี่ยวข้อง มิให้ เกิดเหตุการณ์เช่นนี้ขึ้นได้ เหตุการณ์เช่นนี้อาจจะพบได้ในสนามกีฬาและการทำร้ายร่างกาย อาจจะมีได้ เช่น ชกต่อย เตะ หรือถีบหรืออาจจะใช้ของแข็งหรือของเหลวขว้างปากันก็ได้

การศึกษาประมวลกฎหมายอาญามาตรา 391 นั้น มีความสัมพันธ์กับประมวลกฎหมาย อาญามาตรา 295 และประมวลกฎหมายอาญามาตรา 297 กล่าวคือ ความผิดตามประมวล กฎหมายอาญามาตรา 391 ผู้ถูกกระทำไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ แต่ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 295 ผู้ถูกกระทำเกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ซึ่งผู้กระทำจะ ต้องรับโทษหนักขึ้น ส่วนประมวลกฎหมายอาญามาตรา 297 นั้น ผู้ถูกกระทำได้รับอันตรายสาหัส ซึ่งผู้กระทำก็ต้องรับโทษเพิ่มขึ้นอีก ซึ่งผู้วิจัยจะอธิบายโดยละเอียดในลำดับต่อไป

ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 295

มาตรา 295 ผู้ใดทำร้ายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กาย หรือจิตใจของผู้อื่น นั้น ผู้นั้นกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ" (ทวิ.เกียรติ มินะกนิษฐ์ ผู้รวบรวม 2521 : 97)

อุทธรณ์ที่ 1

ตัวอย่างเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น และ เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของครูพลศึกษา เช่น ในระหว่างการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน นักกีฬาทีมหนึ่งชกต่อนักกีฬาอีกทีมหนึ่งจนได้รับบาดเจ็บมีบาดแผลที่คิ้ว กรณีนี้ถือว่านักกีฬาผู้กระทำการชกต่อนักกีฬาอีกทีมหนึ่งมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 295 แล้ว หรืออาจจะเป็นกรณีที่ ผู้ฝึกสอนหรือนักกีฬาเข้าทำร้ายร่างกายกรรมการผู้ตัดสิน จนผู้ตัดสินได้รับบาดเจ็บมีบาดแผลก็ถือว่าผู้ฝึกสอนหรือนักกีฬาผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 295 แล้ว

กรณีอาจจะเป็นไปได้ว่า ครูพลศึกษาทำหน้าที่เป็นกรรมการผู้ตัดสิน และถูกนักกีฬาหรือผู้ฝึกสอนหรือบุคคลอื่นทำร้ายร่างกาย ครูพลศึกษาผู้นั้นก็มีสิทธิฟ้องร้องดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้ตามกฎหมายมาตรานี้ด้วย

อุทธรณ์ที่ 2

ครูพลศึกษาลงโทษนักเรียน โดยใช้เท้าเตะหรือใช้มือตบ หรือตอกระทองนักเรียนจนเป็นผลให้นักเรียนได้รับบาดเจ็บ

กรณีนี้ผู้วิสามัญมีความเห็นว่า โดยปกติแล้วการที่ครูทำโทษนักเรียนนั้นไม่ถือว่าเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย เพราะครูมีเจตนาลงโทษเพื่ออบรมสั่งสอนนักเรียน ครูไม่มีเจตนาต้องการทำร้ายให้นักเรียนบาดเจ็บ แต่ถ้าหากการลงโทษนักเรียนเป็นการกระทำที่รุนแรงเกินกว่าเหตุ จนทำให้นักเรียนได้รับบาดเจ็บ เช่น ตบ หรือเตะนักเรียนจนได้รับบาดเจ็บ เช่นนี้ ผู้วิสามัญมีความเห็นว่า ผู้กระทำต้องรับผิดชอบตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 295 นี้ด้วย

กระทรวงศึกษาธิการได้เคยออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียน หรือนักศึกษา พ.ศ. 2515 (กระทรวงศึกษา 2515) โดยได้กล่าวถึงการลงโทษไว้ในข้อ 4 ดังนี้

ข้อ 4 การลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษา ให้อยู่ในดุลยพินิจของหัวหน้าสถานศึกษา หรือครูอาจารย์ ที่หัวหน้าสถานศึกษามอบหมายที่จะดำเนินการตามความเหมาะสมดังต่อไปนี้

- 4.1 ว่ากล่าวตักเตือน
- 4.2 เชี่ยน

4.3 ทำหมัน

4.4 สั่งพักการเรียน

4.5 ให้ออก

4.6 คัดชื่อออก

และในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียน หรือนักศึกษา พ.ศ. 2515 นี้ ยังได้กล่าวถึงวิธีการเขียนนักเรียน หรือนักศึกษาไว้ในข้อ 6 ดังนี้

ข้อ 6 การเขียน ไข่สำหรับความผิดที่นักเรียน หรือนักศึกษาฝ่าฝืนระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษาหรือประพฤตินไม่สมควรแก่สถานนักเรียน หรือนักศึกษาตามกฎหมายกระทรวงศึกษาธิการ ออกความตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 132

การเขียนให้เขียนด้วยไม้เรียว เหล็กกลมผิวเรียบ เส้นผ่าศูนย์กลางไม่เกิน 0.7 เซนติเมตร ที่บริเวณก้นหรือขาอ่อนก่อนบนด้านหลัง ซึ่งมี เครื่องแต่งกายรองรับกำหนดเขียนไม่เกินหกที่ โดยให้หัวหน้าสถานศึกษา ครู อาจารย์ ที่หัวหน้าสถานศึกษามอบหมายเป็นผู้เขียน ต้องกระทำในที่ ไม่เปิดเผย และในลักษณะว่ากล่าวสั่งสอนให้เข็ดหลาบ ไม่ประพฤติซ้ำ และกลับตัวเป็นคนดีต่อไป (กระทรวงศึกษา 2515)

จากอุทาหรณ์ การเรียนการสอนวิชาพลศึกษานั้น ส่วนใหญ่แล้วครูพลศึกษามักจะไม่ค่อยถือไม้เรียวในขณะที่สอน เพราะการสอนวิชาพลศึกษาส่วนใหญ่ ครูพลศึกษาจะลำดัดให้นักเรียนดู เพื่อประกอบความเข้าใจในการเรียนการสอน และบางขณะครูพลศึกษาอาจจะลงโทษนักเรียน โดยไม่ใช้ไม้เรียวเขียน อาจจะลงโทษโดยเตะหรือตบนักเรียนได้ ซึ่งในบางขณะก็ทำให้นักเรียนบาดเจ็บได้ ผู้วิจัยอยากตั้งข้อสงสัยว่า หากเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ขึ้นแล้ว นักเรียนได้รับบาดเจ็บ ครูพลศึกษาจะต้องถูกดำเนินคดีตามกฎหมายได้ ดังนั้นการลงโทษควรทำตามระเบียบการลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษา พ.ศ. 2515 ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานของครูพลศึกษาได้

คำอธิบาย

ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 295 นี้ คณิต ญ นคร (2524 : 21) ได้อธิบายว่า เป็นความผิดอาญาที่เรียกว่า "ความผิดอาญาที่ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้น เนื่องจากผลของการกระทำ" องค์ประกอบของความผิดฐานใช้กำลังทำร้าย ตามมาตรา 391 คือการทำร้ายผู้อื่นโดยเจตนา

อย่างไรเป็น "การทำร้าย" ได้กล่าวมาบ้างแล้วในคำอธิบายความผิดฐานใช้กำลังทำร้ายตามมาตรา 391 อย่างไรก็ตาม โดยที่ในกฎหมายของเราไม่มีบทบัญญัติเรื่องความยินยอมของผู้เสียหายเกี่ยวกับความผิดต่อร่างกาย สิ่งปัญหาว่ากรณีการกระทำต่อกายโดยผู้ถูกกระทำยินยอมให้กระทำจะวินิจฉัยอย่างไร เช่นการบำบัดรักษาของแพทย์ เป็นต้น ทางหนึ่งที่น่าจะแก้ไขข้อบกพร่องนี้ได้ก็คือ ถ้าเราทำความเข้าใจว่า การทำร้ายนั้นเป็นการทำให้สภาพของร่างกายของผู้ถูกกระทำเลวลง การบำบัดรักษาก็หาใช่การทำร้ายไม่ เพราะเป็นการทำให้สภาพของร่างกายของผู้ถูกกระทำดีขึ้น การกระทำของแพทย์จึงมิใช่การกระทำของความผิดฐานทำร้ายร่างกาย

ผลที่ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้น

ผลของการกระทำต้องรับโทษฐานนี้คือ "อันตรายแก่กายหรือจิตใจ" และการที่จะถือว่าผลของการกระทำนั้นเกิดจากการกระทำหรือไม่นั้น ต้องพิจารณาตามหลักเกณฑ์ของมาตรา 63

เกี่ยวกับผลของการกระทำว่าเกิดจากการกระทำหรือไม่นั้น คำลฎีกาเคยวินิจฉัยไว้ที่พอจะนำมาเป็นตัวอย่างได้ คือกรณีได้ความว่าจำเลยเอาก้อนอิฐขว้างผู้เสียหาย ผู้เสียหายหลบ ก้อนอิฐไม่ถูกตัวผู้เสียหาย แต่ตัวผู้เสียหายเข้าไปมือสิ่งฟาดถูกข้างเรือ ทำให้ปลายนิ้วบวมยาว 4 ซม. กว้าง 2 ซม. และเจ็บที่บริเวณศีรษะ ดังนี้คำลฎีกาเห็นว่าถือได้ว่าอันตรายแก่กายนี้เนื่องจากการกระทำของจำเลย

"อันตรายแก่กาย" หมายถึงการเกิดพยาธิแก่กาย เช่นบาดแผล

"อันตรายแก่จิตใจ" หมายถึงการมีอาการผิดปกติทางจิตใจ เช่นทำให้มีอาการประสาทเสีย ยึดติดจิตใจ

ความรู้สึกว่าถูกเหยียดหยาม เจ็บใจ แค้นใจ เหล่านี้เป็นอารมณ์ หาใช่อันตรายต่อจิตใจไม่

บทสรุป

จากการที่ได้ศึกษาประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 295 นี้ จะทำให้ครูพลศึกษาได้เข้าใจว่า หากมีการทำร้ายร่างกายกันขึ้น เช่นนักกีฬาชกต่อยนักกีฬา จนกระทั่งทำให้ผู้ถูกชกต่อยได้รับบาดเจ็บมีบาดแผล ผู้กระทำก็ต้องรับผิดชอบตามมาตรานี้ หรือกรณีที่ถูกผลักหรือคร

พลศึกษา เกิดบันดาล โทละ ไม่พอใจการตัดสินของกรรมการ เข้าทำร้ายร่างกายกรรมการ โดยชกต่อยหรือเอาสิ่งของขว้างปา จนทำให้กรรมการได้รับบาดเจ็บมีบาดแผล ผู้ฝึกสอนหรือครูพลศึกษาหรือบุคคลอื่นใด ซึ่งเป็นผู้กระทำก็ต้องรับผิดชอบตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 295 นี้ ด้วย ดังนั้น ครูพลศึกษาจึงควรแนะนำผู้ที่เกี่ยวข้องให้ได้เข้าใจถึงการกระทำความผิดตามมาตรานี้ เพื่อประโยชน์ร่วมกันของทุกฝ่ายต่อไป เหตุการณ์ทำร้ายร่างกายกันอาจจะพบได้ในสนามกีฬา เช่นนักกีฬาชกต่อยกันหรือนักกีฬาหรือกองเชียร์ชกต่อยกรรมการผู้ตัดสิน ดังตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้ให้ เห็นดัง กล่าวข้างต้น

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 297

มาตรา 297 ผู้ใดกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกายจนเป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำร้ายรับอันตรายสาหัส ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสิบปี

อันตรายสาหัสนั้น คือ

- (1) ตาบอด หูหนวก ลิ้นขาด หรือเสียงฆานประสาท
- (2) เสียอวัยวะสืบพันธุ์ หรือความสามารถสืบพันธุ์
- (3) เสียแขน ขา มือ เท้า นิ้วหรืออวัยวะอื่นใด
- (4) หน้า เสียโฉมอย่างติดตัว
- (5) แท้งลูก
- (6) จิตพิการอย่างติดตัว
- (7) ขุพพลภาพ หรือป่วยเรื้อรังซึ่งอาจถึงตลอดชีวิต
- (8) ขุพพลภาพหรือป่วยเจ็บด้วยอาการทุกขเวทนาเกินกว่ายี่สิบวัน

หรือจนประกอบกรณีกิจตามปกติไม่ได้เกินกว่ายี่สิบวัน (ตรีเกียรติ ฝินะเกษิษฐ์ ผู้รวบรวม 2521 : 97-98)

อุทาหรณ์

ตัวอย่างเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นและเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของครูพลศึกษา เช่นกรณีนักกีฬาทำร้ายร่างกายนักกีฬา หรือทำร้ายผู้ตัดสินกีฬาจนเป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำร้ายรับอันตรายสาหัส ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 297 ข้อ 1 ถึงข้อ 8 หมายถึงผู้ถูกกระทำได้รับผลข้อใดข้อหนึ่งใน 8 ข้อดังกล่าวก็ถือว่าได้รับอันตรายสาหัสตามมาตรา นี้ แล้วไม่จำเป็นต้องได้รับผลจากการกระทำครบทั้ง 8 ข้อ ตัวอย่างเช่น นาย ก เป็นกรรมการ

ผู้ตัดสินกฎหมาย ข ซึ่งเป็นผู้ฝึกสอนกีฬาใช้ไม้เล่างองในสนามตีถูกบริเวณตา เป็นเหตุให้ ตาบอด นาย ข ก็มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 297 นี้แล้ว

ข้อสังเกตเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามมาตรานี้มีักจะเป็นเหตุรุนแรง หรืออาจจะมีการใช้ อาวุธด้วยหรือไม่ก็ได้ เช่นไม้ ไม้บรรทัดเหล็ก ฯลฯ แต่หลักสำคัญคือผู้กระทำผิดเจตนาเพียง ทำร้ายร่างกายเท่านั้น ไม่มีเจตนาฆ่าให้ตาย เช่นใช้อาวุธปืนยิง โดยเจตนายิงให้ตาย กรณี เช่นนี้ตามกฎหมายต้องถือว่ามีเจตนาฆ่าคนตาย ซึ่งไม่ใช่ความผิดตามมาตรา นี้ แต่ความผิดตาม มาตราอื่นอาจจะเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายมาตรา 288 หรือ 289 ซึ่งเป็นความผิดที่ มีบทลงโทษหนักกว่า ทั้งนี้แล้วแต่ข้อเท็จจริงเป็นกรณีไป

คำอธิบาย

ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 297 นี้ ดร.คณิต ฒ นคร (2524 : 23-24) ได้อธิบายความผิดตามมาตรา นี้ไว้ดังต่อไปนี้

ความผิดฐานทำร้ายร่างกายถึงอันตรายสาหัส

ความผิดฐานนี้เป็น "ความผิดที่ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้นเรื่องจากผลของการ กระทำ" เช่นเดียวกับความผิดฐานทำร้ายร่างกายตามมาตรา 295 องค์ประกอบ ของความผิดฐานนี้จึง เป็นอย่าง เดียวกันกับองค์ประกอบของความผิดฐานใช้กำลัง ทำร้ายตามมาตรา 391 คือการทำให้ผู้อื่นโดยเจตนา

ผลที่ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้น

ผลของการกระทำที่ทำให้ผู้กระทำต้องรับโทษฐานนี้ก็คือ "อันตรายสาหัส" และ การที่จะถือว่าผลของการกระทำนั้น เกิดจากการกระทำหรือไม่นั้น ต้องพิจารณาตาม หลักเกณฑ์ของมาตรา 63

อันตรายสาหัส ได้แก่อันตรายต่อไปนี้

- (1) ตาบอด หูหนวก ลิ่นขาด หรือเสียขาหนประสาท
- (2) เสียอวัยวะสืบพันธุ์ หรือความสำราญสืบพันธุ์
- (3) เสียแขน ขา มือ เท้า นิ้วหรืออวัยวะอื่นใด
- (4) หน้าเสียโฉมอย่างติดตัว
- (5) แทะงู

- (6) ลิตพิการอย่างติดตัว
- (7) ทุพพสภาพหรือป่วยเจ็บเรื้อรังซึ่งอาจถึงตลอดชีวิต
- (8) ทุพพสภาพหรือป่วยเจ็บด้วยอาการทุกขเวทนาเกินกว่า 20 วันหรือจนประกอบกรณียกิจตามปกติไม่ได้เกินกว่า 20 วัน

บทสรุป

จากการที่ได้ศึกษาประมวลกฎหมายอาญามาตรา 297 จะทำให้ครูพลศึกษาได้มีความเข้าใจว่า หากมีกรณีที่มีการทำร้ายร่างกายกันขึ้นถึงขนาดมีผู้ได้รับบาดเจ็บสาหัส กล่าวคือ ได้รับบาดเจ็บตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 297 ตามข้อใดข้อหนึ่ง ตั้งแต่ข้อ 1-8 ผู้ถูกกระทำก็ต้องรับผิดชอบตามมาตรานี้

ข้อสังเกตประมวลกฎหมายอาญามาตรา 391, 295, 297 นี้มีความเกี่ยวข้องกันควรแก่การศึกษาเป็นกรณีพิเศษดังนี้คือ

1. ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 391 ผู้ถูกกระทำไม่ถึงกับได้รับอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ
2. ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 295 ผู้ถูกกระทำได้รับอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ
3. ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 297 ผู้ถูกกระทำได้รับอันตรายสาหัส

ตามเหตุในข้อ 1, 2, 3 จะทำให้ผู้กระทำได้รับโทษหนักขึ้นตามลำดับ

หมายเหตุ

หากผู้กระทำมีอำนาจกระทำได้ตามกฎหมายก็ไม่ถือว่าผู้กระทำมีความผิดตามกฎหมาย กล่าวคือ หากผู้กระทำกระทำไปเพราะป้องกันตัวตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 68 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า "ผู้ใดจำเป็นต้องกระทำความผิดการใดเพื่อป้องกันสิทธิของตน หรือของผู้อื่นให้พ้นอันตราย ซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย และเป็นอันตรายที่ใกล้จะถึง ถ้าได้กระทำพอสมควรแก่เหตุ การกระทำนั้นเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้นั้นไม่มีความผิด"

(นคร พจนานุกรม และ พจนานุกรมศัพท์ ฤทธิรักษา 2523 : 29)

ตัวอย่างเช่น นาย ก เป็นกรรมการผู้ตัดสิน ถูกนาย ข ซึ่งเป็นนักกีฬาหรือผู้ฝึกสอนก็ตามขกต่อยทำร้ายร่างกายเอา นาย ก มีสิทธิป้องกันตัวได้ตามสมควร คือ นาย ก อาจจะต้องทำไปโดยสมควรแก่เหตุ คือไม่รุนแรงจนเกินไป เช่น นาย ข ใช้มือเปล่าต่อยนาย ก แต่นาย ก ใช้ปืนยิงนาย ข จนถึงแก่ความตายดังนี้ ถือว่านาย ก ทำเกินกว่าเหตุ นาย ก ก็ต้องได้รับโทษกระทำสมควรแก่เหตุ เช่น นาย ข ต่อยนาย ก โดยไม่เป็นธรรม นาย ก จึงต้องป้องกันตัวต่อยนาย ข นาย ข ได้รับบาดเจ็บดังนี้ นาย ก ไม่มีความผิดตามกฎหมาย

ดังนั้น ครูพลศึกษาซึ่งบางโอกาสอาจจะต้องทำหน้าที่เป็นกรรมการผู้ตัดสิน หากถูกทำร้ายร่างกายดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ก็มีสิทธิป้องกันตัวได้ตามสมควร เพื่อไม่ให้ต้องได้รับบาดเจ็บมาก การศึกษากฎหมายดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยมีความเห็นว่าจะ เป็นประโยชน์ต่อครูพลศึกษาในการปฏิบัติหน้าที่ได้ตามสมควร

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 (กรณีนักกีฬาหรือกองเชียร์กีฬาทำร้ายด้วยถ้อยคำที่หยาบคายหรือแสดงอาการดูหมิ่นเหยียดหยามนักกีฬากองเชียร์ หรือกรรมการผู้ตัดสิน)

มาตรา 393 "ผู้ใดดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท" (ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ ผู้รวบรวม 2521 : 128) จุฬารัตน์

ตัวอย่าง เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นและเกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติงานของครูพลศึกษากรณี เช่น นาย ก เป็นครูพลศึกษาทำหน้าที่ผู้ฝึกสอนในระหว่างการแข่งขันกีฬานักเรียน นาย ก ไม่พอใจการตัดสินของกรรมการคือ นาย ข จึงกล่าวคำว่า นาย ข ด้วยถ้อยคำที่หยาบคาย นาย ข ได้ยินดังนั้นจึงแจ้งความให้เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินคดีกับนาย ก ครูพลศึกษาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 ได้ หรือ กรณีอาจจะกลับกัน

ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า ครูพลศึกษาทำหน้าที่เป็นกรรมการผู้ตัดสินถูก นักกีฬาหรือผู้ฝึกสอนก็ตามด่าด้วยถ้อยคำที่หยาบคาย ครูพลศึกษาผู้นั้นก็มีสิทธิแจ้งความให้เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินคดีได้เช่นกัน

ปัญหาในทางการพิจารณาว่าถ้อยคำอย่างไรจึงถือว่าเป็นการดูหมิ่นตามความหมายของประมวลกฎหมายอาญามาตรา 393 เพราะถ้อยคำบางคำอาจจะพูดเป็นการหยอกล้อไม่รุนแรงหรือไม่เจตนาจะดูหมิ่นก็เป็นได้ ปัญหาจึงควรที่จะได้ศึกษาจากความเห็นของนักกฎหมายและคำพิพากษาฎีกาพิจารณาประกอบจะทำให้เกิดความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น

บทสัมภาษณ์

กรณีนักกีฬาหรือผู้ฝึกสอน ดำเนินการผู้ตัดสินกีฬาด้วยถ้อยคำที่หยาบคาย

สุพจน์ สรรเพชุตตา ให้ความเห็นสำหรับกรณีนี้ว่า

"ในสนามกีฬา เคยพบเห็นเหตุการณ์เช่นนี้ ทั้งในขณะแข่งขันหรือหลังแข่งขันเสร็จแล้ว การดำเนินการผู้ตัดสินด้วยถ้อยคำที่หยาบคาย หรือให้ของสับหรือแสดงกิริยา เช่น ยกเท้าให้ หรืออุ้งน้ำลายรดก็เป็นการดูหมิ่นเป็นการกระทำที่ผิดประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393"

(สุพจน์ สรรเพชุตตา, สัมภาษณ์)

พิสิทธิ์ สุวรรณกาญจน์ ให้ความเห็นสำหรับกรณีนี้ว่า

"ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 393 นั้นต้องพิจารณาข้อเท็จจริงให้ดีว่าเป็นการดูหมิ่นหรือไม่เพราะบางครั้งอาจจะเป็นการหยอกล้อกัน ถ้าเป็นการหยอกล้อก็ไม่เป็นการดูหมิ่น แต่ถ้าไม่เป็นการหยอกล้อแต่เป็นถ้อยคำหยาบคายก็เป็นการดูหมิ่นมีความผิดตามมาตรานี้" (พิสิทธิ์ สุวรรณกาญจน์, สัมภาษณ์)

คำอธิบาย

ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 นี้ ดร.สมศักดิ์ สิงห์พันธ์ (2525 : 796-800) ได้อธิบายไว้โดยละเอียด ดังนี้

มาตรา 393 ผู้ใดดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้า หรือด้วยการโฆษณา ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

ความผิดฐานดูหมิ่นผู้อื่นตามมาตรานี้ อาจแยกลักษณะของการกระทำที่เป็นความผิดได้ดังนี้

องค์ประกอบภายนอก

1. ดูหมิ่นผู้อื่น
2. ชิงหน้า หรือด้วยการโฆษณา

องค์ประกอบภายใน

เจตนาธรรมดา

ดูหมิ่นผู้อื่น หมายถึงลักษณะของการกระทำที่เป็นความผิด คือดูหมิ่น (insult) ซึ่งได้แก่การสับประสาต ถูกถูก เหยียดหยามผู้อื่น หรือทำให้ผู้อื่นได้รับความอับอาย การดูหมิ่นจึงเป็นการแสดงข้อความอย่างใดอย่างหนึ่งที่เขาใจได้พาดพิงไปถึงเขา เช่นกระทำด้วยวาจา เป็นต้นว่า ตำว่าเขาด้วยคำหยาบ หรือให้ของสับแก่เขา กระทำด้วยการแสดงเป็นลายลักษณ์อักษร เช่น เขียนหนังสือสับประสาตทำให้เขาดู หรือกระทำด้วยการแสดงกิริยาท่าทาง เช่นยกส้นเท้าให้เขา แสดงกิริยาให้ของสับแก่เขา หรือแสดงกิริยาที่เขาใจได้ว่าสับประสาตเขา เช่นกระทำด้วยการวาดรูป หรือปั้นรูป ซึ่งแสดงข้อเท็จจริงอันเป็นการสับประสาตพาดพิงไปถึงเขา เป็นต้น ฉะนั้น คำว่าดูหมิ่น จึงหมายถึงการกระทำทั้งหลายไม่ว่าจะโดยวิธีใดก็ตาม อันเป็นการสับประสาตถูกเหยียดหยาม หรือทำให้ผู้อื่นได้รับความอับอาย แม้เขาจะไม่พอใจและเกิดความอับอาย การกระทำเช่นนั้นก็ไม่ใช่การดูหมิ่น ปัญหาว่าข้อความอย่างใดจะเป็นการดูหมิ่นผู้อื่นหรือไม่นั้น ต้องพิจารณาจากความรู้สึกของวิญญูชนตามพฤติการณ์แห่งกรณี ตลอดจนข้อความที่พาดพิงไปถึงเขา ว่าในพฤติการณ์แห่งกรณีนั้น ๆ การแสดงข้อความเช่นนั้นพาดพิงไปถึงเขา เป็นการสับประสาต ถูกถูก เหยียดหยาม หรือทำให้เขาได้รับความอับอายหรือไม่

อุทาหรณ์

ข้อเท็จจริงในคดีได้ความว่า จำเลยกล่าววาทะต่อผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิงว่า กูไม่เอาเมียให้เสียหน้า อีหน้าห่วยควยพรรค์นี้ อีเฮงช่วย คำลึงกาวิณิลชัยว่า เป็นถ้อยคำที่มีความหมายเป็นการดูหมิ่นผู้อื่นอยู่ในตัวแล้ว โจทก์ไม่จำเป็นต้องนำสืบอธิบายความหมายของถ้อยคำเหล่านี้ จำเลยมีความผิดฐานดูหมิ่นผู้อื่น (ฎีกาที่ 1989/2506)

อุทาหรณ์

ข้อเท็จจริงในคดีได้ความว่า จำเลยร้องตะโกนไปที่ผู้เสียหายซึ่งหน้าว่า อ้ายขี้มันิงหาความอาญาหรือ ลูกกระโปกกูไม่หัด กูลูกนางสักกรัว้วย ไม่ใช่ลูกบ้านน้ำเค็ม จะเอายังงี้ก็เอาซิวะ ละเอาอ้ายและติดคุกก็ได้ คำลึงกาโดยที่ประชุมใหญ่วินิจฉัยว่า

ถ้อยคำที่จำเลยกล่าวเป็นข้อความที่หยาบคายไม่สุภาพ แต่ไม่มีข้อความตอหนัดอันเป็นการดูหมิ่นผู้เสียหาย จึงไม่เป็นความผิดฐานดูหมิ่นซึ่งหน้าตามมาตรา 393 (ฎีกาที่ 388/2505)

อุทธรณ์ ขอให้พิจารณาในคดีนี้ได้ว่า จำเลยกล่าวแก่ผู้เสียหายว่า อีหมา ไปควักเอากระดูกพอกกระดูกแม่ฝั่งเลือดชั่วโคตรมาลูกับกู อีหมาหมู อีหมาหมา คำลึงก้าวจนล้นยว่า การกล่าวถ้อยคำเช่นนี้ไม่เป็นแต่เพียงหยาบคายไม่สุภาพเท่านั้น แต่เป็นถ้อยคำซึ่งดูหมิ่นผู้เสียหายซึ่งหน้าด้วย (ฎีกาที่ 2089/2511)

2. ซึ่งหน้า หรือด้วยการโฆษณา หมายความว่า การดูหมิ่นผู้อื่นที่จะเป็นความผิดตามมาตรา 393 ต้องเป็นการดูหมิ่นเขาซึ่งหน้า หรือดูหมิ่นเขาด้วยการโฆษณา ฉะนั้นถ้าเป็นการดูหมิ่นของสลับหลัง โดยเขาไม่ได้ยินด้วยและไม่ได้ยิน เช่นเขียนจดหมายไปดูหมิ่นเขา หรือกล่าวดูหมิ่นเมื่อเขาพ้นไปจนไม่อาจได้ยินถ้อยคำแล้ว ย่อมไม่เป็นความผิดตามมาตรา 393 แต่ถ้าดูหมิ่นเขาสลับหลังโดยวิธีโฆษณาต่อประชาชนแล้ว ก็เป็นความผิดตามมาตรา 393 เช่นเดียวกัน

ซึ่งหน้า หมายความว่า ดูหมิ่นเขาในลักษณะที่ตัวผู้ถูกดูหมิ่นอยู่ใกล้ชิดกัน โดยผู้ถูกดูหมิ่นได้ยินหรือทราบข้อความในขณะที่ดูหมิ่น เช่นด่าเขาใกล้ ๆ จนทำให้เขาได้ยินถ้อยคำ เป็นต้น คำว่าดูหมิ่นซึ่งหน้าจึงไม่ได้มีความหมายโดยเฉพาะที่จะต้องกระทำต่อต่อหน้า หรือข้างหน้า เขาด้วยถ้อยคำที่หยาบช้ำ อันเป็นการดูหมิ่นให้เขาได้ยินแล้ว ก็ถือได้ว่าเป็นการดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าทั้งสิ้น โฆษณา หมายถึงกระทำให้แพร่หลาย หรือเผยแพร่ไปสู่ประชาชน (Public) เช่นปิดประกาศเผยแพร่ข้อความที่ดูหมิ่นเขา หรือไปพูดให้คนอื่น ๆ ฟัง เป็นต้น ถ้าได้ดูหมิ่นเขาด้วยการโฆษณาแล้วก็เป็นความผิดสำเร็จแล้ว จะมีผู้ทราบข้อความหรือไม่ก็ตาม เช่นปิดประกาศข้อความที่ดูหมิ่นเขาไว้ข้างถนน แต่ยังไม่มีคนเห็น เป็นต้น ก็มีความผิดตามมาตรา 393 แล้ว

บทสรุป

จากการที่ได้ศึกษาประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 จะทำให้ครูพลศึกษาที่มีความเข้าใจว่า การด่า กรรมการผู้ตัดสินหรือนักกีฬาคนอื่นผู้ดูหรือกองเชียร์ก็ดี ด้วยถ้อยคำที่หยาบคายหรือให้ของสลับ หรือกระทำด้วยแสดงกิริยาท่าทาง เช่นยกก้นเท้าให้เขา ย่อมเป็นการดูหมิ่นผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 เพราะฉะนั้น ครูพลศึกษาพึงงดเว้นการกระทำดังกล่าวและควรแนะนำผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ให้ปฏิบัติตนเช่นนั้น เพราะจะเป็นการเสื่อมเสียแก่วงการกีฬาและเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายอีกด้วย ผู้วิจัยมีความเห็นว่าครูพลศึกษาควรร่วมมือกันแก้ไขเหตุการณ์เช่นนี้มิให้เกิดขึ้นอีก โดยการอบรมสั่งสอนนักเรียนให้สามารถยกราชในการชมกีฬาและเคารพการตัดสินของกรรมการผู้ตัดสินด้วย

นอกจากความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมด ผู้วิสัยใคร่ขอเสนอ ประมวลกฎหมายอาญาที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติงานของครูพลศึกษาอีก 2 มาตราคือ

ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 362 ความผิดฐานบุกรุก หน้าที่และความรับผิดชอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งของครูพลศึกษา ซึ่งบางครั้งอาจ ฝ่าฝืนหน้าที่ดูแลรักษาอาคารสถานที่ เป็นต้นว่า โรงยิมส์ ห้องพลศึกษา สนามกีฬา สระว่ายน้ำ ฯลฯ หากปรากฏว่ามีบุคคลหนึ่งใดเข้ามา ในสถานที่ดังกล่าวโดยไม่มีสิทธิหรือไม่ได้รับอนุญาต ครูพลศึกษา ซึ่งมีหน้าที่ดูแลได้บอกกล่าวไว้ให้บุคคลดังกล่าวนั้น ออกจากสถานที่นั้นไป เพราะอาจจะเนื่องจากหมดเวลาใช้บริการ หรือบุคคลดังกล่าวเข้ามา กวนความสงบ เป็นต้น ครูพลศึกษาก็มีสิทธิที่จะแจ้งความดำเนินคดีกับบุคคลดังกล่าวได้ ถ้าบุคคล เหล่านั้นไม่ยอมออกจากสถานที่

ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 362 ผู้ใดเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น เพื่อถือการ ครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือเข้าไปกระทำการใด ๆ อันเป็นการ รบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของเขาโดยปกติสุข ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(นศร พจนานุกรม และผลประสิทธิ ฎุทธิรักษา 2523:122)

การที่ผู้วิสัยนำเอาประมวลกฎหมายอาญามาตรา 362 มากล่าวไว้ ณ ที่นี้เพราะ

ครูพลศึกษาอาจจะประสบปัญหา เช่น มีนักเลง อันธพาล หรือผู้ที่มีความประพฤติไม่ เรียบร้อย เข้ามาในสถานที่ที่ครูพลศึกษามีหน้าที่ดูแลอยู่ และประพฤติดังกล่าวกวนความสงบขึ้น หรือ เข้ามาโดยไม่มีสิทธิหรือไม่ได้รับอนุญาต

อุทาหรณ์

“ถ้ามีบุคคลใดเข้ามาในสถานที่ที่ครูพลศึกษาดูแลรักษาอยู่ เช่น นักเลง เจ้าถิ่น อันธพาล หรือบุคคลใด ๆ เข้ามาในสถานที่ดังกล่าวโดยไม่มีสิทธิตามกฎหมายหรือไม่ได้รับอนุญาต โดยมี เจตนาเข้ามา รบกวนความสงบสุข ก็ต้องรับผิดชอบตามมาตรานี้”

คำอธิบาย

ความผิดตามมาตรานี้มี 2 อย่าง คือ ความผิดฐานเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์เพื่อถือการ ครอบครอง (ความผิดที่ 1) ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของครูพลศึกษาน้อยมาก ซึ่งผู้วิสัย จะไม่ขอกล่าวถึง แต่ส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของครูพลศึกษา คือ (ความผิดที่ 2) ความผิดฐานเข้าไปกระทำการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์

ดังที่ คณิต ณะ นคร (2524:72-73) อธิบายว่า

ความผิดฐานนี้ คือ การเข้าไปกระทำการใด ๆ อันเป็นการรบกวนการครอบครอง
อสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นโดยปกติลู่ย โดยเจตนา (มาตรา 362 (ความผิดที่ 2))

คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้ คือ การครอบครอง

องค์ประกอบภายนอก

องค์ประกอบภายนอกของความผิดฐานนี้ คือ การเข้าไปกระทำการใด ๆ อันเป็นการ
รบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นโดยปกติลู่ย

ผู้กระทำความผิดฐานนี้กฎหมายไม่จำกัดว่าจะเป็นคนใด

กรรมของการกระทำของความผิดฐานนี้ คือ อสังหาริมทรัพย์ที่ผู้อื่นครอบครองอยู่โดย
ปกติลู่ย และผู้ครอบครองไม่จำเป็นต้องเป็นเจ้าของอสังหาริมทรัพย์นั้น

การกระทำความผิดฐานนี้ คือ การเข้าไปกระทำการใด ๆ อันเป็นการรบกวนการ
ครอบครองของผู้อื่นโดยปกติลู่ย ศาลฎีกาเห็นว่าไม่จำเป็นต้องมีการเข้าไป การรบกวนการครอบ
ครองก็พอแล้ว

คำอธิบาย

องค์ประกอบภายใน

องค์ประกอบภายในของความผิดฐานนี้ คือ เจตนา กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดต้องรู้ว่าอสังหา
ริมทรัพย์นั้น มีผู้ครอบครองอยู่โดยปกติลู่ย และผู้กระทำความผิดจะเข้าไปกระทำการใด ๆ อันเป็น
การรบกวนการครอบครองของเขาโดยปกติลู่ย

ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 334 ความผิดฐานลักทรัพย์ ครูพลศึกษาบางท่านอาจจะ
ต้องมีความรับผิดชอบ เก็บรักษาอุปกรณ์กีฬา เช่น ลูกฟุตบอล บาสเกตบอล วอลเลย์ หรืออุปกรณ์
อื่น ๆ ซึ่งอุปกรณ์เหล่านั้นเป็นของมีค่า ราคาแพง บางครั้ง ักซื้อหามาด้วยเงินของทางราชการ
ถ้าปรากฏว่ามีบุคคลใดบุคคลหนึ่งลักทรัพย์ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบดูแลรักษาของครูพลศึกษา ครู
พลศึกษาก็สามารถดำเนินคดีกับผู้นั้นได้ ข้อที่น่าสังเกตก็คืออุปกรณ์ที่อยู่ในความรับผิดชอบของครู
พลศึกษาและสูญหายได้ง่ายกว่าอุปกรณ์อย่างอื่น คือ ลูกบอล เพราะลูกบอลมีจำนวนมาก และใน
ขณะทำการเรียนการสอน หรือฝึกซ้อมนั้นก็กีฬา ซึ่งมีผู้เล่นหรือผู้ดูปะปนกันเป็นจำนวนมาก ยากแก่
การควบคุมดูแล อาจจะมีบุคคลใดบุคคลหนึ่งหยิบเอาลูกบอลไปเป็นของตน โดยที่ครูพลศึกษาไม่ทัน
เห็นก็ได้ ในเมื่ออุปกรณ์ที่สูญหายอยู่ในความรับผิดชอบของครูพลศึกษา ครูพลศึกษาอาจจะต้อง อดใช้
ของที่สูญหายนั้นได้ เพราะฉะนั้นครูพลศึกษาควรที่จะได้ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับการลักทรัพย์ เพื่อ
ที่จะดำเนินคดีให้บุคคลดังกล่าวได้รับโทษตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 ผู้ใดเอาทรัพย์สินของผู้อื่น หรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไปโดยทุจริต ผู้นั้นกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินหกพันบาท

(นคร พจนานุกรม และพจนานุกรมศัพท์ ฤทธิรักษา 2523:109)

คำอธิบาย

คดีต ณ นคร (2524:88) ได้อธิบายความผิดฐานลักทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 ไว้ดังนี้

ความผิดฐานนี้ คือ การเอาทรัพย์สินของผู้อื่นหรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไปโดยเจตนา และโดยมีมูลเหตุชกฺงใจโดยทุจริต (มาตรา 334)

องค์ประกอบทางกฎหมายของความผิดฐานนี้ คือ กรรมสิทธิ์และการครอบครอง

องค์ประกอบภายนอก

องค์ประกอบภายนอกของความผิดฐานนี้ คือ การเอาทรัพย์สินของผู้อื่นหรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไป

ผู้กระทำความผิดฐานนี้ กฎหมายไม่จำกัดว่าจะเป็นผู้ใด

กรรมของการกระทำของความผิดฐานนี้ คือ ทรัพย์สินของผู้อื่นหรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย

"ทรัพย์สิน" หมายถึง วัตถุสิ่งปร่าง (ดู ป.พ.พ. มาตรา 98) สัตว์ก็เป็นทรัพย์สิน แต่สิทธิเรียกร้องหรือสิทธิอื่น ๆ ไม่เป็นทรัพย์สิน มูลค่าของทรัพย์สินไม่เป็นข้อสำคัญ แม้ทรัพย์สินที่ไม่มีราคา เช่น จตหมายส่วนตัวของบุคคล ก็เป็นกรรมของการกระทำได้ หมายถึงก็เป็นทรัพย์สินที่ลักได้

อุปกรณ์กีฬา เช่น ลูกบอล ไม้เทนนิส ไม้แบดมินตัน ฯลฯ ก็ถือเป็นทรัพย์สินตามความหมายของกฎหมายแล้ว เมื่อมีบุคคลหนึ่งบุคคลใดมาเอาทรัพย์สินนั้นไปโดยทุจริต ก็มีความผิดฐานลักทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 นี้แล้ว

สำหรับองค์ประกอบภายในของความผิดฐานนี้ คดีต ณ นคร (2524:90) ได้อธิบายว่า

องค์ประกอบภายใน

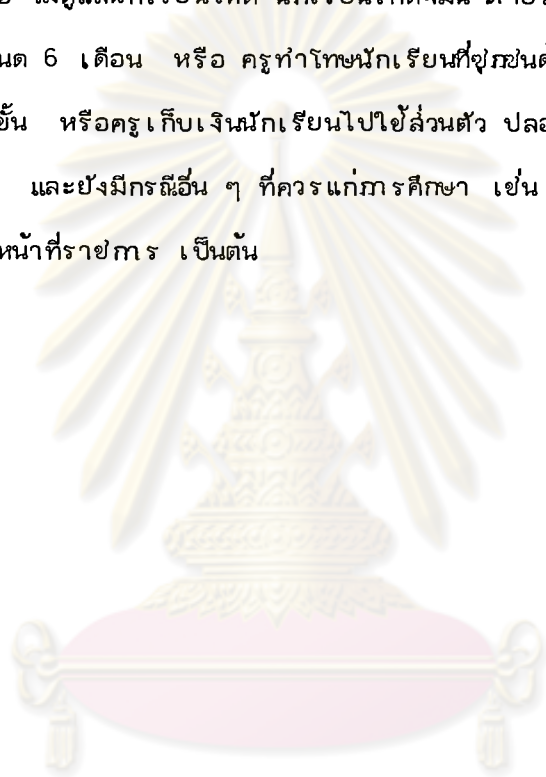
องค์ประกอบภายในของความผิดฐานนี้ มี 2 ประการ คือ

1) เจตนา กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดต้องรู้ว่า ทรัพย์สินนั้นเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้อื่น กับรู้ด้วยว่า ทรัพย์สินนั้นอยู่ในครอบครองของผู้อื่น และผู้กระทำความผิดต้องการเอาทรัพย์สินนั้นไป และ

2) มูลเหตุชกฺงใจ โดยทุจริต (ดูมาตรา 1(1).)

การแสวงหาประโยชน์ในกรณีลักทรัพย์นี้ ต้องเป็นการแสวงหาประโยชน์ในตัวทรัพย์สิน กล่าวคือ ต้องมีลักษณะเป็นการใช้กรรมสิทธิ์ในทางบวก เหตุนี้ การทำลายทรัพย์สินและการทำให้หลุดมือไปจากเจ้าของ เช่น การปล่อยนกของผู้อื่นให้บินหนีไป จึงไม่เป็นการทุจริต

จากข้อมูลของผู้วิจัยได้กล่าวมาทั้งหมด โดยได้กล่าวถึง ฎหมายที่ เกี่ยวข้อง กับก ารปฏิบัติ งานของ ครุพลศึกษา ในปร ะมวลฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ปร ะมวลฎหมายอาญา มาตราต่าง ๆ แล้ว เพื่อให้ เกิดประ โยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งครุพลศึกษาที่รับราชการ ซึ่ง เมื่อเกิดทำผิดขึ้น นอกจาก กจะ ต้องรับผิดตามฎหมายแล้วอาจ จะต้องถูกลง โทษทาง วินัยด้วย ผู้วิจัยจึง ได้นำเอา วินัย ของข้าราชการมากล่าวไว้ในภาคผนวก และมีตัวอย่างการ กร ณาอย่างใด ก็ว่าเป็นการทำผิดวินัย เช่น ครูปร ะมาทเล่นเลื้อ ไม่ดูแลนักเรียนให้ดี นักเรียนเกิดจมน้ำตายระหว่างพักกลางวัน โทษ ตัดเงินเดือน 10% กำหนด 6 เดือน หรือ ครูทำโทษนักเรียนที่ชุ่กษณ์ด้วยไม้ไผ่เรียวเขี่ยน 11 ที ลงโทษลดเงินเดือน 1 ชั้น หรือครูเก็บเงินนักเรียนไปใช้ส่วนตัว ปลอมแปลงเอกสารทางราชการ โทษให้ออกจากราชการ และยังมีกรณีอื่น ๆ ที่ควรแก่การศึกษา เช่น ทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกายกัน เมาสู่รา ละทิ้งหน้าที่ราชการ เป็นต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์พระราชบัญญัติลูกเสือ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2509

ในการปฏิบัติงานขององค์การหรือหน่วยงานใด ๆ ก็ตาม ย่อมต้องมีระเบียบแบบแผน หรือข้อบังคับไว้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติได้ทำงานอย่างถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ และสอดคล้องกันไปเป็นหน่วยย่อยแต่ละหน่วย กิจกรรมลูกเสือก็เป็นหน่วยงานใหญ่หน่วยงานหนึ่ง ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการทำงานเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ จึงจำเป็นต้องมีพระราชบัญญัติขึ้นไว้เป็นข้อบังคับกำหนดกฎเกณฑ์ให้เจ้าหน้าที่ และสมาชิกลูกเสือต่าง ๆ ได้ปฏิบัติตามได้ถูกต้อง การตราพระราชบัญญัตินั้น มิใช่สิ่งที่จะทำได้ง่าย ๆ ต้องรวบรวมข้อมูล ระดมสมองจากผู้ทรงคุณวุฒิ มีประสบการณ์หลาย ๆ ท่าน สิ่งจะได้พระราชบัญญัติขึ้นมาฉบับหนึ่ง และเมื่อใช้พระราชบัญญัตินั้นไปสักระยะหนึ่ง เหตุการณ์บ้านเมือง ความเจริญก้าวหน้าทางด้านต่าง ๆ ของสังคมประเทศชาติเปลี่ยนแปลงไป ก็จะต้องมีการแก้ไขพระราชบัญญัตินั้นให้สอดคล้องเข้ากับยุคสมัยแห่งความเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ ดังเช่น พระราชบัญญัติลูกเสือ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2509 นี้ ก็เป็นพระราชบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติมจาก พ.ร.บ. ลูกเสือ พ.ศ. 2507 โดยมีเหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติมดังที่มีอยู่ในท้าย พ.ร.บ. ดังกล่าว

ลักษณะของ พ.ร.บ. นี้ กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการตั้งกิจการลูกเสือ งบประมาณ อำนาจและหน้าที่ต่าง ๆ ของบุคคลในกิจการลูกเสือ การแบ่งแยกหน่วยย่อย วินัย เครื่องแบบ และธง ตลอดจนการให้บำเหน็จรางวัลแก่ผู้ทำดี และบทลงโทษสำหรับผู้ทำผิด ซึ่งถ้าจะวิเคราะห์ในแต่ละส่วนจะเห็นได้ว่า

1. วัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ

จะเห็นได้ว่าวัตถุประสงค์ทั้ง 5 ข้อ นั้น ยึดหลักการที่จะพัฒนาตนเองและทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยส่วนรวม โดยไม่มีการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง นับว่าเป็นวัตถุประสงค์ที่ถูกต้องสอดคล้องกับปรัชญา เบื้องต้นที่ผู้ให้กำเนิดลูกเสือตั้งไว้

2. งบประมาณ

ใน พ.ร.บ. ลูกเสือฉบับนี้ ได้กล่าวถึงรายได้ของคณะลูกเสือแห่งชาติ แต่ไม่ได้

กล่าวถึงการใช้จ่ายเงินงบประมาณดังกล่าวที่ว่า จะมีการใช้จ่ายอย่างไร ใครเป็นผู้เบิกจ่าย การอนุมัติ ตลอดจนการควบคุมการใช้จ่ายและการตรวจสอบ ซึ่งผู้วิเคราะห์คิดว่าเป็นสิ่งที่ สำคัญเป็นอย่างยิ่งในส่วนนี้ เพราะเมื่อมีรายได้ ก็จะต้องมีรายจ่าย ผู้ที่บริจาคเงิน ทรัพย์สิน สิ่งของต่าง ๆ เขาก็ต้องอยากรู้ว่ามีการเบิกจ่ายใช้ไปในทางที่เป็นประโยชน์ มีการควบคุม ดูแล มิได้มีการคอร์รัปชันกันอย่างไรหรือไม่ การที่กล่าวว่าลูกเสือมีเกียรติเชื่อถือได้นั้น ไม่ เพียงพอที่จะควบคุมในเรื่องนี้

3. การแต่งตั้งบุคคล

ในบทที่ว่าด้วยสภาลูกเสือแห่งชาติ คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ลูกเสือ สังกัด ลูกเสืออำเภอ หน่วยลูกเสือ ฯลฯ กล่าวถึงอำนาจและหน้าที่และตัวบุคคลที่เฉพาะเจาะจงเท่านั้น น่าจะมีหลักเกณฑ์พิจารณาบุคคลที่เข้ามา เป็นคณะกรรมการต่าง ๆ ที่ชัดเจน บุคคลตามตำแหน่งต่าง ๆ เหล่านั้น บางท่านไม่มีความสนใจในกิจการลูกเสือ แต่ต้องทำตาม หน้าที่ ซึ่งเป็นการบังคับกำหนดกฎเกณฑ์ให้ทำ ซึ่งไม่เป็นผลดีแก่กิจการลูกเสือ

4. การให้รางวัลและการลงโทษ

การให้ความดีความชอบแก่ลูกเสือนั้น ข้อกำหนดกฎเกณฑ์นั้นยากเกินไปไปในทางปฏิบัติ เช่น ให้ให้ความดีความชอบในข้อบังคับทุกข้อรวมกันไม่น้อยกว่า 100 ครั้ง และในแต่ละข้อ ไม่น้อยกว่า 10 ครั้ง นั้น ไม่ได้บ่งบอกว่าจะมีวิธีการตรวจสอบอย่างไร ใครจะเป็นผู้ตรวจสอบ และการให้เหรียญรางวัลแก่ผู้ทำดีจนถึงทุกพลภาพหรือเสียชีวิตนั้น เป็นการคุ้มค่าหรือไม่

ส่วนการลงโทษ ได้กล่าวถึง การจำหน่ายเครื่องแบบลูกเสือ การตั้งหน่วยลูกเสือ และการแต่งเครื่องแบบลูกเสือ ซึ่งมีโทษน้อยมาก แต่ไม่ได้กล่าวถึงโทษในการประพฤติปฏิบัติ ผิดวัตถุประสงค์ของกิจการลูกเสือ หรือบทลงโทษสำหรับผู้ที่ทำให้กิจการลูกเสือเสียหายในด้านต่าง ๆ เลย บทลงโทษที่เขียนไว้นั้นเป็นการลงโทษส่วนย่อยเท่านั้น หลักใหญ่น่าจะลงโทษผู้ที่ ประพฤติตนไม่สมควรแก่การเป็นลูกเสือด้วย

จากการวิเคราะห์ในเรื่องต่าง ๆ ของ พ.ร.บ.ลูกเสือ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2509 นี้ จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่ พ.ร.บ.นี้ ก็ได้เขียนไว้ชัดเจนแจ่มแจ้งดี แต่ก็มีข้อบกพร่องอยู่บ้าง ที่น่าจะแก้ไขเพิ่มเติม แต่ทั้งนี้การวิเคราะห์นี้เป็นความคิดเห็นเดี่ยว ซึ่งน่าจะได้มีการรวบรวมความคิดเห็นจากบุคคลหลาย ๆ ฝ่ายมาปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์ข้อบังคับกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการแข่งขันกีฬาโรงเรียน พ.ศ. 2512

ในการแข่งขันกีฬาโรงเรียนย่อมต้องมีระเบียบแบบแผนไว้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติทำงานได้อย่างถูกต้องตามวัตถุประสงค์ ลักษณะข้อบังคับนี้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของกระทรวงศึกษาธิการ ความเบื้องต้น หน้าที่ของโรงเรียน นักเรียนผู้เข้าเล่น การประท้วง การรักษาข้อบังคับ ซึ่งถ้าจะวิเคราะห์แต่ละส่วนจะเห็นได้ว่า

1. วัตถุประสงค์ของกระทรวงศึกษาธิการ

จะเห็นได้ว่า วัตถุประสงค์ของกระทรวงศึกษาธิการยึดหลักการที่จะให้นักเรียนได้รับการอบรมพลศึกษา ให้มีร่างกายสมบูรณ์ มีจิตใจเป็นนักกีฬา และมีมารยาทงาม ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ที่ถูกต้องและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและประเทศชาติ เพราะหากวัตถุประสงค์ดังกล่าวบรรลุผลสำเร็จ นักเรียนก็จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

2. ความเบื้องต้น

ในข้อบังคับนี้ได้กล่าวถึงชื่อข้อบังคับ กำหนดเวลาที่ให้ข้อบังคับมีใช้บังคับ คือ ใช้บังคับได้ตั้งแต่วันที่ 24 กรกฎาคม 2512 และให้ยกเลิก ข้อบังคับการแข่งขันกีฬาโรงเรียน พุทธศักราช 2490 และข้อบังคับและระเบียบอื่น ๆ ที่ข้อบังคับนี้ได้บัญญัติไว้แล้ว หรือขัดแย้งกับข้อบังคับนี้ ในส่วนของความเบื้องต้นทั้งหมดนี้ถือเป็นแบบฟอร์มในการร่างระเบียบข้อบังคับโดยทั่วไป คือในการร่างระเบียบข้อบังคับใด ๆ ขึ้นใหม่ มักจะมีรูปแบบในการร่างเหมือนกัน เช่น ข้อหนึ่งจะกล่าวถึงชื่อก่อนเพื่อให้รู้ว่าระเบียบ ข้อบังคับ นี้ชื่ออะไร ต่อจากนั้นก็กล่าวถึงกำหนดเวลาที่จะให้ระเบียบ ข้อบังคับนั้นใช้บังคับได้ตั้งแต่วันที่ใด ซึ่งก็แล้วแต่เจตนาของผู้ร่าง อาจกำหนดให้มีผลใช้บังคับอีก 30 วัน นับจากวันที่ประกาศก็ยอมทำได้ หรือจะให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ประกาศเป็นต้นไปก็ได้ ดังเช่นข้อบังคับนี้ให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ประกาศ ในร่างระเบียบข้อบังคับ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้ ในกรณีที่มีระเบียบ ข้อบังคับ เดิมในเรื่องนั้นอยู่แล้ว ระเบียบข้อบังคับใหม่ก็ต้องบัญญัติให้ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่ขัดแย้ง หรือที่ข้อบังคับใหม่บัญญัติอยู่แล้ว ให้ยกเลิกไป

3. หน้าที่ของโรงเรียน

ในข้อบังคับที่ว่าด้วยหน้าที่ของโรงเรียนนั้น ความในข้อ 4 นั้น ควรปรับปรุงแก้ไขใหม่ เพราะบัญญัติไว้ในวงจำกัดเกินไป คือ ให้นักเรียนมีโอกาสแข่งขันกีฬาน้อยเกินไป ซึ่งสภาพเศรษฐกิจสังคมได้เปลี่ยนแปลงไป ได้มีหน่วยงานของรัฐและเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการแข่งขันกีฬานักเรียนอีกหลายหน่วยงาน ซึ่งจะเป็นการช่วยเหลือเสริมสร้างให้นักเรียนได้บรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกระทรวงศึกษาธิการ จึงควรบัญญัติเพิ่มในข้อ 4 โดยเพิ่มเป็นข้อ 4.4 แข่งขันกีฬาที่หน่วยงานของรัฐ หรือเอกชนจัดขึ้น โดยหัวหน้าสถานศึกษาเห็นว่า จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษานักเรียน

นอกจากนั้นข้อบังคับนี้ยังได้กำหนดให้โรงเรียนจัดครูคอยควบคุมดูแลความประพฤติของนักเรียน รวมทั้งให้โรงเรียนอบรมสั่งสอนนักเรียนเกี่ยวกับการแข่งขันกีฬา ให้ทั้งผู้ดูแลและผู้แข่งขันได้ปฏิบัติตามได้ถูกต้อง ซึ่งเป็นมาตรการที่ดีและประโยชน์ต่อนักเรียน หากโรงเรียนจะปฏิบัติตามข้อบังคับนี้อย่างจริงจัง และครูเองก็ควรเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับนักเรียน ไม่ควรชี้้นำให้เกิดการทะเลาะวิวาท หรือเป็นผู้ก่อการเสียเอง ควรสั่งสอนให้นักเรียนรู้จักแพ้รู้จักชนะ รู้จักให้อภัย และรู้จักเคารพค่าตัดสินของกรรมการ

ในข้อ 9 ซึ่งบัญญัติให้โรงเรียนต้องส่งนักเรียนไปแข่งขันจนตลอดการแข่งขันกีฬาที่โรงเรียน ยินสมัครไว้ ในข้อนี้มีปัญหาในทางปฏิบัติอยู่บ้าง คือ ทีมที่แพ้และไม่มีโอกาสจะเข้ารอบต่อไปในการแข่งขัน เช่น ทีมโรงเรียนของตนต้องตกรอบ แน่นอนจึงไม่ยอมส่งทีมเข้ามาแข่งขันในครั้งต่อไป ทำให้คู่แข่งและกรรมการมาคอยเก้อ ซึ่งที่ถุกแล้วจะต้องมาแข่งขัน เพราะวัตถุประสงค์ของการแข่งขันกีฬานั้นแพ้ชนะไม่ใช่เรื่องสำคัญ แต่ที่สำคัญต้องทำให้ร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์ การกระทำดังกล่าวนับว่าเป็นการไม่ส่งเสริม หรือไม่สนับสนุนนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ จึงควรมีบทกำหนดโทษและลงโทษโรงเรียนที่กระทำดังกล่าวอย่างจริงจัง

ในกรณีที่โรงเรียนให้รางวัลแก่นักกีฬาก็เช่นกัน เป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง เพราะเป็นการปลุกฝังหรืออบรมนักเรียนในทางที่ผิด ทำให้นักเรียนเข้าใจผิดวัตถุประสงค์ของการกีฬา ทำให้นักกีฬาแข่งขันเพื่อมุ่งหวังของรางวัล ดังนั้นจึงต้องการเอาชนะเพียงอย่างเดียว เพื่อให้ได้รางวัลมากกว่าจะฝึกร่างกายและจิตใจให้สมบูรณ์ ซึ่งการกระทำดังกล่าวจะส่งผลเสียมากกว่าผลดี ควรที่จะร่วมมือกันแก้ไขให้ปัญหานี้หมดไป

4. นักเรียนผู้เข้าเล่น

ข้อบังคับนี้ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้เข้าเล่นกีฬาโรงเรียนไว้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ส่วนรวมเพื่อป้องกันการเอาเปรียบกัน เป็นมาตรฐานที่ยึดถือหลักความยุติธรรม ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีต่อการแข่งขันกีฬาโรงเรียนมากกว่าผลเสีย ถ้าข้อกำหนดนั้นไม่จำกัดสิทธิของนักเรียนที่จะเข้าร่วมการแข่งขันมากจนเกินไป อย่างเช่นในข้อ 12 เป็นข้อกำหนดที่จำกัดสิทธิของนักเรียนที่จะเข้าร่วมแข่งขันเกินความจำเป็น คือกำหนดให้ ผู้เข้าแข่งขันต้องเป็นนักเรียนในโรงเรียนอยู่แล้วอย่างน้อย 30 วัน นับตั้งแต่การเปิดเรียนภาคต้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าข้อ 12 นี้ ควรตัดออกหรือยกเลิกไป เพราะเป็นการตัดโอกาสนักเรียนที่มีความจำเป็นต้องย้ายโรงเรียน เช่น ย้ายภูมิลำเนาตามบิดามารดา ที่รับราชการ หรือย้ายทำเลที่ทำมาหากินโดยไม่มีเจตนาจะเอาเปรียบผู้แข่งขันอื่น ๆ แม้บทบัญญัตินี้มีไว้เพื่อป้องกันการโกง แต่หากต้องการจะโกงกันจริง ๆ ก็ทำได้โดยแก้ไขเอกสาร ซึ่งยากแก่การตรวจสอบที่จะเอาผิดได้ เพราะฉะนั้นเมื่อบทบัญญัติข้อใดมีโทษมากกว่ามีประโยชน์ ก็ควรจะยกเลิกไป ทั้งนี้เพื่อให้สิทธิเสรีภาพแก่นักเรียนได้แข่งขันกีฬาอย่างเต็มที่

5. การประท้วง

ข้อบังคับนี้ได้กำหนดมาตรการเพื่อความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายคือ หากมีการโกงกัน เช่น โกงอายุ ปลอมแปลงเอกสารเข้าแข่งขัน ก็ให้โอกาสประท้วงได้ ซึ่งเป็นข้อกำหนดที่ทำให้การแข่งขันกีฬาดำเนินไปด้วยความราบรื่นและยุติธรรม และเป็นข้อกำหนดที่มีความสำคัญ และมีความจำเป็นต้องบัญญัติไว้

6. การรักษาข้อบังคับ

ข้อบังคับนี้ได้กำหนดให้หัวหน้าเจ้าหน้าที่กรมพลศึกษา มีอำนาจไม่ให้นักเรียนที่ลุ่มหลงไม่สมบูรณ์เข้าแข่งขัน หรือหยุดการแข่งขันได้ และยังได้วางข้อกำหนดลงโทษโรงเรียนที่ฝ่าฝืนข้อบังคับด้วยมาตรการที่เบาและหนักขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งเป็นมาตรการที่เป็นประโยชน์ เพราะข้อบังคับจะต้องมีบทลงโทษไว้เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้มีผู้ฝ่าฝืนระเบียบ หรือเพื่อเป็นการลงโทษเพื่อไม่ให้เป็นเยี่ยงอย่างต่อผู้อื่น แต่บทลงโทษนั้นควรจะต้องลงโทษผู้กระทำผิดจริง ๆ สำหรับผู้ที่ไม่ได้กระทำผิดก็ไม่ควรต้องถูกลงโทษด้วย เช่น มีนักเรียนเพียงกลุ่มเดียวที่ประพฤติดันไม่ดีหรือก่อความไม่สงบขึ้น แต่นักกีฬาหรือนักเรียนผู้อื่นไม่ได้เป็นผู้ร่วมกระทำผิดด้วย ดังนั้น

ลงโทษให้โรงเรียนงดมิให้เข้าแข่งขันกีฬาในปีนั้น และปิดต่อไป ย่อมไม่เป็นธรรมเพราะผลร้าย
จะตกอยู่กับผู้ไม่ได้กระทำผิด สิ่งไม่ควรนำเอามาตรการดังกล่าวมาใช้ลงโทษ ควรเป็นหน้าที่ของ
เจ้าหน้าที่ตำรวจ ตำรวจตระเวนชายแดน ครูอาจารย์จะต้องร่วมมือเอาผู้กระทำผิดจริง ๆ มาลงโทษ
ไม่ควรลงโทษแบบเหวี่ยงแห ซึ่งเป็นการขัดกับหลักแห่งความยุติธรรม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์ข้อบังคับกรมพลศึกษาว่าด้วยสถานภาพนักกีฬาสมัครเล่น พุทธศักราช 2481

ปัจจุบันข้อบังคับนี้ยังใช้บังคับนักกีฬาสสมัครเล่นอยู่ ไม่ได้เลิกใช้ตามที่บางคนเข้าใจ เนื่องจากยังไม่มีความหมายหรือข้อบังคับใดออกมายกเลิก ข้อบังคับนี้มีหลักการและเหตุผลโดยสรุปก็คือ สันับสนุนให้นักกีฬาสสมัครเล่น เล่นกีฬาด้วยใจรัก ไม่สนับสนุนให้นักกีฬาเล่นกีฬาโดยเห็นแก่สินจ้างรางวัล ซึ่งเป็นหลักการและเหตุผลที่ดี

แต่เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไป มีการให้รางวัลนักกีฬากันอย่างเปิดเผย แม้สื่อมวลชน เป็นต้นว่า วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ก็ให้การสนับสนุน มีการประกาศตั้งรางวัล ให้แก่ผู้ชนะเลิศเป็นเงินและของมีค่าต่าง ๆ เป็นต้นว่า โทรทัศน์สี กันอย่างโจ่งแจ้ง แม้จะรู้ว่าผู้เข้าแข่งขันเป็นนักเรียน นักศึกษา และเป็นนักกีฬาสสมัครเล่น ซึ่งเท่ากับเป็นการทำลายสถานภาพของนักกีฬาสสมัครเล่นตามข้อบังคับกรมพลศึกษา พุทธศักราช 2481 นี้โดยสิ้นเชิง ถ้าพิจารณาตามหลักวิชาการแล้ว เมื่อข้อบังคับใดยังไม่เลิกใช้บังคับนั้นก็ยังไม่ได้อยู่ ทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติตามข้อบังคับนี้ก็คือ ถึงแม้จะมีข้อบังคับที่ดีมีคุณค่า ขอบด้วยเหตุผล เพราะไม่สนับสนุนให้นักกีฬาเล่นกีฬาด้วยมุ่งหวังเงินรางวัล สันับสนุนให้นักกีฬาเล่นกีฬาด้วยใจรัก แต่ข้อบังคับนี้ยังขาดองค์กรที่มาควบคุม ดูแล ให้ข้อบังคับนี้ใช้ได้ผลอย่างจริงจัง ทำให้นักกีฬาและผู้ฝึกสอนละเมิดข้อบังคับนี้อยู่เสมอ และไม่ถูกลงโทษให้ถอดถอนสถานภาพนักกีฬาสสมัครเล่นแต่ประการใด ข้อบังคับนี้จึงต้องยิ่งคุณค่า ซึ่งโดยความเป็นจริงแล้วข้อบังคับนี้มีประโยชน์ และมีคุณค่าต่อวงการกีฬา และการพัฒนาจิตใจเยาวชนของชาติเป็นอย่างดี

ปัญหาในทางปฏิบัติถ้าวิเคราะห์ให้ดีแล้ว ยังมีปัญหาในทางปฏิบัติตามข้อบังคับนี้หลายประการ ปัญหาที่ควรนำพิจารณาก็คือ ถ้ามีการร้องขอให้ถอนสถานภาพนักกีฬากันตามข้อบังคับกรมพลศึกษาว่าด้วยสถานภาพนักกีฬาสสมัครเล่น พุทธศักราช 2481 กันจริง ๆ แล้ว จะมีนักกีฬาสสมัครเล่นหลายคนต้องถูกถอดถอนสถานภาพ เพราะรับเงินรางวัล หรือเงินค่าจ้าง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวงการกีฬาของประเทศอย่างมาก

การแก้ปัญหานี้ควรแก้ปัญหาด้วยการให้การศึกษาและประชาสัมพันธ์ โดยให้ความรู้ และให้ทราบถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากข้อบังคับนี้แก่ ครู อาจารย์ นักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชน กรมพลศึกษาควรทำหน้าที่ให้คำแนะนำ สอดส่อง ดูแล และหากมีการฝ่าฝืน ก็ควรลงโทษโดยถอดถอนสถานภาพนักกีฬาสสมัครเล่น เพื่อเป็นตัวอย่างแก่บุคคลอื่น สื่อมวลชนไม่ควรสนับสนุนนักกีฬาในทางที่ผิด เช่น ตั้งรางวัลเป็นเงินทองให้กับนักกีฬา แต่ควรช่วยกันประชาสัมพันธ์ เนื้อหา

ลําระของข้อบงคักรมพลศึษาว่าด้วยสถานภานักศึษาลํมคจุเลน พุทธศักราช 2481 ฉึ เพื่อ
ประโยชนัต่อวงการศึษาและเยาวยชนของชาต็อย่างแท้จรัศ ครุพลศึษาควรบรรมลั้งล่อนนักรเรียน
ให้ปฏิบัติตามข้อบงคับฉึ ไม้ควรให้ลันค่างรางวัล แก่นักรเรียนที่เบ็นนักรศึษา ควรปลุกฝงให้นักรศึษา
เลนศึษาด้วยใจรักมากกว่าเลนเพื่อรางวัล

คุนยัวศึษาทรัพยากร
จุพาลงกรณัมหาวศึษาลัย